

Specijalni dodatak

Danas

Stari i novi tekstovi - mala antologija

5000
Post Scriptum

Pišu i govore:

Dragoljub Petrović
Biljana Srbljanović
Mihal Ramač
Zoran Panović
Aleksej Kišjuhas
Vesna Ninković
Boško Mijatović
Špiro Galović
Ljubomir Simović
Flora Brovina
Milinko Bujišić
Svetislav Basara
Nikola Tomić
Jovan Ćirilov
Ivan Ivačković
Miodrag Ostojić
Gordana Logar
Radomir Ličina
Srđan Valjarević
Rade Radovanović
Borka Pavićević
Monika Seleš
Jelena Genčić
Mileta Prodanović

NLB Krediti za fizička lica

Samo birajte!

Primamljiv izbor je pred vama. Krediti indeksirani u evrima ili u dinarima, dugoročni ili kratkoročni, gotovinski, potrošački ili za refinansiranje. Šta god da odaberete iz naše nove i povoljne ponude, moći ćete brzo i lako da ostvarite sve svoje male i malo veće želje!

NLB Banka
Znam zašto.

www.nlb.rs

Info: 0700 655 522; 021 452 144

Poverenje **zlata** vredno

U čemu je tajna savršene šoljice Grand kafe?

U pažnji sa kojom se odnosimo prema svakom zrnu, u stručnosti i tradicionalnom načinu mlevenja na kamenim mlinovima, u prepoznatljivom mirisu i ukusu i vašem poverenju. U više od 2 miliona domova dan počinje na najbolji način.

I miris i ukus...

grand
K A F A

Ivica Dačić i Svetlana Ražnatović na prvi pogled nemaju skoro ništa zajedničko...

Ivica Dačić i Svetlana Ražnatović nemaju na prvi pogled skoro ništa zajedničko - on je policajac, ona, reklo bi se, baš i nije. On je diplomirao, ona, reklo bi se, baš i nije. Šta im je zajedničko? Pa, recimo, na slovenačkom jeziku, spasonosnom u vreme usvojenih izmena i dopuna Zakona o informisanju, zaplet bi izgledao otprilike ovako: vdova pokojnega srbskoga paravojaškog vojskovođe Željka Ražnatovića - Arkana, ki je osumljena

da si je kot predsednica Nogometnega kluba Obilič nezakonito prisvojila okoli 22.529.000 nekdanjih nemških mark (dobrih 10 milijonov evrov) in 480 tisoč ameriških dolarjev (dobrih 300 tisoč evrov), slavila je slavu.

Da pređemo na srpski jer je sledeći pasus lako dokaziv - na tu slavu, po imenu Sveti Nikola, a gosti u Ljutice Bogdana znaju ga i kao Svetog Džonija, pod policijskom pratnjom stigao je i ministar policije Ivica Dačić. Domaćica je Ivicu, pišu tabloidi, postavila na počasno mesto za trpezom - između Mire i Slobe. Tu mu je, reklo bi se, ne samo počasno, već i pravo mesto. Mira i Sloba, međutim, prezivaju se Veličković. Dakle, zajedničko im je što

Žito građani

Dragoljub Petrović

se tata i mama Ivica & domaćice zovu isto, samo se drukčije prezivaju. Njeni su ponosni na nju, njegovi baš i nisu na njega. U poslednje vreme. Pre toga na slavi je bio i pop. Pitanje - da li se pop automatski omrsi kad u vreme posta kroči u prelepo srednjovekovno zdanje s osmatračnicom na krovu preko puta „Marakane“, nije uopšte bitno, koliko je u ovom slučaju bitno nešto sasvim drugo - da li se i ministar policije debelo omrsi kad pristigne na slavu osobe „ki je osumljena“ za izvesne radnje u pogledu „22.529.000 nekdanjih nemških mark in 480 tisoč ameriških dolarjev“. Na brifingu kod Čosić Jugoslava Ivica Dačić je nevoljno priznao da se on i vdova poznaju skoro 20 godina jer su iz istog mesta, Žitorade kod Prokuplja, gde su zajedno odrasli pre skoro 36 godina, i niko nije ni slutio da će se njihove karijere razvijati tako unakrsno i ekspresno, te da će jednog dana od neuglednih Žitoradana postati ugledni Žito(g)rađani. Takođe, pre 20 ili 36 godina, Ivica nije ni slutio da će vdova paravojaškog vojskovođe jednog dana primiti hrišćanstvo i sve ostale paganske i manje paganske manifestacije koje idu pride. A pogotovo nije ni slutio da će biti ministar policije u vladi dva bola - polovinu vlade boli uvo što je ubijen Đinđić, a drugu polovinu boli čošak što je umro Sloba - i da će morati malo da pripazi za koju sofru seda, prethodno uručivši buket gladiola domaćici, dok se u pozadini štimuje orkestar zvani bend, uobičajena pojava kod naših istaknutih pravoslavaca.

Krsne slave su, inače, dani, kada je neki potonji svetac umro za hrišćansku veru, i one, kao takve, ne predviđaju da se pred mikrofonom u pratnji benda, kako su nas obavestili tabloidi izveštavajući sa sporne proslave, izređaju svi gosti, uključujući i domaćicu, ali nigde u kanonima ne piše i da li na taj dan u kuću valja primiti i ministra policije, osobu koja se zalaže za sprovođenje bar pet od deset božjih zapovesti. E sad, možda je pitanje upravo suprotno - moguće je da ministar policije mora dobro da razmisli da li će njegova pojava na proslavi u organizaciji osobe koja se sumnjiči za kršenje najmanje jedne od deset božjih zapovesti i jednog od stotina članova krivičnog zakona, predstavljati pametan potez. Ministar policije je, naime, po zanimanju ministar policije, a nije predsednik zavičajnog udruženja Žito(g)rađana u Beogradu, i nas koji se nekim čudom nismo rodili u ovom mestu kroz koje mora da protiču gadne podzemne vode, uopšte ne zama ko je tu kome rod, a ko kome pomoz bog. Al Kapone je, to svi znaju, pao na porezu, logično bi bilo i da se povede pitanje da li je ministar policije u vladi Mirka Cvetkovića pao na osveštanom žitu. Koje su na ovoj proslavi verovatno služili sa šlagom.

**Objavljeno 23. decembra 2009.
Dragoljub Petrović je u anketi
Statusa 2010. proglašen za
Novinara godine u Srbiji**

Vdova pokojnega Arkana, Svetlana Ražnatović, sa novim nakitom

Post Scriptum

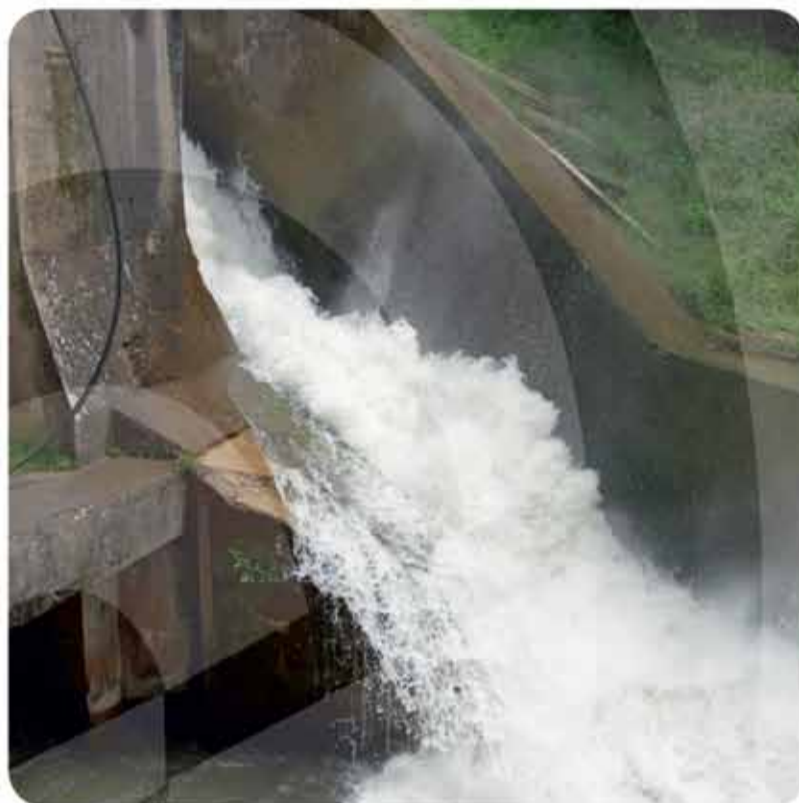
što se u nekim mojim pesmama priča o žestokim momcima, ne znači da sam ja jedan od njih, niti da se družim s njima. Pa i Oliver Dragojević peva o galebovima, a ne verujem da se privatno družim s njima - rekao je jedared Aca Lukas, žestoki galeb. Tako je nepobitno utvrđeno da Đoka Balašević peva o petlovima, a privatno se ne družim s njima. Da Zvonko Bogdan peva o konjima, a privatno se ne družim s njima. Da Minja Subota peva o paprikama, znate onim žutim, finim, ali ljutim, a privatno se ne družim s njima. Centralna poenta izjave istaknutog mislioca Lukasa je porazna po hrišćanstvo i estradu - iz razvoja karijere Svetlane Ražnatović reklo bi se da ona peva o Isusu, a privatno se ne družim s njim. Bez brige - slično bi se moglo zaključiti i za pojedina svestena lica. Koja će, za razliku od nje, tek nešto kasnije postati ikone. Svaki naš estradni umetnik, naime, veliki je pravoslavac.

Moglo bi se reći i da je svaki naš veliki umetnik, estradni pravoslavac. Za najveću među njima, Ražnatović Svetlanu, vlada mišljenje da je ekstremno veliki estradni umetnik i ekstremno veliki estradni pravoslavac. Njena sklonost ka pravoslavlju i svim dosad poznatim božjim zapovestima, primećena je još od ranih radova - na nekom snimku iz devedesetih, ugledna Srpska dobrovoljačka garda zvana "Tigrovi", moli se horski uz "Očenaš", a ovu komplikovanu molitvu sa papirića, među srednjoškolicima poznatijeg kao "puškica", čita im upravo ona, S.R.C., vernik SPC, tada polaznik ubrzanog kursa slepog kućanja sa tri (spojena) prsta. Posle je S.R.C. snimila pesmu "Isuse, daj mi lavlje srce", što je Srbima zamenilo "Očenaš", dosadnu i teško pamtljivu recitaciju, nezgodnu za podvrisivanje, pocupkivanje i pijuckanje. Otad većina lokalnog življa smatra da je tekstopisac "Očenaša" Marina Tučković. Te je sa razvojem Cecine karijere, Srbija postala mesto od kojeg je i Bog digo ruke. Dok su, čini se, izvesni Srbi digli ruke od sprovođenja

deset božjih zapovesti ko pijan plot. Slično je i sa krivičnim zakonom. Što, opet, nije umanjilo njihovu titulu "veliki pravoslavac". Vera je, ovde, naime, univerzalni modni detalj, te vlada uverenje da je Isus Hristos bio naš poznati stilista. Ostaje pitanje s kim se, zaboga, privatno družim ljudi kalibra Ace Lukasa i Svetlane Ražnatović, ukoliko kantautori, nazvani tako, valjda, po Imanuelu Kantu, koji je tvrdio da stvari oko sebe doživljavamo onako kako ih primete naša čula, a ne kakve su one stvarno. Naime, po Kantu i Aci Lukasu, metafizika je nemoguća. Po Svetlani Ražnatović, međutim, metafizika je moguća. I ne samo metafizika.

Iako su čitavih osam godina naša čula imala utisak da neka viša sila koči nepravednu i ničim izazvanu istragu oko "naše najveće zvezde" - povremeno su čula registrovala izvesnog Dačića za svetonikolajevskom sofrom u kantini kućnog pritvora u Ljutice Bogdana, ponekad izvesnog Koštunicu i izvesnog Ilića u "fan pitu" pravoslavnog novogodišnjeg koncerta, a neretko smo

u okolini vidali i prijatelja kuće, poznatog jagodinskog ljubitelja Betovenove Devete, a osobito desete simfonije - S.R.C. je, ipak pravosnažno osuđena. Što je bolje nego da je umesto pravosnažno, osuđena, recimo, pravoslavno. I mada naša čula i dalje imaju utisak da osam meseci u beskrajnim prostranstvima sopstvene vile, koju ni vlasnica nije istražila do detalja (jednom su joj našli arsenal oružja u prostoriji za koju ni ona nije znala da postoji), ne predstavlja pravdu u izvornom obliku, država je preko izvesnog Zorića, nerođenog Žito(g)rađanina, pokazala da su pred zakonom svi nejednaki. Braneci presudu, a svima je i delovao kao branilac iz tužilaštva, on je između ostalog rekao: "I Pavarti je utajio porez, pa nije išao u zatvor". O svemu se, začudo, nije izjašnjavao onaj ljubitelj Devete, desete, a posebno jedanaeste simfonije, jer bi verovatno saznali i nepoznate detalje iz krivične evidencije Ludviga van Betovena. Država nam je, praktično, objasnila, da je kršenje zakona zapravo deo umetničke slobode.

U francuskim medijima neko „sa ove strane“ uspešno odrađuje spin da je u pitanju sportsko huliganstvo i samo najuporniji i najupućeniji vide jasnu sliku - da ubistvo Brisa Tatona nije nikakav izolovani incident i da nema nikakve veze s nasiljem na stadionima. Čovek je bio dovoljno naivan da poveruje da je Srbija reformisana zemlja i odlična destinacija za dvodnevni provod - samo zato što su pivo, taksi i devojke jeftine. Naprotiv, Beograd je ponovo postao preteča i ružna destinacija, gde nije samo opasno biti stranac, već je opasno biti bilo ko ili bilo šta - a da to nije u direktnoj vezi sa populističkim svetozorom klana koji vlada zemljom. Insistiram da nama vlada klan, a ne partija ili koalicija, jer su u ovoj zemlji svi na nekoj vlasti, svako saraduje sa svakim, a samo i zbog svoje lične koristi - kaže u intervjuu za Danas dramska spisateljica Biljana Srbljanović, kandidatkinja LDP-a za gradonačelnicu Beograda koja živi i radi u Francuskoj.

*** Da li je reč o istinskoj homofobiji i neviđanju opasnosti od stvaranja atmosfere netrpeljivosti prema strancima, ili je na delu čist populizam vlasti?**

- Mene to uopšte ne zanima. Da li je društvo homofobično i da li je crkva prihvatila prirodni poredak stvari, uopšte me ne zanima. Za crkvu svet može biti ravna ploča koju nose slonovi, sa njima, o njihovim stavovima, mogu da polemishu umetnici ili brice, na primer, a ne država i društvo. Jer državu i društvo treba da zanima samo zakon i njegovo sprovođenje. A u ovoj zemlji postoji zakon protiv diskriminacije. I sada je jasno da, kada ga je vlast donosila, znala je da nema nikakvu nameru da ga ikad sprovedi. Uostalom, lično verujem da su tim garancijama da je zakon donet samo pro forme i kupili mir oko zakona u crkvenim krugovima. Ipak, to što Vlada ne samo da nije podržala, nego je de facto i zabranila Povorku ponosa, samo pokazuje da je ova vlast licemerna i da uporno obmanjuje i vređa svoje građane. Takva je od početka i sada samo ima sve manje i manje političkih faktora koji joj se suprotstavljaju.

Na nepoštovanje zakona koji su sami doneli, više ih u Parlamentu niko ne upozorava, jer više i nema prave opozicije, jer nema ni prave politike, sve su samo obične kombinacije blejača, samo što sad više ne sede po kaficima i ne piju pivo po hastorima u bloku 45, nego imaju kancelarije, šefove kabineta i mnogo, mnogo para. A kombinacije obavljaju na potpuno isti način. Srbi to očigledno vole, čim takav poredak stvari uporno trpe. Tihi obračun sa svim građanskim vrednostima je jedini akcioni plan koji ova vlast ima, da slomi kičmu civilnom sektoru, zapuši usta i poslednjoj budali koja još ima snage da se buni protiv ovakvog poretka stvari. Kakva parada pedera, kakva radost življenja, klicanje slobodama i životu? Pa ko je ozbiljan uopšte mislio da će to ova i ovakva vlast dopustiti? I zašto bi? Naši glasovi im nisu potrebni, oni su među nama kupili one što su se kupiti mogli, ostatak ima da čuti i trpi, da radi, misli i govori baš ono što većina odredi. To je srpsko shvatanje demokratije, većina naređuje manjini. A manjina da čuti, jer bi mogla mnogo gore da prođe.

*** Da li u slučaju ubistva državljanina Francuske ima političke pozadine?**

- Predsednik Boris Tadić je pripremio međunarodnoj zajednici da nam "ne deli lekcije". Ona pripretila ekstremistima "i sa leve i sa desnice" da se mnogo razljutio i da to više neće moci tako. Tu će se sve i završiti, na praznim pretnjama i grebanju o smrt i emocijama koje je ona izazvala. Kad je pa u ovoj zemlji, neki nasilnik zaista

Jadna zemlja ako čekamo da se vlast obračuna sa sobom

procesuiran? Kada imate vlast koja mesecima pregovara kako da da milion dolara naših para, da bi spasila zatvora siledžiju koji je skoro do smrti pretukao američkog građanina, pa onda ta vucibatina nije čak ni u zatvoru, nego igra za neki klub, finansiran državnim parama, paradira po parlamentu i zapošljava se u advokatskoj kancelariji (!), što bi bilo ko uopšte poverovao da će ovi nasilnici proći drugačije? A i zašto bi? Paljenje ambasada, pravda za Uroša, Miladin Kovačevića, nasilno razbijanje tribina Peščanika, sve to prolazi nekažnjeno, čak je i ozbiljno podržano od strane vlasti i njenih predstavnika. I čak i ako u zatvor stave i suđenju privedu pet-šest huligana, koji nemaju sreću da im Ministarstvo spoljnih poslova plati oslobođenje od krivice? Jadna smo mi zemlja, ako mislimo da je vlast zaista spremna za obračun sa samom sobom.

*** Da li su skorašnje tragedije rezultat nemira antievropskih snaga i ko zapravo predstavlja te snage u Srbiji?**

- Nema tu nikakve zavere, Srbijom vladaju antievropske snage, one imaju sav instrumentarij, legalne institucije, politika ove vlade je antievropska, ma šta da oni o sebi govore. Nema zavere, klan na vlasti ne želi u Evropu, ne želi integracije sa svetom jer mu se to nikako ne isplati. Tim nominalnim programom samo dobijaju izbore, a onda uporno odbijaju da obave reforme, da se obračunaju sa korupcijom, da reformišu pravosuđe i policiju, da ukinu monopole, da pohapse zločince, prihvate realnost na Kosovu i da zaista okrenu lice svetlu. A zašto birači to uporno tolerišu, to je već pitanje za sociologe i parapsihologe. Zašto se ovde ljudi podignu samo kada treba da plaču za nekim, samo kada je tragedija već učinjena? Što se nisu skupili u tolikom broju nekoliko dana ranije, pa da vidimo koja bi to pračka sa crvenim kamenicama uspela da zabrani Povorku ponosa? Strašno poštujem to što su ljudi masovno izašli da polože cveće na mesto ubistva Francuza, ali me ipak zanima nekoliko stvari - da li bi toliko sveta izašlo sa ružama i svećama, da je ubijeni čovek u Beograd došao zbog Gej prajda, na primer? Ili tu postoji neka razlika?

*** Podmladak LDP, DS i neke nevladine organizacije pozvale su zajedno na protest protiv nasilja. Skup u čijoj organizaciji nema stranačkih podmladaka, a koji je zakazan dan posle, ponovo je pokušao da bude premešten na Ušće, da bi se od toga posle odustalo.**

Ne razumem zbog čega stranke na vlasti organizuju protestnu šetnju, protestnu protiv koga, čemu taj kič i patetika, čemu strmoglavljivanje u omiljene srpske emocije, slinavljenje i plakanje, a nikako hrabra i konkretna akcija. Koji su razlozi protesta i koji su njegovi zahtevi? Logično bi bilo da se insistira na ostavci Ivice Dačića, na primer, ako ništa drugo, onda zbog nesposobnosti policije

da zaštiti Beograd. Ali ne, tu nema zahteva, to nije protest, to je samo šetnja, besmislena akcija koja je sama sebi cilj, to je isto ono grebanje o smrti i to tako i vidim. Inače, dok ovo govorim, ne znam šta će se desiti sa istim takvim građanskim skupom, najavljenim za petak, koji policija, na protiv, najpre nije želela da dozvoli. I ne znam da li će moja stranka tim povodom jednom nešto konkretno da učini ili samo opet da izda saopštenje - kao da oni nisu deo te iste beogradske vlasti. Na stranu sve to, moram da kažem da me, od svega, te dve ćirilčne, žuto-plave reči, na naslovnoj strani sajta moje stranke najviše pogodile. Mislim da bi bilo sasvim umereno da tim povodom i ja uzmem i upalim sveću, za jednom tragično

i prerano preminulom, ubijenom političkom idejom koja je, u to sam do kraja ubeđena, mogla da postane stvarnost.

*** Da li je „odbrana“ Kosova zaista povezana s podrškom Iranu i drugim zemljama koje su se tokom godine isticale u kršenju ljudskih prava i bile predmet osude EU, ili je o nečemu drugom reč?**

- Mislim i da ta opsesija Kosovom takođe postaje jedna prazna priča, to je samo sredstvo za borbu protiv poslednjeg „unutarnjeg neprijatelja“, protiv malo preostale drugačije Srbije. Kao što sam rekla, Tadić je povodom ubistva Francuza najpre spomenuo obračun s „levim i desnim ekstremistima“ i rekao da on tu ne pravi razliku. Dakle i

>>>

Biljane Srbljanović, o klanu na vlasti

ovaj nasilnički akt je iskoristio kao zgodnu priliku da još jednom pljune u lice građanskoj Srbiji. Jer uporno izjednačavanje „svih ekstremista“ a pod ekstremistom se podrazumeva svako ko ne deli ubedenja i lični politički i biznis interes klana i na vlasti i u opoziciji, svedoči o tome šta je ona poslednja stvar koja im smeta. Ko su u Srbiji „levi ekstremisti“? Tri i po preostala čoveka, Peščanik, nezavisni intelektualci, nekoliko nevladinih organizacija, je l' tako? Dakle, u trenutku kada teledirigovana grupa nasilnika išutira čoveka na smrt, a u danima koji slede jurca gradom u potrazi za Libijcima, Australijancima, lezbijkama i nekrstima, predsednik ove zemlje misli da je prava prilika da napadne građane svoje zemlje koji nemaju nameru da, ama po cenu života, pristanu na belu, pravoslavnu, ćirilicu, sa tri prsta i tri zuba Srbiju, kojima samo silom može zapušiti usta. Srpska policija i pravosuđe mene procesurira pred sudom, sa nalogom za privođenje, jer sam uvredila pripadnike baš ovih organizacija koji razaraju zemlju. Predsednik je postojanje ovih organizacija u okviru državnog Univerziteta - na Pravnom fakultetu, na primer - odobrio i pozdravio, jer je to za njega demokratija. To što neke od tih organizacija imaju svoje prostorije u Domu Vojske, to sto štampaju svoje pamflete u od države finansiranoj periodici, to što su redovni u listovima Pravoslavlje, to sve dokazuje da su oni mejnstrim, a ne ekstremisti. Oni jednostavno pripadaju tom istom svetonazoru u kojem se prihvataju Gadafi i Ahmadinedžad kao legitimni sagovornici od kojih Srbija može imati neke koristi. Naprotiv, veliki nacionalni problem su autorke Peščanika. To je jedini ekstremizam koji ovde neće biti tolerisan.

***Nakon što je LDP, kako tvrde predstavnici te stranke, sprečio pad Vlade podrškom Zakona o informisanju, da li je društvu potrebna "treća Srbija"?**

-LDP je svoju poziciju umnogome promenio od poslednja dva izlaska na izbore. Najpre se izborio za džokera DS-a, bas tako što su postali udarna pesnica u borbi sa "drugom Srbijom". Polemika sa sagovornicima Peščanika, što javna, a što ona sa šutiranjem ispod stola, uveliko pretila da dovede do raspada čitave te scene, koja je jedini demokratski korektiv vlasti. Insistiranje na stavu da je beskompromisnost ljudi okupljenih oko ovog projekta, zapravo "mračenje", nerazumevanje u politiku, neshvatanje stvarnosti i realnosti, jalovo, nombrilističko jadikovanje, koje u poslednje vreme uporno dolazi od LDP-a, je ozbiljno prepozicioniranje i prilazak klanu na vlasti. Ovim kritikama LDP-ov koalicioni potencijal raste, oni će time sigurno izboriti mesto na zajedničkoj listi koalicije za najevropskiju evropsku Srbiju, na nekim budućim izborima, ali će time srušiti poslednju mogućnost da građani poveruju da se beskompromisnim političkim angažmanom može promeniti svet. Nemam ništa protiv, posmatram to sa tugom i nelagodnom. Kada sam, po navici, juče ušla na sajt svoje stranke, da vidim šta imaju reći povodom poslednjih događaja u zemlji, dočekao me je ćirilicni logo - Demokratske stranke ! Dve omladine su se dogovorile da pozovu u protestnu šetnju i to je, što je i prirodno, krupnim slovima najavljeno na portalu LDP-a.

Objavljeno 2. oktobra 2009.

Post Scriptum

Snežana Čongradin

Lično se osećam srpskim, jugoslovenskim piscem, pišem pre svega o svojoj zemlji, svojoj kulturi i ličnom okruženju i životu. Pišem uvek na našem jeziku i pre svega se obraćam našoj publici, prenosi u razgovoru za Danas iskustvo pisanja i stvaranja dramska spisateljica, Biljana Srbljanović. Ovaj utisak navodi, uprkos činjenici, koju ističe, a to je da „u svakoj, pa i najrazvijenijoj zemlji, najviše dva procenta stanovništva uopšte prati pozorište, dok je u Srbiji taj broj, pre svega iz ekonomskih razloga, još manji“.

„Mislim da je publika, barem u pojed-

nim pozorištima, mnogo obrazovanija, zahtevnija i mudrija od naše takozvane elite; ta publika odlično zna da prepozna šta je dobro, a šta podvala. Saradivala sam sa zaista mnogo svetskih pozorišta, ali svojom matičnom kućom smatram samo jedno - Jugoslovensko Dramsko Pozorište“, kaže ona.

Ovo pozorište opisuje kao, kaže, „kuću koja mi je, pre više od petnaest godina, kada sam bila diplomac FDU-a, širom otvorila vrata, presudno uticala i na moj razvoj kao pisca, i na ono što se zove "karijera“.

„I tada je ovu kuću, uz Ćirilova, vodio Branko Cvejić, njen sadašnji upravnik i čovek koji je uspeo da, od zgarista, sagradi najmoderniju pozorišnu zgradu na Balkanu, i da u tim najtežim trenucima sačuva njen duh, visoke umetničke kriterijume i da zadrži publiku, iako je odbijao da joj podilazi“, naglašava Biljana Srbljanović.

Mada, kako sama kaže, sklona stalnoj kritici političkog establišmenta, Srbljanović navodi da je „gradska uprava uvek imala posebnog sluha i suštinskog razumevanja značaja ove institucije“.

„Osim retkih izuzetaka krajem devedesetih, kada je privremena SPO vlast pokušala da eksperimentiše i nametne neku nedoraslu upravu, Beograd je uvek shvatao intelektualnu i umetničku suštinu JDP-a i znao da ceni njegov neraskidiv odnos sa publikom, čak i bez

>>>

Biram srce Novog Beograda. Biram bezbedno, savremeno naselje sa redovnim održavanjem. Biram nov, odmah useljiv stan.

Biram jedinstvene kreditne uslove.

Biram Belville!

Više informacija:
Belville prodajni paviljon, Jurija Gagarina bb
ponedeljak – petak 09 – 20h / subota 10 – 15h
011 20 90 770; 011 20 90 771
www.belville.rs

BELVILLE
Dobrodošli!

modernih marketinških trikova“, smatra naša sagovornica.

Opisujući svoj način života, Biljana Srbljanović naglašava da dosta putuje i da živi „rastrzana između više života, nekada i više kontinenata“, ali da u svemu tome ima samo nekoliko konstanti - svoju porodicu, naravno, svoje prijatelje, iste već decenijama, svoj Fakultet Dramskih i svoj JDP. „Sve drugo može, a i ne mora. Stvarno je nevažno naspram „večnosti“, kaže ona.

„Hapšenje i transfer Ratka Mladića ne treba da ima ikakve veze sa našom kandidaturom za članstvo. Hvatanje jednog od najgorih ratnih zločinaca dvadesetog veka bila je pre svega obaveza prema našem društvu, prema civilnim žrtvama strahovitog pokolja u Srebrenici, prema njihovim porodicama i svim normalnim ljudima, koji se Mladića i njegovih jedinica stide, ocenjuje naša sagovornica. Opisuje ga kao primitivnog pijanca, zver i kukavicu, koji je, kako kaže, na sve to

Ratko Mladić je primitivni pijanac, zver i kukavica

bio i dovoljno glup da svoje zločine sam snima kamerom. „Mladić u svoje vojne trijumfe beleži „pobede“ protiv civila. To će mu se sada, konačno, višestruko vratiti, na procesu pred jednim ozbiljnim sudom, i tu će biti stavljena tačka na njegov sramni slučaj. Ali, za Srbiju, proces se nastavlja. Srbija će imati velikih problema, pre svega sama sa sobom, ako nastavi da hapšenje Mladića, odnosno odustajanje od njegovog sistematskog skrivanja, predstavlja kao neprijatnu nužnost, a ne kao ljudsku i moralnu obavezu, potrebu za kakvom-takvom pravdom“.

Prema njenim rečima, ko uopšte može da veruje da se Ratko Mladić skrivao bez znanja i pomoći službe, da pozadina atentata na premijera ne vodi direktno u tadašnji vrh države, da Kosovo nismo izgubili ratujući protiv civilnog stanovništva i da ga možemo vratiti uz pomoć Iraka i Transilvanije?

„Taj ponižavajući paternalistički tretman, to laganje u oči građana, samo može da dovede do dublje i moralne i političke krize društva, do opšte apstinencije i odustajanja. Što bi bilo pogubno za našu zemlju. Ko to ne vidi ili ne razume, ili je suštinski nezainteresovan za sopstveni život, ili ima neki krupni intelektualni deficit. Ljudi ipak nisu tako glupi kako ih se mahom tretira. Građani sve vide i sve znaju, samo je ovaj maraton toliko iscrpljujući da svaki normalan čovek - jednostavno odustaje od borbe. Na kraju pobeđi onaj koji nas sve vreme uporno laže, i to ne zato što nas je ubedio u svoju laž, nego zato što sama ta borba počne toliko da ponižava, toliko da iscrpljuje, da izgubi svaki smisao“, zaključuje Biljana Srbljanović.

Objavljeno 12. oktobra 2006.

Post Scriptum

Početkom jeseni 2006. nazvao me je Srđan Đurić, šef Vladine Kancelarije za odnose s medijima. Reče da priprema spotove uoči referenduma o novom Ustavu. Želim li da kažem nešto? Želeo sam. Sutradan je došla ekipa, izgovorio sam u kameru pet rečenica. Prekosutra sam se složio da, zbog prirode spota, ostanu samo tri. Rekao sam da očekujem da će novi ustav omogućiti novinarima da lakše dišu, slobodnije govore i pišu. Čim je spot prvi put emitovan, digla se bura. Dobronamerni prijatelji i poznanici pitali su šta mi je ovo trebalo. Televizija B 92 napravila je prilog o „mom“ spotu. Ključna pitanja glasila su – zbog čega sam pristao da učestvujem u kampanji i da li mi je slikanje bilo plaćeno. Odgovori su preneti u celosti.

Koraks je povodom mog izleta u politički marketing nacrtao karikaturu koju i danas držim na desktopu kompjutera.

Zlonamernici su slali uvredljive mejlove, uz poneki preteći. Ovi poslednji behu anonimni, kako i priliči umišljenim borcima za demokratiju. Prodana duša! Sramota! Kako Danas

može da podržava Koštunicu!? Niko od onih koji su me nazivali izdajnikom uređivačke politike Danasa nije komentarisao ono što sam izgovorio u spotu. Zaslužio sam pakao, tvrdili su, samo zbog toga što sam se pojavio u kampanji.

Mislio sam, a mislim i sada, da je 2006. bilo krajnje vreme da se promeni Miloševićev ustav. Da nije promenjen tada, važio bi i danas. Mislio sam, a mislim i sada, da Danas treba da bude ozbiljan politički dnevnik, a ne

Danas je, pokazale su naknadne analize, najumerenije od svih dnevnih listova izveštavao o sadržini Ustava iz 2006. i referendumu. Objavljivao je priloge kako onih koji su kritikovali Ustav, tako i onih koji su ga smatrali boljim od Miloševićevog.

Samozvani dužebrižnici još nekoliko puta su širili glasove o tome da je Danas u vreme mog glodurovanja izneverio svoja izvorna načela i prvoboračke ideale. Takve glasove čuo sam

Mihal Ramač

glasilo stvarne ili tobožnje, kilave ili još kilavije opozicije. Ako vlada, bilo koja, učini nešto korisno za građane i državu – nema razloga da to Danas ne podrži. Ako opozicija govori i čini budalaštine – još manje ima razloga da se to ne kaže.

i po odlasku iz lista bez kojeg ne mogu zamisliti ni večer ni jutro. Uvek će biti onih koji zahtevaju da njihove omiljene, a po mogućstvu i ostale novine objavljuju samo ono što bi oni želeli da čitaju.

Imam razumevanja za ljudske slabosti, pa i za ovu. Ipak, kao glavni urednik – svojevremeno Naše Borbe, kasnije Vojvodine i na kraju Danasa – nisam došao u iskušenje da pravim novine koje će se dopadati samo meni i grupici istomišljenika, ukoliko ih imam. Ako mogu da biram, radije ću izabrati četvoroglasni hor nego jednoglasnu dernjavu. Ako ne mogu da biram, dole režim!

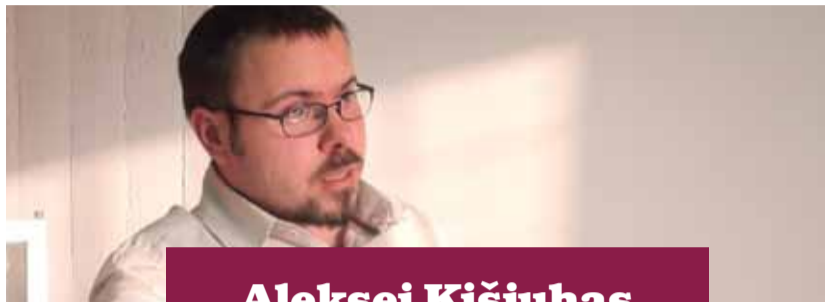
Ključna pitanja glasila su – zbog čega sam pristao da učestvujem u kampanji za Koštuničin ustav i da li mi je slikanje za spot bilo plaćeno

Neandertalci rođaci

Neandertalci su čovekovi najbliži rođaci. To jest, bili su dok nisu misteriozno nestali pre oko 30.000 godina. Živeli su u Evropi, na Bliskom istoku i u Zapadnoj Aziji. Imali su veliku glavu i nos, najverovatnije crvenkastu kosu i bleđi ten. I mozak nešto veći od našeg. Koristili su sofisticirane alate, kontrolisali vatru, organizovali svoj životni prostor, lovili, ukrašavali predmete i međusobno razgovarali. Ranije se mislilo da su neandertalci neposredni čovekovi preci, međutim, danas je izvesno da je u pitanju druga, iako najbliža, vrsta. I da su oni i ljudi živeli zajedno, jedni pored drugih. I to bliže nego što se i pretpostavljalo.

U poslednjem broju časopisa „Science“, u radu koji potpisuje 56 naučnika (među kojima su i atraktivna imena Tomislav Maričić, Pavao Rudan, Dejana Brajković, Željko Kucan i Ivan Gušić), objavljena je sekvenca genoma neandertalaca. I, naravno, upoređena je sa genom čoveka. Rezultati su zadivljujući: Većina ljudi deli od jednog do četiri procenta svoje DNK sa neandertalcima. Drugim rečima, mnogi rani ljudi su sa neandertalcima bili najbliži mogući. Vodili su ljubav. Mi smo (i) njihova deca.

Kako sad to? Hajdemo iz početka. U tom obimnom i istorijsko-antologijskom naučnom poduhvatu, vođenom pri Maks Plank institutu za evolucionu antropologiju, upoređivani su genomi

Aleksej Kišjuhas

tri neandertalske žene sa genomima petoro ljudi iz celog sveta (dvoje iz Afrike, jednog iz Evrope, jednog iz Kine, jednog sa Papua Nove Gvineje). Neandertalska DNK uzeta je iz „najsvežijeg“ mogućeg izvora, iz kostiju pronađenih u - komšiluku. Naime, uzorci su uzeti iz pećine Vindija, blizu Varaždina u Republici Hrvatskoj, gde je pre samo četrdesetak hiljada godina živela jedna od poslednjih populacija neandertalaca u Evropi. U komplikovanom i zahtevnom procesu koji se naziva metagenomikom, jasno su izdvojene sekvence ljudskih gena koji nedvosmisleno dolaze od neandertalaca i nikoga više. I, činjenice ne lažu. Ljudi su se susretali, družili i telesno sparivali sa drugom vrstom. Inteligentnom, a neljudskom. Romantično, zar ne? Gotovo epsko-fantastična a istinita bajka, dakle, glasi: Pre oko sto hiljada godina, neki ljudi,

sa praznim stomacima i/ili sa pundravicama u zadnjici, napuštaju Afriku i dolaze u hladnjikavu Evropu i na Bliski istok. Tamo zatiču krupnu i snažnu gospodu kako nešto petljaju oko alata i lepe crvenokose dame dok ukrašavaju figurice plodnosti. Dotični lokalci nisu ljudi, ali su ljudima najbliži rod. I čovek, uvek raspoložen za neuobičajenu ljubav, očaran je njihovom pojavom. Hrabriji ljudski primerci im prilaze, merkaju i zapitkuju ih svašta, razgovaraju o vremenu, i izražavaju svoju naklonost. Najhrabriji ili najlepší među tom afričkom emigracijom naših čukunbaba i čukundeda ni ovo domaće stanovništvo ne ostavljaju ravnodušnim. I pojedini pripadnici dve vrste se strastveno i nežno spajaju pod mlečnobelom mesečinom pretcivilizacijskog doba. Vremenom, crvenokosi domaćini nestaju bez traga. Međutim, sećanje na

njih i našu davnu međusobnu ljubav zapisano je u svima nama, neizbrisivo i zauvek.

Zamislimo svet u kojem sa nama koegzistira nekoliko inteligentnih čovekolikih vrsta. Koja imaju svoja oruđa, rituale, načine komunikacije, privredu, kulturu i razonodu - a nisu ljudi. Da li bi nam tada interne ljudske podele po nacionalnosti ili veroispovesti zaista nešto značile? Ili bismo našim rasizmima, nacionalizmima i verskim fanatizmima samo dodali i - „vrsizam“? Protiv kojeg bi tada ustajale organizacije za odbranu ljudskih i neandertalskih prava. Da li bismo živeli jedni sa drugima, ili jedni pored drugih? Da li bi protiv braka neandertalca i žene ustajali starci i verske vođe? Da li bi morali da se kriju? Standardna slika tog sveta - koji nije bio tako davno - bila je slika sukoba, borbe i takmičenja za resurse među vrstama. Ljudi su verovatno doprineli izumiranju neandertalaca, a dileme se vode oko toga da li je to bilo na direktan ili indirektan način. Međutim, ovo istraživanje dokazuje da su ljudi bili sposobni i za ljubav. I to za ljubav prema drugoj vrsti - onu telesnu, i najbližu. Pred tom slikom, ne postaju li sve naše današnje podele i rastanci nekako banalni, bezvredni i sitni? A želja za bliskošću i pomirenjem sve jača i jača.

Objavljeno 12. maja 2010.

Post Scriptum

Oko godinu dana nakon velikog otkrića heroja sa Maks Plank instituta, skromna zapitanost ovog kolumniste ostaje ista. Zašto je čovek pozvao neandertalce u svoju pećinu (i/ili obrnuto) pre samo oko 45.000 godina? Ko je prvi pozvao koga? Zašto je ovaj drugi pristao na to? Da li je ponuda bila pristojna ili ne? Pitanja poput ovih, osim blago voajerskih sklonosti, motivisana su i nekim drugim interesovanjima. Ako je čovek bio sposoban za telesnu ljubav prema pripadnicima drugih vrsta, do mere da tragove te ljubavi i mi danas nosimo u svojim genomima, lekcije o čoveku valja iznova napisati. Kako objasniti svu banalnost naših nacionalizama, patriotizama i religijskih fundamentalizama, ako su prababe naših prababa i pradeda naših pradeda umeli da pređu preko granica sopstvene vrste? Tako je, ljubav

ne poznaje granice, ali ovo je već previše, reći će neko. Naravno da nije. Sve što je ljudsko - i neandertalsko - ne bi smelo da nam bude strano. Valja to uporno ponavljati: bludničili smo sa drugom životinjskom vrstom. Plesali u horizontali. Skrivali salamu. Napadali na ružičastu tvrđavu. Jahali jarbol. Glancali rernu. Ljuštili bananu. Navodnjavali baštu. Upadali kašikom u med. Drmusali ostrigu. Popravljali vodovodnu cev. Polirali raketu. Parkirali barku. Išli u Vaginovec. Vodili ljubav. Skorojevički stid nad bludnim radnjama naših predaka ružno govori o nama, a ne o njima.

Jer, vrsta sa kojom smo se sparivali bila je daleko od tipične imaginacije o njoj - populacije grubih i priglupih spodoba čije ime prizivamo kada lokalni džiber bahato parkira. Neandertalci su pravili oruđe i nakit, kovali su, razgovarali, ukrašavali svoja tela i brinuli se o svojim starim i bolesnim.

A mozgovi u našim lobanjama ionako su isti kao i mozgovi naših predaka sklonih eksperimentisanju među čaršavima. Ali, pobogu, zašto smo to radili? Odgovor je najverovatnije prelepo jednostavan: zato što smo mogli. Dok činjenica da sećanje na ovu ljubav živi u svakoj našoj ćeliji ostaje beskrajno romantična.

Adorno se sa pravom pitao kako pisati poeziju nakon Holokausta. Međutim, i na našu sreću, moguće je pitati se i o istoriji književnosti nakon analize ostataka iz hrvatske pećine Vindija. Kako li su se ljudi i neandertalci udvarali jedni drugima? Mamutovinom od buta ili narukvicama od školjki i bisera? Kako li su se sporazumevali? Dodirom, pogledima, možda poljupcima? Znatiželja poput ove ravna je zapitanosti dece nad foto-albumom svojih roditelja. A sve što saznamo može nam pomoći da bolje upoznamo sebe.

Ljubav između Albanca i Srпкиnje? Brak Jevrejina i Muslimanke? Dva muškarca ili dve žene? Današnji tabui su komični prema socijalnim perverzijama naših predaka. Ne samo što je baka imala vibrator u šifonjeru, nego je sa njim radila stvari koje mi moderni ne možemo ni da zamislimo. Zarobljeni u vrtlozima neodgovorenih pitanja, jer smo u mnogo čemu deevoluirali. Zato svaki put kada neko preispita ljubav na etničkim, verskim, rasnim, klasnim i sličnim tupavim principima, valja pogledati u sopstvenu kožu. Na njoj i ispod nje kriju se nastrani zapisi koji otkrivaju stvarnu ljudsku prirodu. Ona se krsti, a on se klanja? „Baš su smešna ova naša deca“, rukom bi odmah-nuli čovek i neandertalka, povlačeći se u pećinu na još jednu turu nežno divljev ili divlje nežnog snoškarenja. Možemo im samo zavideti.

Gradanske
inicijative
Udruženje građana
za demokratiju i
građansko obrazovanje

Vi u Danasu i mi u Građanskim inicijativama
radimo isti posao, a to je:
građansko obrazovanje Srbije.

Čestitamo vam 5 000 održanih časova.

5000
Danas
nam je
divan
dan

Zabranjeno putovanje ka srebreničkim žrtvama

Naziv kafane, negde oko Lajkovačke pruge, Srpski specijaliteti (mada, ostaje nejasno zove li se tako ili se to nudi) dala je naslutiti da će aktivistkinje mirovnih prokreta iz dvadesetak gradova Srbije biti na granici na Drini tretirane na specijalno desni, srpski, način. U selu, valjda Popučke (nigde table nema) naziv jedne druge usputne kafane, Velika Srbija, overio je slutnje da se od ove koncepcije ne odustaje. Gazda je, da se zna, ogromnim slovima na pročelju zapisao (može se čitati sa stotinak metara) Za kralja i otadžbinu. Tračak nade krio se u kafani Evropa.

Bašta kao upisana za kafu, pa su žene povikale, ljudi, stigli smo u Evropu. Od Evrope ni traga. Sve je odisalo srednjovekovnim higijenskim nemarom. Odgovor na pitanje, otkud toliko priče o kafanama, otprilike glasi: ničeg drugog ni nema. Jednostavno se, usputno, po nazivima kafana, poneke prodavnice ili nečega što se zove disko-bar, može dijagnosticirati gde smo i šta smo. Geler, Apis i slične antimirovne zavlake.

Na mostu kod Ljubovije, granična ispostava prema sestri sa kojom SRJ ima specijalne odnose. Skromna, prizemna, ozidana zgradica, izbledele zastave, carinici i pogranični policajci, manje-više korektni. Gde ćete, šta ćete, prebrojavanje, pregled ličnih karti. Onaj ko ne zna, kada pređe most kod Ljubovije na drugu stranu, ako je to most, biće definitivno zblanut. Gde si? Da li je to, kako kaže oficijelna tabla, Federacija BiH, ili je to, mnogo manje oficijelno likovni zapis, Republika Srpska. Ili jedno i drugo.

Granicu čine kontejner, carinici, jedan međunarodni posmatrač, Nemač. Opet pitanja gde ste pošli. U Srebrenicu, u Potočare. Pa, koliko vas ima. Pa prebrojavanje. Oko kontejnera - granice, jedan džip UN, ostala raznorazna vozila se vozikaju. Carinici države sa kojom imamo specijalne odnose ipak konstatuju, odmah iza podneva, da dve aktivistkinje nemaju ispravna dokumenta, te da kao takve ne mogu dalje. Dok su većali o tome, iz autobusa punog žena u crnom, stvorio se hvale vredan red automobila i autobusa koji zasigurno nisu hrlili u Srebrenicu. I dok su, tako, carinici većali hoće li dve aktivistkinje dalje ili će biti "prikovane" za zidić iznad Drine, izgovorena je zanimljiva filozofska rečenica: "Ma slušajte, postoji najava da ćete doći, ali i zabrana vašeg dolaska. Mi ćemo i da vas pustimo, ali nećete odmaći dalje od 200 metara".

I tako bi. Autobus nije odmakao ni 200 metara. Zaustavila ga je postava: desetak specijalaca, više od tamno-plavih uniformi, dvojica, valjda, običnih policajaca, ista količina, valjda, saobraćajnih, jedan sforovac i jedan prevodilac. Maltretiranje počinje: iz autobusa mogu da izađu najviše jedna

ili dve žene, plus vozač. Ostale, ni nos da promole. U autobusu ne radi erkondiš. Volšebno je ionako, u dolasku, dva puta stajao zbog kvara. Dovoljno da se do Potočara ne stigne do 12 časova za kada je zakazana komemoracija. U njemu, skoro 40 žena, na plus 40. Okolo ni trunčice hlada. Stoji autobus ispred nečega što se zove Radna organizacija Vihor sa dva besposlena radnika, mešalicom za beton, nešto malo peska. I natpis Tehnički pregled vozila.

Duž slova, poredali se specijalci. Ničim izazvan, potpuno bezrazložno grub, prvi čovek specijalnih policijskih jedinica RS (opasan je to neprijatelj - žene u crnom) ne znajući dalje od "odbij", ponavlja:

- Ne možete proći tamo. Nemate nalog. Niste prijavljene, nema dalje.

Ničim izazvan, potpuno bezrazložno grub, prvi čovek specijalnih policijskih jedinica RS (opasan je to neprijatelj - žene u crnom) ne znajući dalje od "odbij", ponavlja: - Ne možete proći tamo. Nemate nalog. Niste prijavljene, nema dalje.

Sforovci koji su u ovu zabit došli da pokažu kako se ništa ne može ni uraditi ni grditi u maniru - odstupi i odbij - pokazuju ljubavnost koja je izmamila čak i suze jednoj ženi u crnom. Učinili su sve ne bi li žene prošle. Ali, njihova zvanična informacija, koju su dobili tamo gde već treba, glasila je "nisu prijavljene ne mogu dalje". Jedan drugi RS spec. policajac je u jednom momentu rekao sve.

- Idite u Preševo i Bujanovac!

Nije ga dotaklo što negde iza njegovih leđa, samo koji kilometar dalje, hiljade srebreničkih žena leleče na mestu gde su im pobijeni muževi, sinovi, braća. On kao da je zazivao da se tamo negde, zna on ko to tamo živi u nekom Preševu i Medveđi, upute žene u crnom, da se poklone nekim drugim žrtvama koje su baš po njegovoj volji.

Žene su, topeći se, kratko konstatovale: "Zajebavaju nas tri faktora - Republika Srpska, Federacija BiH i mMeđunarodna zajednica". I bukvalno. Kao da je reč o autobusu u kome je skladišten opasni otrov, oko njega su i levo i desno, i gore i dole, počele da kruže sve fele policije, njihovih vozila, belih džipova UN, maskirnih "hamera" SFOR,

sve sa mitraljeskim gnezdim, vozila pograničnih službi (ma šta to bilo). A prašnjavim drumom ka Bratuncu i Srebrenici, bezbedno su promicali svi. Putnički automobili, Lastini autobusi na redovnim linijama iz Beograda, bicikli, prikolice, motori. Nema tu opasnih materija, nema ni "nuklearnog otpada". Niko tu, valjda, u svojoj otupelosti, ništa ne nosi. Poredani RS specijalci, razmenjuju jednu flašu kisele, jedan se u nameri da se rashladi, besomučno udara kapom u glavu. Od toga mu je, valjda, bolje. Čuvar je to. Branilac, takoreći. Žene su u jednom momentu isposlovale da im se otvore vrata autobusa da bi ušlo malo čiste have. Prizemile se na prvom stepeniku. Zapalile po neku. Posle tridesetak minuta "odbij, odstupi viđenja" sa kontejner-granicom sestrinske države, naredeno je - sikter, vraćaj se nazad. Uz pratnju, dakako.

Vesna Ninković

crnom iz Srbije pored srebreničkog nišana. Neko hoće da žene u crnom plaču na nekim nišanima na jugu Srbije. Neko mnogo voli krike i jauke.

U kafani Soko grad "majstorske" slike Kosovke devojke i Tajne večere. Rekao bi čovek, patriotska kafana. Gazda, međutim, kaže:

- Jesam Srbin. Ali, stidim se Srebrenice.

Kada su u Soko grad pristigle ostale žene u crnom, sve sa aktivistkinjama iz Crne Gore, koje su krenule ranije, pa tako i stigle do Potočara, ispričale su šta su videle u čule tamo. Hiljade žena na vreloj ledini. Mudri zvaničnici pod strehom. Njima hladni sokići, majkama, ženama i sestrama pobijjenih - zajednička česma. Jedna od njih, zabrađena i u suzama, primetila je:

- Oni u hladovini, mi u znoju i na vrelini, moj sin u zemlji.

Reis ul ulema je posle verskog obreda rekao nešto prvo na arapskom, onda na engleskom, onda na maternjem. Druga jedna majka je rekla: " - Vid' ga, priča arapski. Niko ga, bolan, ništa ne razume.

Na putu za Beograd sve su se priče sabrale. I ona o telefonskom pozivu za ministra unutrašnjih poslova RS, ne bi li se granica učinila prohodnijom. I ona da je baš on učinio neprohodnom.

Na putu za Beograd išlo se drugim putem, u selima ima svega. Glamurozno otrcanih puteva, nepregledne količine bostana i kamare cigareta, bez akciznih markica, naravno. Prodaje ih i jedna u crnom uokvirena starica u Platičevu. Pita, odakle vi žene? Iz Srebrenice, odgovara jedna. Ja sam odatle, ali više nikada neću otići tamo.

Ona neće, žene u crnom i normalan svet - hoće.

Ali ne mogu organizovano. Ne mogu iznajmljenim autobusom sa natpisom "slobodna vožnja". Nije uredno prijavljeno. Može redovnom linijom Beograd - Srebrenica. Ne može slobodnom vožnjom. Ali može desnom, manje-više redovnom.

U jučerašnjem Danasu je izveštaj o komemoraciji srebreničkim žrtvama izašao pod naslovom "Najmiliji se vide samo sa zatvorenim očima". Policajcima RS, koji ženama u crnom nisu dozvolili da vide žene koje svoje najmilije mogu da vide samo zatvorenih očiju neko je "pomilovao". Ne moraju da se zloplate po vrljetima "njihove" države, vijajući heroja Ratka i heroja Radovana. Imaju lakši zadatak. Da brane "njihovu" od žena u crnom. A i oči su im "otvorene". Valjda zato ništa i ne vide. Ni "njihova".

>>>

Objavljeno 13. jula 2002.

Post Scriptum

No, na putu do poslednjeg čina, stvarnost je imala i lepih šansi. Skupština Srbije usvojila je prošle godine, u martu, Deklaraciju o osudi zločina u Srebrenici. Deklaracija se poziva na presudu Međunarodnog suda pravde, kojom je utvrđeno da je u Srebrenici jula 1995. godine izvršen genocid, a u njoj se osuđuje zločin na način utvrđen presudom pomenutog suda, ali bez pominjanja reči genocid. Deklaracija je usvojena na predlog vladajuće koalicije, predvođene Demokratskom strankom predsednika Srbije Borisa Tadića.

Burna skupštinska rasprava o Rezoluciji belodano je potvrdila koliko su frustracije duboke i koliko je zastrašujuća "odanost" oticanju stvarnosti.

No, i ta storija o Deklaraciji je završena. Rasprava, ma šta to bilo, pokazala je i da skupštinski brodić opasno ide ka potonuću prekrcan "bradatim mornarima" koji bi da se dočepaju obale gde već ima prilike za kazna piljarska cenjavanja, makar se radilo i o ljudima, koji se mogu zameniti opiljcima pravde.

Nije trebalo mnogo da prođe, Rezolucija je stigla do oblička dobre putne isprave, a Boris Tadić je otišao u mezarje, u Potočare. Položio je venac na kojem je pisalo: "Nevinim žrtvama predsednik Srbije Boris Tadić". "Kao predsednik Srbije nikada neću odustati od traganja za preostalim haškim beguncima, mislim pre svega na nekadašnjeg komandanta Vojske Republike Srpske generala Ratka Mladića. Smatraću da sam završio jedan deo svog posla kada on bude priveden pravdi. Nakon toga, potrebno je da narodi pruže ruke jedni drugima i da nastavimo da živimo kao što smo nekada živeli", rekao je Tadić.

Tadić je taj deo posla završio. Ratko Mladić je uhapšen, u Sheveningenu je. Ali, od hapšenja do odlaska, događalo se već viđeno. Oni za kojima se tragalo godinama ne izgledaju više kao državnici i veliki oficiri, već kao bolesni ljudi kojima se to dogodi zato što su uverili sami sebe da im bolest ne može ništa. Ne shvatajući da je virus odavno dobro ukotvljen, od vremena kada su ljudi "lakog zdravlja" pomislili da rat nije ništa i da se u njemu samo dobija, a krenuvši u njega ne znajući šta mu je, zapravo, pravi cilj i dokle doseže granica.

Ratko Mladić, bez širita, u oreolu omedenom kačketom, bar kako je stiglo do puka, tražio je, između ostalog, televizor, jagode, ruske lekare, ruske klasike... Zahtevima je udovoljeno. Predsednica parlamenta je bila u poseti, razgovarala je s njim, ali u svojstvu lekara. I Zoran Stanković, ministar zadužen za zdrvlje, bio je u poseti. Razgovarali su, ali kao prijatelji i stari poznanici.

Mediji su raspredali. "Dirljivi" Milorad Dodik, koji poput drugih političara sve više pokazuje da se otima samom sebi, poručio je onima koji su "dirnuti" Bašćaršijom da idu u Sarajevo da jedu čevape, obećao je da će se sredstva za odbranu generala slivati u fond, ohrabrio svoje stanje vojno rečima da je Vojska Republike Srpske uvek branila dostojanstvo vojske i srpske nacije...

Ali, to više nema veze sa Ratkom Mladićem. Paradigmom. Njegova igra ogledalcima u kojoj se među prvima oteo samom sebi uživljujući se u svoju nepostojeću sliku, razbila se. Bez obzira na haški ishod. I sam je, valjda, izustio kako je "znao da će mu se ovo desiti".

Slobodan Milošević se retko obraća javnosti. Kada to učini, izgovori nekoliko fraza o miru i prosperitetu koje ne znače ništa pod milim bogom. Mi nikada nismo čuli koji su stvarni ciljevi državne politike Srbije i Jugo-

slabije sreće - održava se na vlasti izbornim prevarama i policijskim i medijskim pritiskom.

Miloševićovo ćutanje o minimalnim ciljevima od kojih se ne sme odstupiti u očuvanju ele-

Zna Baja šta radi

slavije tokom raspada stare Jugoslavije i rata koji je usledio. Mi nismo čuli od Miloševića na šta je naša zemlja spremna, a na šta nije, koja je to granica do koje postoji spremnost za popuštanje, a preko koje se neće ići. Nikada se nije jasno izrazio ni o jednom planu za rešenje krize, uvek je samo davao diplomatske izjave o spremnosti na razgovore i slično. Srbija i Jugoslavija nisu imale politički program odbrane državnih i nacionalnih interesa koji bi obznanio (razumne) ciljeve i mobilisao narodnu energiju na njihovom ostvarenju. Takvim pristupom Milošević kopira starog Nikolu Pašića, koji je, kako je vreme prolazilo, sve manje govorio i sve više diplomatisao. Narod mu je uglavnom verovao, pa je tada nastala uzrečica „zna Baja šta radi“. Znao je Baja šta radi, ali je ostalo pitanje da li je dobro odradio I svetski rat i nije li nas on uvalio u probleme koji nas i danas muče. Dok je Pašić uživao široku narodnu podršku, Milošević je

mentarnih državnih i nacionalnih interesa nanosi tešku štetu tim istim interesima. Jer, time se implicitno ostavlja mogućnost prihvatanja svakog rešenja, od povoljnih do najnepovoljnijih, te se svetskoj diplomatiji (Holbruku, Gelbardu i drugima) daje najširi manevarski prostor za pritiske na našu diplomatiju i postizanju rešenja koja su za našu zemlju objektivno neprihvatljiva. Otvoreno iskazivanje elementarnih državnih i nacionalnih interesa i granice ispod kojih Srbija (ili Jugoslavija) neće ići predstavljale bi preuzimanje obaveza od strane Miloševića da će se za njih boriti i da će u slučaju neuspeha podneti odgovarajuće političke konsekvence. Tu dolazimo do čvorne tačke - Milošević izbegava obavezivanje pred narodom i strancima da u slučaju neuspeha ne bi morao da se povuče kao neuspešan političar. Ali, time pokazuje da mu je vlast važnija od državnih interesa. Dok je, na primer, Tuđman otvoreno deklarirao

Boško Mijatović

Milošević kopira starog Nikolu Pašića

svoje nacionalne i državne ciljeve i založio se za njih najtvrdim načinom, što je svetska diplomatija morala uzeti u obzir, Milošević u svojim pregovorima sve vreme popušta, cenkajući se isključivo za razvlačenje, kako bi se naš narod vremenom navikao na poraze. Miloševićovo ćutanje nije znak inteligencije ili snage, već slabosti koja samo jača pregovaračku poziciju protivnika.

Objavljeno 28. februara 1998.

Post Scriptum

Ovih 5000 brojeva Danasa svakako pokriva jedno važno parče istorije ako ne ovog naroda, onda nas pojedina i naših života, i stoga ovaj jubilej neminovno podstiče na razmišljanje o proteklom vremenu. Gde smo bili, šta se sve dogodilo, da li je bilo uzalud. Prisećam se kako smo moja okolina i ja pravili jednu suštinsku grešku u vreme Miloševićeve vlasti: posmatrali smo politički svet pomalo manihejski, kao borbu dobra i zla. Miloševiću je pripadalo sve zlo, a na ovoj „našoj“ strani nalazilo se sve dobro. Sve Miloševićeve političke tehnike smatrali smo ostatkom komunističke prošlosti, dok smo idealizovali demokratski poredak i verovali da je dovoljno da ga se dokopamo pa da nam svane i da Srbija uđe u red srećnih zemalja.

Petog oktobra smo poverovali da svanjava, da je došao dan preokreta. Opet ta crno-bela slika. U političkom životu će zavladati harmonija, sa svetom, koji je inače dobronameran, ćemo se izmiriti, ekonomski i socijalno ćemo brzo napredovati, evo nas u Evropskoj uniji za nekoliko godina... Bili smo naivni, verovali u bajku koja je odgovarala našim željama.

Razvoj događaja u ovih desetak godina

doneo je razočaranje: ništa se od očekivanog nije dogodilo. U političkom životu vlada najjeftinija borba za vlast, zasnovana na bezočnoj manipulaciji priprostog dela naroda putem medija. Slično Miloševiću, i danas se mediji, posebno oni državni, stavljaju pod kontrolu vlasti, a nezavisnima otežava posao, do zatvaranja vlasnika.

U godinama kada je Srbiji potrebna dobra državna politika, zbog Kosova, Republike Srpske, Evropske unije, vodi se postmodernistička politika usmerena na rejting, gde je laž pravilo, a istina zaboravljena stvar. Važno je samo kako se nešto zapakuje, kako se proda zbnunom delu biračkog tela. Kako neko lepo

Sve Miloševićeve političke tehnike smatrali smo ostatkom komunističke prošlosti, dok smo idealizovali demokratski poredak

reče, sve je to manekenska politika. Državna politika ne postoji i Baja ni danas ne zna šta da radi, pa nas prepušta stihiji. Srbija više nije ni regionalni igrač, ona uopšte ne odlučuje ni o svojoj sudbini, već sa neobičnim mirom prima udarce sudbine. Razrovan iznutra, pritisnuta spolja, vođena kao kod Domanića, Srbija trpi poraz za porazom. Niti se pomirila sa svetom, niti je ekonomski i socijalno napredna zemlja, niti se približila uslasku u Evropsku uniju. A Bajina politika samo pokušava da vešto prikrije sve svoje poraze ne bi li preživela sledeća izbore.

I Vlada Srbije sve više podseća na onu drugog Mirka, Marjanovića. U politici se ne pita ništa, a u ekonomiji pokušava da obezbedi najnužnije, ne baš hleb i ulje kao Miloševićeva, ali sa mlekom i puterom ima problema. Biće, izgleda, i sa žitom. Srbija je za investicije neprivaćna i životni standard dosta zavisi od priliva strane pomoći i kredita. I tu je doživljen potpuni neuspeh.

Vremenom smo ne samo naučili, već se i navikli da i „naši“ rade puno onoga što je Milošević radio. Onda smo mislili da je on pokvaren, a danas znamo, pa i prihvatamo da su to uobičajene tehnike političke borbe za vlast u demokratskom sistemu. Manipulacija je postala glavna odlika našeg političkog života. Nazdravlje.

Govornici zastupljeni u ovoj knjizi slažu se u jednoj važnoj tački: Zapovest za otmicu došla je sa najvišeg mesta u ondašnjoj vlasti, a nalog su izvršile tajne službe ove države i, možda s njima povezana banda.

Špiro Galović

Pred nama je knjiga »Slučaj Ivan Stambolić« koja je mogla biti naslovljena : Slučaj Srbije na kraju vladavine Slobodana Miloševića. Knjigu je pažljivo priredila Latinka Perović. U njoj su sabrani govori sa protestnih skupova, izjave, tekstovi pisani za novine, dokumenti Odbora, poruke i apeli koji su nastajali tokom kampanje pokrenute u listu Danas, a potom proširene aktivnošću Odbora za oslobađanje Ivana Stambolića.

Govornici zastupljeni u ovoj knjizi slažu se u jednoj važnoj tački: Zapovest za otmicu došla je sa najvišeg mesta u ondašnjoj vlasti, a nalog su izvršile tajne službe ove države i, možda, s njima povezana banda.

Knjiga nam kaže: Istina se zna.

A opet, sudbina Ivana Stambolića ostala je do sada obavijena tajnom.

Dokaza nema. Možda i zato što su peći za spaljivanje dokumenata u tajnoj policiji gorele tri meseca dan i noć, bez prestanka.

Izvesno vreme pre otmice Ivan Stambolić je bio u stopu praćen, kod kuće i na poslu. Nadzor je bio neskriveno postavljen. Nemoguće je da o tome nije ostao nikakav trag u službi koja je organizovala nadzor. Pa ipak, za sada, ništa nije izašlo na videlo.

Miloševićev šef tajne policije ostao je na dužnosti nekoliko meseci posle pada režima. Ko nas može uveriti da je to bilo u interesu legaliteta i da je tako nešto zahtevalo načelo legaliteta?

Spoljašna intervencija u postojeći kvazilegalitet, petog oktobra, dovela je do pada režima. Da nije bilo te intervencije spolja, kao nečeg suprotnog legalitetu održavanom na prevarama i represiji, događaji bi uzeli drugi tok. Režim bi preživeo i nastavio za neko vreme da mrevari Srbiju.

Nakon političkog pada 1987. godine Ivan Stambolić nije javno istupao nekoliko godina. Ipak, njegova politička vokacija nije mu dala mira. Tražio je i nalazio sagovornike. Sebi najbliže

našao je u srpskim liberalima iz sedamdesetih godina: Latinki Perović, Mirku Tepavcu, Aleksandru Nenadoviću. Nije krio zadovoljstvo kad bi u kakvoj političkoj klasifikaciji i svoje ime našao svrstano u tu grupu. Jer on je već bio evoluirao do liberalnog socijaldemokratskog stanovišta. Iz te perspektive uvideo je značaj svojevremene pojave Marka Nikezića u srpskoj politici i vrednosti alternative koju je tada Srbija propustila da prihvati.

Od tog pada 1987. godine, tokom trinaest godina, pred našim očima su se nizali prizori masovne ljudske nesreće.

U početku, dok je trajao huk mitinga, dok se klečalo pred slikama Slobodana Miloševića, malo ko je najavljujavo teške kazne koje će stići Srbiju. Ipak, sve što smo preživeli za ovih trinaest godina bilo je već sadržano u početnim premisama politike koja je slavila pobjedu na 8. sednici.

Iz današnje perspektive izgleda neverovatno da su i mnogi učeni ljudi stali na tu stranu. Oni navodno nisu zamišljali i hteli sve što se potom dogodilo, destrukciju i traumatične posledice koje su usledile. Ali, danas niko od njih nije u stanju da objasni šta su zapravo hteli.

Događaj koji pominjem značio je pad ispod dostignutog stepena političke tolerancije, ali i odbacivanje prosvetljenosti koja je stekla kakvo

takvo poštovanje i u jednopartijskom sistemu. Prestali su da važe obziri i prema pravilima obične ljudske pristojnosti. U javni život masovno su nahrpile svakojake budaletine, kao glavni poslenici, specijalisti za ocrnjivanje i klevetu, sejači mržnje, razmetljivci. Iza scene, koja je ličila na lakrdiju, jačala je moć uzurpatorskog klana.

Nažalost, ili na sreću, utisci o takvim stvarima brzo se zaboravljaju. S izvesnom nelagodnom podsećam na tiraniju folkloru antibirokratske revolucije, prostačku govorljivost ljudi koji su izbili u prvi plan i svekoliki trijumf negativnog kome je tada otvoren put. Jer, ponavljam, stvari su krenule naopako upravo tada; pravac događaja za narednu deceniju određen je tih godina. Sva kasnija distanciranja ljudi od te politike dolazila su, dakle, sa zakašnjenjem. No, bolje što su došla ikad, nego da nisu nikad.

Negde početkom 97. godine sreo sam Ivana Stambolića u protestnoj masi na Trgu Republike. U gužvi su se mogli primetiti i neki od Miloševićevih nekadašnjih Mameluka – urednici »odjeka i reagovanja«, voditelji TV dnevnika, propagandisti... S rubova priključivali su se tražeći svoje mesto i pojedini članovi Akademije i druge nacionalne veličine ovenčane svim mogućim nagradama. Po tome se videlo da se režim bliži kraju.

Svaki od tih pokajnika vredeo je bar koliko deset pravednika. Jer, i u svetovnim stvarima grešnici – pokajnici dolaze da dovrše važne i neodložne ljudske poslove, budući da ih pravednici – možda zbog mesta koje moral ima u njihovom karakteru - sami ne mogu završiti. Tako se zatvara krug. Krug ludila, po Benžamenu Konstanu. Konstan kaže: »U nekim razdobljima ljudi treba da prođu ceo krug ludila da bi se vratili pameti«. Petog oktobra prošle godine, u popodnevnom satima, stajao sam na Trgu Nikole Pašića, sa nekoliko prijatelja. U ogromnoj masi sveta koja se slegla na ulice Beograda bili su sigurno i neki učesnici onih davnih mitinga – iz Pazove, sa Ušća, sa Gazimestana. Trebalo je videti njihovo veselje. Opet Benžamen Konstan: Ljudi koji su bili igračke ludila bili su radosni što im se vratila zdrava pamet. Ivan Stambolić je čekao taj dan i znao je da će doći.

Na ličnostima koje su tada došle na vlast stoji obaveza da tajnu nestanka Ivana Stambolića iznesu na svetlost dana. Nemamo razloga da sumnjamo u njihovu volju, jer je rasvetljavanje ovog slučaja sukladno s njihovim bitnim ciljevima. Pravnici kažu: Ne postoji savršen zločin, postoje samo nesavršene istrage.

>>>

Poslednja fotografija Ivana Stambolića, koju je ispred Danasa napravio Predrag Mitić

Slučaj Ivan Stambolić

Kao predsednik države, Ivan Stambolić se slobodno kretao ulicama ovog grada, bez ikakve pratnje i telesne straže, kao svaki drugi građanin. Današnji zvaničnici još se ne usuđuju da isprobaju taj osećaj slobode. I, ko zna kad će im se pružiti takva prilika. U svakom slučaju i njihova građanska sudbina zavisi više nego što se misli od rasvetljavanja slučaja Ivana Stambolića. Nije, dakle, reč samo o jednom slučaju kao takvom, nego o lečenju teške bolesti celog društva.

Rečeno je na jednom mestu, u kontekstu u koji takva opaska ne spada, možda omaškom, da je Ivan Stambolić funkcioner komunističke epohe.

Ako je o tome reč, istina je da je Ivan Stambolić isto toliko i čovek novog doba, ličnost demokratskih i liberalnih uverenja. Pogledajmo stvar sa suštinske strane. U onome što Ivan

Stambolić govori već deset godina sadržan je ceo program sadašnje demokratske vlasti. Iako nekadašnji komunista, on smatra da je nezrelo i politički glupo braniti propalu stvar. Politiku koja dugo istrajava u nekoj nemogućoj poziciji, u situaciji bez izlaza, a potom posledice svaljuje na glave celog naroda, on kvalifikuje kao politiku nezalica i diletanata. On upućuje na pažljivo posmatranje odnosa moći na svetskoj sceni, ponavlja da se naprosto ne može živeti odsečen od sveta i tvrdi da je trajna pacifikacija našeg regiona moguća samo u okviru evropske perspektive.

Kao normalan čovek, osetljiv na bol, on smatra da se rane nastale u haosu protekle decenije mogu zalečiti samo nesmiljenim obelodanivanjem i kažnjavanjem zločina. On izlaže poruzi manji veličine i mentalitete koji s tom manijom idu zajedno, odbacuje mitove i

suvišak istorije u našim glavama, i sve što nas guši i iscrpljuje. On smatra da politika treba da služi životu, a ne smrti, pa propoveda neku vrstu gađenja nad heroizmom. Da, »gađenje nad heroizmom«, što je izraz Fransa Mitera-na, je neophodni uslov ulaska nekog naroda u modernitet.

Krajnje je vreme da se odbace aspiracije koje stoje s onu stranu naših mogućnosti. Svaki narod može imati samo ono što stiže i drži svojim vitalnim snagama i svojom produktivnom delatnošću. Ivan Stambolić upozorava na strašne deficite s kojima će se suočiti nova vlast u Srbiji, jer je posredstvom infalacije plaćen teški ratni danak, kao u radionici alhemičara došlo je do anihilacije kapitala i ukupnog društvenog bogatstva, do isčezavanja moralnih vrednosti i zatvaranja puta evropeizaciji Srbije. Itd, itd.

Kažem, veći deo stanovništva Ivana Stambolića iz protekle decenije sadržan je u programu nove vlasti. Do nekih njegovih tvrdnji ta vlast će tek u nastavku doći, a neke će možda morati nevoljko da proguta i potom istakne kao svoje. Ako je Ivan Stambolić nastradao zbog toga što je govorio, onda je iz istih razloga mogao stradati svaki od političkih vođa nove vlasti. Ovaj slučaj ostaje javni problem i kao takav on se ne može zaboraviti.

Ova knjiga je dokument o slučaju Ivana Stambolića kao slučaju Srbije. Rasvetljavanje tajne njegovog nestanka uneće nešto svetla i reda i u naše živote i doprineće da se kao društvo suočimo sa sopstvenim odgovornostima, sa istinom o našoj skorij prošlosti, sa sadašnjicom i budućnošću.

Objavljeno 24. maja 2001.

Post Scriptum

DANAS - Tekst pod naslovom „Gađenje nad heroizmom“ objavljen je na stranicama ovog lista 24. maja 2001. godine. U popratnoj belešci naznačeno je da je to izlaganje na predstavljanju knjige „Slučaj Ivan Stambolić“ u Centru za kulturnu dekontaminaciju. Stranica sa tekstem obeležena je fotografijom Ivana Stambolića koju je list donosio iz dana u dan, uz bledu sliku stajao je podatak o broju dana proteklih od njegovog nestanka, pa je tog dana bila upisana brojka 271.

Gde je taj čovek „Danas“ je pitao sa retkom upornošću. Vremenom, videće se da se iza pitanja koje se postavlja izričito, cilja i na nešto opštije. Kriminalne strukture koje su bile upletene u likvidaciju Stambolića ostale su zadugo netaknute. Znalo se za njihovu spregu sa starom vlašću, ali je malo ko naslućivao da se tu postavlja pitanje ko je jači, nova demokratski izabrana vlast ili kriminalne strukture stopljene sa državnim aparatom.

Do akcije „Sablja“ i pronalaska mesta zločina na Fruškoj gori, ta mala crno-bela fotografija kao marka na pismu bez adrese objavljena je više od šest stotina puta. Držati otvorenim pitanje gde je nestao taj čovek, sa zahtevom koji iz toga nužno sledi, to je bio skoro tri godine *ceterum censeo* Grujice Spasovića i redakcije lista Danas.

ODBOR – Ubrzo posle 25. avgusta 2000. godine počelo je sastajanje izvesnog kruga ljudi koji su znali da se ne sme naprosto čekati i da se bez pritiska javnosti istina neće sama pojaviti. Bili su to ljudi koji su ustrajno osporavali smisao srpske politike kroz poslednju deceniju prošlog veka. Sastanci su se ustalili u određenim vremenskim razmacima. Iako se malo šta pomeralo u istrazi, jer istrage zapravo nije ni bilo, ljudi su dolazili na te sastanke da bi javnost držali budnom. Bila je to, pored ostalog, prilika da se sretnu stari prijatelji. Sastanke je vodio Žika Kovačević, čovek koji je imao stila u mnogo čemu, pa i takvom poslu. On je znao vrednost istrajnosti i upornosti i nije se dao pokolebati samo zbog toga što uspeh ne dolazi preko noći. Oko tog stola u Centru za kulturnu

dekontaminaciju sedeli su - da nastavim sa navođenjem onih kojih više nema – Desa Pešić, Biljana Kovačević Vučo, Aleksandar Nenadović i Ljuba Tadić, za kojeg je Ivanov brat Miloš Stambolić mislio, kako kaže u jednom i-mejlu iz Kanade, da je večan.

Redovni su bili Latinka Perović i Mirko Tepavac, koji u svom interesovanju za javno dobro ni danas ne znaju za predah. Tu su se našla i dva Ivanova i moja prijatelja, Radimir Konstantinović i Dragiša Đurić. Tokom devedesetih Ivan se učestalo sastajao s njima i voleo je te susrete. Pažljivo je slušao skoro svaku reč. Političari, kad izgube vlast, postaju pažljivi slušaoci. Dok su na vlasti, oni po pravilu brinu samo o uspehu svojih poduhvata i onome što vide kao svoju misiju.

Doxa Ivana Stambolića, kako je izložena u tekstu pre deset godina, bila je zapravo isto što i uverenja tog kruga ljudi. Odbor se obraćao javnosti i tražio bilo kakav odgovor od novih vlasti. S vremena na vreme ponavljao je istovetne demarše. O novoj vlasti govorilo se još bez distinkcija između glavnih likova u toj postavi. Vlada Zorana Đinđića bila je tada, u proleće 2001. godine, tek na početku svog mandata. Predsednik vlade primio je jednu delegaciju našeg odbora, izrazio razumevanje za zahteve koje odbor postavlja, ali nije mogao ništa određeno da obeća.

ĐINĐIĆ – No, nije prošlo mnogo vremena od 5. oktobra i mogle su se jasno videti pukotine između glavnih ljudi u novoj

Špiro Galović

vlasti. U rukama Vojislava Koštunice vlast je shvaćena kao sabotaža svakog kretanja i svake promene na bolje. Koštunica je tada imao priliku da se uspostavi kao državnička figura. Umesto da je iskoristi, on se, zaslepljen rivalstvom, gušio u samoljublju. Bila je tu, zapravo, na delu ravnodušnost prema žalosnom stanju društva i države, povezana sa odsustvom svesti o tome koliko je Srbija zatrovan prostor tokom poslednje decenije 20. veka.

Kao čovek od akcije i kretanja, Đinđić nije imao mira. U retrospektivi sve se jasnije vidi. U Đinđiću Srbija je dobila političku figuru kakva se retko viđa. Balkanski prvaci, u Srbiji i oko nje, sa zavješću su gledali kako se on sa lakoćom kreće na evropskoj sceni. Ali, bez obzira na svoj intelektualni

U rukama Vojislava Koštunice vlast je shvaćena kao sabotaža svakog kretanja i svake promene na bolje

brio, on je u izvesnom smislu bio samotnjak. Ljudi koji su ga razumeli u glavnim stvarima, nisu shvatali njegove taktičke ustupke i pragmatizam. I obratno, oni koji su odobravali pragmatičke poteze nisu bili kadri da ga slede u pogledima na takozvanu širu sliku. Kako objasniti masivnu kritiku kojoj je bio gotovo nemilosrdno izložen već te prve godine. Svoje priloge toj kritici dali su i ljudi koji bi danas voleli da se to može zaboraviti ili sakriti. No, i to, sve skupa, jeste dokaz kako u našoj sredini, kad se slučajno pojave, prolaze ljudi sa izrazitom sposobnošću da „s lakoćom brzo računaju napamet“.

Ubice Ivana Stambolića i Zorana Đinđića pripadaju istom odredu smrti. U Ivanovom slučaju zapovest je došla sa najvišeg mesta u ondašnjoj vlasti i to je sad i sudski dokazano. Đinđić je ubijen sa daljine, iz durbinske puške, na dvorišnim vratima sedišta srpske vlade, a ne u slobodnoj šetnji gradskim ulicama. Ne zna se odakle je došla zapovest. Atentatori su toliko mnogo pucali i ubijali po nalogu više komande, pa su možda uvrtili sebi u glavu da mogu nastaviti i bez izričite naredbe ili odobrenja.

GAĐENJE NAD LAŽNIM

HEROIZMOM – Fransa Miteran je u tom tekstu naveden po sećanju. U osvrtu na kineske prilike pre 40 godina on je predviđao da će se i Kinezi u dogledno vreme okrenuti prema nečemu od čega se živi. Gađenje nad heroizmom je uslovna oznaka za taj zaokret. Nema više revolucija, nema građanskih ratova, nema besmislenog žrtvovanja ljudi u masama, dolazi doba mirne i jednolične svakodnevice. Gađenje se tu povezuje sa besmislom žrtvovanja kojim se odriče svaka svrha ljudskom životu i postojanju. Gađenje, dakle, prema lažnom heroizmu, onome koji se najčešće slavi i uzdiže. Znamo, ovde kod nas i oko nas, za heroje se proglašavaju i ljudi koji jedni drugima pale kuće. Heroizam se ne sreće na svakom koraku. On služi životu, a ne smrti, on znači žrtvovanje kojem samo čovečnost daje smisao. Čovečnost je uslov da živi osete bol u srcu i ljudski ponos u isti mah, kao što osećaju kad pomisle na onog mladog čoveka iz Trebinja, Srđana Aleksića, koji je poginuo štiteći nevine iz druge etničke grupe od svojih sunarodnika.

Čizme

Vidim da imaš prvoklasne čizme!
Ne pamtim kad sam video takve čizme!
To su čizme od najboljeg boksa!
Ne samo iz neke jesenje susnežice:
u tako dobro građenim čizmama
čovjek bi se i iz potopa vratio suv!

To su zaista prave državne čizme!
Pogledaj samo kako su potkovane!
To nije samo obuća, to je oružje!
Kad si obuven, ti si i naoružan!

Nema toga pred čime će ustuknuti
čovjek obuven u tako moćne čizme!
Ti na tim debelim đonovima stojiš
kao kula na temeljima!

Ne samo blato, makadam i sneg:
te velelepne čizme gaze sve!
Gaze prste, gaze zube, gaze usta!
Na đonovima raznose brašno i krv!

Zar se nikad nisi zapitao
zašto su te glavari izabrali?
I zašto su ti obuli te čizme?
Zar zato da štiteći njihove guzove,
šutiraš i razbijaš naše glave?

Glave kao lubenice i tikve?
Glave kao zemljane čase i lonce?

Zar se nikad nisi zapitao
da te čizme nisu od kamena,
a gazde te šalju preko vode?

Da li si se ikad zapitao
da li ćeš uspjeti da izuješ te čizme?
Zar ih se nećeš nikada osloboditi
i, bacivši ih daleko u trnje,
bos i oslobođen poći prema reci,
bos i oslobođen kroz pčele i cveće,
bos i oslobođen kroz beline snega,
belih rada, oblaka i ovaca?

Dokle misliš da stigneš u tim čizmama?

Zar ćeš obuven u krvave čizme
leći u zemlju, kraj bosih otaca?

**Objavljeno
na naslovnoj strani Danasa
28. maja 2000.**

Post Scriptum

Navršilo se jedanaest godina od
majskih demonstracija u kojima
su policajci jurili, obarali, i oborene na
pločnik pendrecima tukli, i čizmama ga-
zili i šutirali, demonstrante po beograd-
skim ulicama. Slike tog premlaćivanja
su obišle svet. Prošlo je celih jedanaest
godina otkad sam napisao, i otkad je
Danas u svom vanrednom izdanju 28.
maja 2000. objavio, pesmu „Čizme“,
u kojoj sam reagovao na to policijsko
nasilje.

Tom motivu – nasilja i čizama – vraćao
sam se i kasnije, barem u dva maha.
Ubrzo posle „Čizama“ napisao sam pe-
smu „Pogled prema Beogradu sa desne
obale Dunava“, koja govori o „bezbož-
nom svetu“, u kome, paradoksalno,
„osim bogova nikoga drugog i nema“.

Ljubomir Simović

svetu u kome je dovoljno da neko obu-
je čizme pa da postane bog.

U demonstracijama organizovanim u
Beogradu osam godina kasnije, u koji-
ma je jedan čovek ubijen a deo gradskog
centra demoliran, dogodilo se i nešto
nesvakidašnje. Naime, tada je Belef,
na Trgu Republike i na početku Knez
Mihailove ulice, na otvorenom prostoru,
organizovao izložbu skulptura od
terakote. Bilo je to nešto što je ulepšalo
Beograd. Međutim, u sukobu policaja
i demonstranata, najveći broj tih
skulptura je polomljen, izgažen i, pod
mlazevima vodenih topova, bukvalno
pretvoren u blato. O tim demonstra-
cijama sam napisao pesmu kojoj sam
dao naslov „Beogradski letnji festival“.

Zaključni, četvrti deo te pesme zavr-
šava se slikom tih skulptura
pretvorenih u „blato koje se
ne seća/ ni da je bilo Ahil, ni
da je bilo miš“. Tako sam,
između ostalog, rekao nešto o
mestu i sudbini umetnosti u
političkim sukobima. Pri tom
nisam bio daleko od uve-
renja da politika, najčešće,
pokušava da celo društvo, i
svakog pojedinca, a ne samo
umetnost, pretvori u ono što
joj najviše odgovara: u „blato
koje se ne seća“.

Kad obavlja taj posao, politika
obuva čizme.

OPUSTITE SE!

5 GODINA
fiksne mesečne rate
uz stambene kredite Raiffeisen banke

Konačno je došao trenutak kada Vaše stambeno pitanje možete da rešite sa velikom izvesnošću i mnogo lakšim planiranjem svoje budućnosti. Uz stambene kredite Raiffeisen banke, sada možete da se opustite i fiksirate svoju mesečnu ratu u evrima prvih 5 godina. Po isteku tog perioda, možete da birate između fiksne i promenljive kamatne stope, bez dodatnih troškova.

Besplatan broj za informacije
0800-111-000
www.raiffeisenbank.rs

Flora Brovina zatvorenik

U decembru 1999. godine - pesnik, pedijatar i humanitarac - Flora Brovina, nakon gotovo osam meseci čekanja "iza rešetaka" od Lipljana preko Niša do Požarevca, osuđena je na 12 godina zatvora zbog "izvršenja krivičnog

dela udruživanja radi neprijateljske delatnosti u vezi sa krivičnim delom terorizma, izvršenim u vreme neposredne ratne opasnosti i rata". Uhapšena u aprilu iste godine, kada je NATO bombardovanje SRJ intenzivirano, Brovina je u startu

izazvala veliku pažnju kod nevladinih i profesionalnih (PEN, književnici) organizacija u zemlji i svetu. Reakcije su se u jednom slagale: "politička ujudurma režima". Prvog novembra 2000. Flora je konačno pomilovana i puštena iz zatvora.

Njen povratak na Kosovo bio je događaj u, još uvek, južnoj srpskoj pokrajini. Flora Brovina je, otad, ikona u pravom smislu reči, a utisak je potpisnika ovih redova da joj trenutno nijedna politička ili druga ličnost na Kosovu nije ravna. Intervju, rađen u njenom stanu u Prištini, trajao je duže nego uobičajeno jer je kroz kuću defilovao neverovatan broj ljudi, prijatelji, poznanici, "obožavaoci"... Kod Flore se dolazi organizovano, autobusima... iz svih krajeva Kosova. Ona ima vremena za sve i svakoga, prima, gostuje, govori, odgovara... Puna je neverovatne energije, kao da nije bila u zatvoru i nema probleme sa srcem. - Tri dana, četiri dana - ne znam koji mi je sada dan kako sam došla kući - uopšte nisam spavala. Sinoć sam spavala tako što sam legla u 2.30 probudila se u 5, jer još uvek se pridržavam zatvorskog režima. Buđenje u pola šest. Mislim na moje drugarice koje su još uvek iza rešetaka. Svaki put kad se probudim čini mi se kao da budim Aferditu, kao da je budim i kažem joj da je novi dan i sve je isto. Tamo je još nekoliko zatvorenica, tri od njih bi trebalo, po mom mišljenju, da budu zatvorene na Kosovu. Zbog porodičnih poseta, zbog toga što bi zatvor trebao da bude human. Inače, bilo nas je sedam u ćeliji. Pre mene je izašlo njih pet i sada je u ženskom zatvoru ostala još jedna pritvorenica, Aferdita Zekaj, koja još uvek nema optužnicu ali, svejedno, ona jeste zatvorenik.

*** Tragovi vam se, znači, još uvek vuku u Požarevcu?**

- Nekoliko minuta nakon saznanja da izlazim, počela sam da plačem, i to naglas. Jer, ostaviti drugaricu s kojom živiš sedam meseci... ne znam kako da objasnim taj osećaj. I sad, ovde kod kuće, imam tu prazninu... i sad se budim, po zatvorskom režimu: ustajem u pola šest, probudim svoju drugaricu koju sam tretirala i kao svoju kćer, čini mi se da je budim, da zajedno doručujemo, gledam je kako šeta po zatvorskom dvorištu, krišom gledam u nju. U samom početku ukućani me nisu shvatili, mislili su da plačem i ne spavam zbog "sreće" ili umora, ali sad vidim da moj suprug shvata taj bol u meni. Teško je ostaviti svoju drugaricu "iza rešetaka". Ne samo drugaricu nego i sve te mlade ljude i doći ovde.

*** Da se vratimo malo unazad. Iz zatvora u Lipljanu, pred sam kraj NATO bombardovanja SRJ, prebačeni ste u Požarevac. Nakon psihičke i fizičke torture, prelazak u Srbiju, kako je to uticalo na vas i vaše "kolege(nice)"?**

- Nije to bila samo obična promena mesta. Tada je rat još uvek trajao. Kad sam uhapšena nisam se toliko plašila, ali kad su rekli da putujemo u Srbiju, ja kao najstarija zatvorenica, zapitala sam se šta će biti sa nama. Mi smo već bile pretrpele dosta i plašila sam se. Da nas streljaju ili ubiju nije značilo ništa, ali teško mi je bilo napuštanje Kosova. Sa čežnjom sam se sećala svega, ulica... kao da se nikada više neću vratiti.

Ipak, hrabrila nas je činjenica da smo bile skupa. Hrabrile smo se međusobno. Bilo je dosta autobusa, nisam mogla da brojim. Bili su i muškarci. Neke od nas dale su znak da nas negde vode. Imali smo osećaj izgubljenosti, ali smo znali šta se događa. Mogli smo biti mera za potkusurivanje, kao što i jesmo bili. Nisam sebe nikada smatrala zatvorenikom, ja sam bila zatočenik. Ali, vratimo se putu od Lipljana do Požarevca. To je trajalo večno.

*** Večno ne znači i zaborav?**

- U autobusu nisam videla sebe, ali muškarci, bili su pravi logoraši. Kao iz filmova koje smo negde već videli. Kao oni koje su deportovali iz Nemačke. Kao deportovani Jevreji. Skelet i koža. S

**STVARAMO VEZE
KOJE TRAJU**

I u 2011. evropskoj godini volontiranja, U. S. Steel Serbia nastavlja da aktivno učestvuje u stvaranju bezbednog radnog okruženja i zdrave životne sredine, bogatog kulturnog ambijenta, modernog školstva, sportskih uspeha, srećnog detinjstva i boljeg života u Srbiji.

USS U. S. Steel Serbia

licima bez nade. Nismo jeli. Tog jutra smo pošli - u četiri smo trebali da budemo spremni - ne znam u koje vreme pošto niko nije imao sat, krenuli smo iz Lipljana. Ništa nismo jeli pred polazak, a i pre toga smo samo dva puta dnevno jeli, i prethodnog dana ručak je bio mnogo loš, nedokuvan, te smo bili samo sa doručkom od prethodnog dana. Celim putem bilo je toplo. Parola je bila: obući se! Jer smo znali da možemo dobiti batine, pošto je bilo batina u Lipljanu... pa smo se obukli. Svi sem mene, jer ja sam bila bolesna i nisam mogla da izdržim toplo. Bili smo žedni. Kad smo napuštali Kosovo videli smo paravojne formacije, videli smo ih, jer su nam pretili, ali smo na sreću bili u pratnji milicije. I ta slika je teška. Znači li to da idemo negde gde nismo sigurni? Međutim, nismo se plašili. Mi, žene, na neki način smo davale snagu muškarcima kojima je najteže bilo kad su videli da se i žene deportuju. Znali smo da moramo da se držimo. Prvo zaustavljanje u Niškom zatvoru. Nekoliko sati, dovoljno da vidimo maltretiranje zatvorenika, odvajanje, padanje u nesvest zbog toga što su bili žedni, a vode ni otkud. Među njima je bila jedna čuvarica (ne želim da joj spominjem ime), komandirka - kako se one zovu međusobno - iako je kao i sve ostale izvršila svoje zadatke, našla snage, i, nikad joj neću zaboraviti, ustala je, i, pored striktnog naređenja da nam se ne da voda, napunila je dve plastične flaše i dala nam. Ali, rekla je, muškarcima ne. Pola autobusa su zauzimali muškarcima. Među njima je bilo i ranjenih, iz istočkog zatvora.

Flora Brovina uvek je mislila da sloboda leći

Naravno, mi smo samo malo okvasile usta - nismo pile tu vodu već smo je krišom doturile muškarcima. Takvih pojedinačnih slučajeva je, kasnije sam čula, bilo i u drugim autobusima.

*** Jeste li, otprilike, znali šta se tada događalo "van vašeg 'životnog' prostora"?**

- Kad smo napuštali Kosovo, radio je bio jako tih, gotovo nečujan. Ali, nešto sam čula. Učinilo mi se da čujem nešto. Promenila sam mesto, da budem malo bliže radiju. Kumanovo se spominjalo.

Sporazum neki. Nisam znala o čemu se radi. Dva meseca sam bila zatvorena, bez ikakve mogućnosti da bilo šta znam ili saznam. Jedina prognoza situacije bili su avioni koji su leteli, ili situacija u samom zatvoru. Taj sporazum, dakle, za koji sam čula, nekako mi je dao nadu, da je rat završen.

*** Novi zatvor, novi odnos ili sve po starom?**

- Nekako smo stigli u Požarevac. Prvo u Zabelu, gde su odvojili muškarce. Onda smo otišli u istražni zatvor. Zapravo, prve večeri smo bili u ženskom

zatvoru. Prvi kontakt sa nama bio je ljudski. Tako smo strepeli da, kad smo videli to ljudsko ponašanje, to je bilo kao da lećiš rane ili, još bolje, mažeš je melemom. Nakon dugog vremena osetiš nešto ljudsko.

*** Dešavalo se i nešto van zidina?**

- Ubacili su nas u jednu salu gde je bio uključen televizor. Odjedanput, pojavio se Slobodan Milošević koji je objavio "mir, slobodu i pobjedu". "Veliku pobjedu". Ja sam utišavala moje drugarice od kojih jedan veći broj nije znao srpski a i bile su toliko umorne da ga nisu ni videle a kamo li čule. Uostalom, čak i da to nisam videla, znala sam da se nešto desilo jer je cele noći Požarevac slavio. Odasvud se čula pesma, kasnije sam saznala da je sve to moglo da se čuje iz Madone. Mislim da sam to pročitala baš u Danasu. Ja, naime, do tada nisam znala niti za Madonu niti sam znala gde je tačno Požarevac. (...)

*** Kako je izgledao dan kada ste obavješteni da ste slobodni?**

- Nadzornica je ušla kod mene i prvo rekla da sednem, na šta sam ja pomislila da se desilo nešto strašno, možda u mojoj porodici. Ona je videvši moju reakciju rekla 'Ne, nisu loše, nasuprot, vesti su dobre'. Njeno saopštenje o puštanju, moram priznati, nije me ganulo, jer sam na isti način primila tu vest kao i onu da sam osuđena na 12 godina.

Objavljeno 11. novembra 2000.

Post Scriptum

Floru Brovinu smo pronašli u Prištini, deset godina posle intervjua sa njom koji je Danas objavio 11/12. novembra 2000, odmah nakon njenog pomilovanja (1. novembra) i oslobađanja iz Požarevačkog zatvora.

- Upoznala sam vaše novine - nastavlja Brovina - kad mi je informacija bila uskraćena, kao što mi je bilo uskraćeno disanje, kretanje, moja sloboda, kad sam bila tretirana kao ratni zarobljenik. Danas je probio teške rešetke i zatvorena vrata, i dospao do mene kao svež vazduh, kao otvoren prozor gde sam mogla da bar malo dišem, da saznam šta se dešava vani. - Vi ste mi dali snagu i veru time što ste mi omogućili da čitam, da brišem maglu neinformisanja. Verovala sam vašim komentarima i kad mi se nisu dopadali, i nisam prestala da se družim sa Danasom do današnjih dana. Tako upoznajem svog suseda, što je, mislim, neminovno za vreme koje dolazi. Kako možemo da tražimo integraciju u Evropi a da ne znamo ništa o prvoj, našoj, susednoj zemlji - dodaje Brovina.

Devedesetih godina prošlog veka pomagala je deci, naročito napuštenoj deci bez roditelja. Tokom ratnih zbivanja na Kosovu, oteta je 20. aprila 1999. i odvedena u nepoznatom pravcu, da bi četiri dana kasnije kontaktirala PEN centar koji je odmah reagovao. Nakon toga je prebačena u Požarevački zatvor gde je gotovo neprekidno ispitivana. Na 12 godina zatvora osuđena je 9. decembra iste godine zbog "izvršenja krivičnog dela udruživanja radi neprijateljske delatnosti u vezi sa krivičnim delom terorizma, izvršenim u vreme neposredne ratne opasnosti i rata".

Prvu zbirku pesama objavila je u Prištini 1973 (Zovi me po imenu), godine 1999. nagradio ju je Švedski PEN (Godišnja nagrada koju su, između ostalih, dobili i Salman Ruždi, Adam Zagajevski, Taslima Nasrin). Priznanja su stigla i od i Američkog PEN i berlinske Fondacije Henrich Bel... Dobitnica je i Milenijumske mirovne nagrade UN (United Nations' Millennium Peace Prize for Women).

"Na Kosovu je konstituisana nova Skupština, nakon izbora koji su održani 12. decembra prošle godine. Konstitutivnu sednicu otvorila je Flora Brovina kao najstarija poslanica, zajedno sa najmlađom poslanicom, Biserkom Kostić", objavio je Radio Slobodna Evropa 21. februara ove godine.

Flora Brovina, od svoje predsedničke kandidature na Kosovu, 2001 (izgubila od Ibrahima Rugove), poslanica je Demokratske partije Kosova u tamošnjoj Skupštini već treći mandat.

Učestvovaću na jesen na Međunarodnom kongresu PEN u Beogradu, ako mi se omogući putovanje sa mojim diplomatskim pasošem Kosova

- Kao kandidatkinja za predsednicu Kosova (2001) nagovestila sam humanu politiku, promovisala ravnopravnost svih građana Kosova, bez razlike na njihovu ideologiju, nacionalnu ili versku pripadnost. Ponosna sam što je, iako nisam pobedila, pobedila moja ideja. Svih ovih godina

u Skupštini Kosova bavim se socijalnom politikom i zdravstvom, tu, na žalost ima dosta problema, kako zbog ratnih posledica, tako i zbog ekonomske nerazvijenosti naše zemlje, tranzicije, nezaposlenosti i prepreka koje nam Srbija stvara. Izgradnja poverenja i dijaloga, unutrašnjeg dijaloga, priznajem, nije bila laka, trebalo je hrabrosti i samopouzdanja. Danas sam ponosna šta smo to postigli. Shvatili smo da nezavisna zemlja Kosovo jeste samo kad je njeni građani osećaju takvom, gde zajedno donosimo zakone, poštujemo i shvatamo da naša sloboda zavisi od slobode naših sugrađana i obrnuto, od toga kako se poštuju ljudska prava. Moja ideja da se formira "ženski lobi" gde su sve parlamentarke iznad svojih političkih pripadnosti uspela je - Parlament Kosova broji 40 poslanica. Mi smo ravnopravne i jake, među sobom diskutujemo o zajedničkim problemima koja nas ujedinjuju, kao što su ljudska prava,

Dragan Stošić

teške traume rata, masakriranje svojih najbližih, njima treba i tretman i podrška. Moram priznati da mi malo vremena ostaje za ono što obožavam - čitanje i pisanje. Pišem novu zbirku pod radnim naslovom "Borhes me nagovestio". Idem, kad god mogu, na literarne susrete, dobijam nagrade. U štampi mi je zbirka na nemačkom jeziku, u Francuskoj su mi prevedene priče, učesvujem svake godine na Struškim večerima... Učesvovaću na jesen na Međunarodnom kongresu PEN u Beogradu, ako mi se omogući putovanje sa mojim diplomatskim pasošem Kosova. Moje zdravlje? Uvek sam mislila da sloboda leći. Imam tri stenta na srcu i mislim da je lepo, veoma lepo živeti i disati slobodno - završava Brovina.

jednakost polova, zaposlenost, zdravstvo, obrazovanje, sigurnost, opšti razvoj, zakonodavstvo, Ustav Kosova. Ponosna sam na naše uspehe, i naš rad - zadovoljno konstatuje sagovornica Danasa. - Nisam prestala da se brinem za decu - nastavlja Brovina - koja su doživela

Zaustavite bombardere

Nebod nad Srbijom je sve mračnije. Dramatična diplomatska misija evro-američkih izaslanika do juče popodne nije donela nikakve ohrabrujuće rezultate.

Uprkos deklarativnom zalaganju za mir, zvanični Beograd, pobunjeni kosovski Albanci i međunarodna zajednica predvođena Amerikom, očigledno, nisu pronašli političko rešenje za složeni kosovski problem. Sila je u ovom konfliktu, na žalost, i dosad primenjivana i odnela je na stotine života. Jučerašnji dan je zlokobno nagovestio da bi primena sile mogla doživeti zastrašujuću ekspanziju. Neuporedivo najjači akter u traženju rešenja za Kosovo, a to je međunarodna zajednica, odnosno njena udarna NATO pesnica, nalazi se na korak do odluke da stisne dugme na svojoj ratnoj mašini i

Zdravko Huber

tako prekine mučnu diplomatsku igru koja ne donosi rezultate.

Već je bilo i sigurno će biti još mnogo reči o višegodišnjoj, potpuno pogrešnoj politici Beograda koja je ovu zemlju i dovela u sadašnji položaj. Rezon međunarodnih centrala sklonih izručivanju tovara bombi po Srbiji, jeste da time treba kazniti jedan, od sveta otpadnički režim. Ali, ako se vodeće snage posthladnoratovskog poretka zaista zalažu za stvaranje humanijeg sveta u kojem su slobode i prava pojedinca vrhovne vrednosti, onda odmazda nad jednim narodom zato što nije uspeo da u dramatičnim istorijskim okolnostima iznedri neko bolje rukovodstvo od ovog koje sada vlada njime - nije prihvatljiva mera. Treba li reći da bi razaranje srpskih gradova i sela bila najveća tragedija za svakog čoveka kojeg je zapalo

da živi ovde, uključujući i one stotine hiljada koji su skupili dovoljno građanske hrabrosti da se suprotstave vladajućem režimu, a da se ne govori o višemilionskoj većini tzv. običnih ljudi, ophrvanim egzistencijalnim brigama, koji su politički sasvim apatični. Bombardovanje bi bila još jedna istorijska trauma ovog naroda iz koje on ne bi izašao demokratski prosvetljen i politički modernizovan. Sa takvim novim katastrofičnim iskustvom, on bi samo još lakše bio predmet manipulacije plemenskih mračnjaka koji su već uspeali da ga izdvoje iz modernizacijskih procesa savremenog sveta.

Oni koji imaju moć da posegnu za međunarodnom vojnom represijom nad režimom u Beogradu, valjalo bi da i ovo imaju na umu.

Objavljeno 24. marta 1999.

Post Scriptum

Utorak, 23. marta 1999. posle podne, sve je bilo jasno. Ričard Holbruk napustio je Beograd. U blic susretu sa novinarima u hotelu Hajat rekao je da ne postoji nikakav nagoveštaj da bi jugoslovenske vlasti mogle promeniti stav u vezi sa dolaskom NATO trupa na Kosovo. Iste večeri, savezna vlada Momira Bulatovića proglasila je stanje neposredne ratne opasnosti. Nešto ranije i Skupština Srbije rekla je odlučno "ne" stranim trupama. Sve je bilo spremno da u Srbiji konačno nastupi mesecima ranije najavljivan Dan "D" - oružani napad NATO pakta. Sve ovo našlo se na naslovnoj strani Danasa pripremljenoj za sutrašnji broj. Ali šta još reći čitaocima i javnosti u danu kada će nad njihovim glavama, sasvim izvesno, zabrujati bombarderi? Šta da kaže redakcija koja je godinama unazad žestoko kritikovala režim Slobodana Miloševića, smatrajući da njegova politika vodi zemlju u pogibelj i propast. Demokratska Srbija, kojoj je Danas bezrezervno pripadao, želela je da vidi leđa vlastodržcima iz devedesetih godina. Vojna mašinerija Zapada stavljena je u pogon s osnovnim ciljem da se obračuna s "balkanskim kasapijom". Ali surova, i u osnovi nehumana logika rata, podrazumeva - kao i uvek - da će patnji i stradanju biti izloženi više slabi i nevini nego jaki i krivi. Eto, to smo još hteli da kažemo redakcijskim

komentarom "Zaustavite bombardere", napisanom i ubačenom u poslednji čas u novine koje su osvanule pred čitaocima nesrećnog 24. marta 1999. godine. Generacija žurnalista stasalih u vreme dobrodržecog titoizma, zatim zahvaćenih prijatnim povetarcem omekšalog socijalizma, a potom gurnuta u kaljugu građanskog rata, sada se našla u ulozi "sedme sile" zemlje koju oružano napadaju spoljne snage. Važe li i dalje

na i ljudska načela prošla su teški test. Nećemo ni sada, kad je đavo odneo šalu, dozvoliti sebi da budemo propagandisti i odbranaši jednog naopakog režima. Nećemo reći da NATO avioni, kako je uobičajeno govorila režimska ratno-huškačka propaganda iz prve polovine devedesetih godina - "ničim izazvani" doleću u vazdušni prostor Srbije. Izazvani su, izazvao ih je arogantni i neinteligentni režim Slobodana

Bombardovanje Srbije nije dobro rešenje ni za koga. I to smo rekli u komentaru. Vreme nam je dalo za pravo. Zašto? Bombe nisu oterale Miloševića sa vlasti

profesionalni ideali nezavisnog novinarstva? Je li isto kritikovati domaću vlast u vreme kad se koliko-toliko normalno živi i onda kad zemlji i njenom stanovništvu zapreti smrtna opasnost od masovnih vazdušnih napada? U tih nekoliko desetina minuta tokom kojih je trebalo napisati poslednji predratni komentar, sa svešću da vrlo brzo više ništa neće biti isto, sva ova profesional-

Miloševića, ali, ipak, bombardovanje Srbije nije dobro rešenje ni za koga. I to smo rekli u komentaru. Vreme nam je dalo za pravo. Zašto? Bombe nisu oterale Miloševića sa vlasti. Svakako su doprinele da osamnaest meseci kasnije, izbornom voljom građana ojačanom masovnim uličnim demonstracijama, bude poražen, ali je činjenica da je vojnu intervenciju preži-

veo. Može se postaviti pitanje šta bi bilo da nije bilo NATO udara, ali se zato bez ikakve upitanosti može tvrditi da su ti udari ostavili traume u narodu Srbije koje su i danas prisutne. Kad kažemo "prisutne" - ne mislimo samo na lične tragedije i ružna sećanja, već i na ono što utiče na bitna politička opredeljenja. Dvanaest godina posle bombardovanja Srbija je neodlučna u svojoj spoljno-političkoj orijentaciji. Zapad, a posebno NATO pakt kao supstrat njegove realne moći i uticaja u globalnoj politici, u Srbiji izazivaju podozrenje. Partnerstvo sa ovim delom sveta kojem Srbija posle hladnoratovskih promena objektivno pripada, uporno se razblažuje insistiranjem na partnerstvu sa nekim drugim udaljenim zemljama i regionima. Diplomatska akrobatika o mnoštvu stubova na koja se srpska spoljna politika, navodno, podjednako oslanja, je blaži, sofisticiraniji oblik antizapadnog raspoloženja dobrog dela srpske javnosti, naročito nekih uticajnih parapolitičkih institucija. Pošteni zastupnici zapadnih ideja i vrednosti moraju priznati da ovakvo raspoloženje dela srpske javnosti nije baš "ničim izazvano". Kod mladih generacija izazvano je i natovskim udarom 1999. godine. Zato je to bio događaj koji se nije smeo dogoditi. Bombarderi 24. marta 1999. godine nisu zaustavljeni. Ostale su traume i nedoumice u spoljno-političkoj orijentaciji Srbije.

Знамо Вас од кад сте се родили... кад су Вам слали новац на море... и пакете у војску...
знамо Вам пса чувара и да правите добру кафицу... Знамо кад сте се оженили...
кад сте добили на наградној игри... када смо донели прву пензију... знамо када је било добро...
и кад сте знали за боље дане... знамо да сте стално на Скајпу... да је она у Америци...
знамо да волите Дискавери... да никада не имате времена... и да је лакше платити преко нета...
знамо да је боље са картицама... и знамо да имате одличну пословну идеју.
Знамо да је важно, знамо да је хитно. Знамо да ћемо увек бити ту.

Ко вас познаје боље од нас?

ПОШТА
www.posta.rs

ДОБРИЦА ЋОСИЋ У ТУЋЕМ ВЕКУ

**ОД 8. ЈУНА ПОНОВО НА КИОСЦИМА
НОВА КЊИГА ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА
продата у 10.000 примерака за један дан**

У *Иуџем веку* је наставак најимпозантнијег и најзначајнијег дневника у српској књижевности „Лична историја једног доба“ и обухвата период од 2000. године до Ћинђићевог убиства.

Прочитајте зашто је Добрица Ћосић после Титове и Милошевићеве владавине непожељан и „новој власти“, иако је био дисидент и стварао опозицију титоистичком поретку; како Добрица Ћосић види политику Америке и Европске уније према Србији; како оцењује стање духа српске интелигенције.

Сазнајте шта Ћосић мисли о Слободану Милошевићу, Зорану Ћинђићу и Војиславу Коштуници као националним вођама са различитим визијама Србије.

Време писца се наставља....

ЦЕНА: 399,00 РСД

DINARSKI KREDITI

★★★★★★★★

- Без трошкова обраде захтева
- Каматне стопе:
gotovinski - od 2WR + 3,50%
potrošački - od 2WR + 3,00%
za refinansiranje - od 2WR + 2,50%

GO SMART! paket tekući račun Vam predstavlja:

Dinarski krediti po Vašem ukusu

IZUZETNA PONUDA
do 30. 06. 2011

od 16%*
EKS od 16,99%

od 15,50%*
EKS od 16,48%

od 15%*
EKS od 15,74%

Tri dinarska kredita, pripremljena po domaćem ukusu, bez učešća i depozita.

PIRAEUS
BANK
Otvorena za Vas.

CALL CENTER 00-24
0800 000 800,
011 / 3024 077, 3024 078

www.piraeusbank.rs

Basara

Novogodišnji SMS za Borisa Tadića

Da vidimo, poštovani predsedniče Tadiću. Univerzitet, pogotovo fakulteti društvenih nauka, u potpunosti u rukama Koštunićinih mudžahedina halk; provincijalizacija i posrbljavanje filozofije, sociologije, psihologije – o istoriji da i ne govorimo – u poodmakloj fazi. Po osnovnim školama veronauku predaju nastavnici članovi ekstremističkih desničarskih grupa. Duhovni, intelektualni i umetnički napori koji nisu u funkciji lažnog «rodoljublja» se za sada tolerišu i još uvek ne kažnjavaju, ali su odgurnuti na krajnju marginu. Istovremeno, nema te «patriotske» jurodivosti i konfabulacije koja ne nailazi na svesrdnu podršku države. Narodni muzej nebeskog naroda ne radi već dugi niz godina. Likovna scena ne postoji. Književna još manje. Nema ni jednog ozbiljnog časopisa za društvena pitanja. Nepismenost – i još gore – polupismenost šire se na dnevnoj bazi. Jeste možda izvesna uteha što ćemo u nekoj TV seriji po ko zna koji put dobiti Kolubarsku bitku, ali stvar sa kulturom stoji užasno loše. Spin doktori verovatno smatraju da nije probitačno brinuti se o kulturi «dok ne povratimo Kosovo i dok ne nahranimo pola miliona gladnih». Ali ja sve nešto mislim da u pozadini Kosovskog otcepljenja i siromaštva stoji stravično duhovno siromaštvo i još stravičnija nekultura, začete u SFRJotu, razularene za Miloševićevog Vakta, a perfektuirane grandioznim muljavinama lažnog mesije iz Belanovice.

Kako stvari stoje, vaše obećanje ili zakletvu (nekima je zazvučalo i kao blaga pretnja) da «ćemo u Evropsku uniju ući samo sa našim identitetom», možete komotno da okačite o rep nekog Koštunićinog mačka. U Evropsku ćemo uniju svakako ući, ali samo zahvaljući tome što evronadležni, neuporedivo bolje od vašeg think tank-a, uviđaju da svako dalje zadržavanje naše zemlje u izlaciji vodi u reprizu devedesetih. Manja šteta. To je računica. Nemojte laskati sebi da je to uspeh naše diplomatije. Bilo bi svakako dobro da u EU zaista uđemo sa «nacionalnim identitetom», ali svaki se identitet, pa i nacionalni,

stiže napornim radom i neprestanim oslobađanjem, nipošto činom rođenja unutar ove ili one nacije. Pogotovo ne posezanjem za istorijskim identitetom. Ako su naši preci već u poslednjoj četvrti XIX veka stekli realan nacionalni identitet, to uopšte ne znači da je on neupitna baština nas potomaka u XXI veku. Jok more! Izgradnja identiteta na prošlim modelima i matricama najobičnija je nekromantija, a često i nekrofilija. Nadam se da ćete se složiti da identitet možemo izgraditi samo ako ga budemo gradili na

temelju univerzalnih vrednosti evropske civilizacije u koje će biti utisnut pečat nacionalne osobenosti. Samo je na tom temelju moguće izgraditi ambijent pogodan za procvat kreativnosti i autentične slobode, baš kao što simulakrum nacionalnog identiteta zasnovan na avetima iz prošlosti stvara idealne prilike za dominaciju društvene laži, osrednjosti, licemerja i divljaštva. Ne čudi me što vaši prošli, sadašnji i budući politički kooperanti, u tri za parama i vlašću, ne uviđaju katastrofalnu pogrešnost smera kojim se Srbija zaputila; jednostavno nisu u stanju da to pojme, a neki su i neuračunljivi. Činjenica međutim da vi, koji predsedavate i državom i Demokratskom strankom, ne uviđate da rasute nacionalne energije može sakupiti samo temeljan duhovni i kulturni preobražaj, izaziva određenu zabrinutost. Srećna nova.

Post Scriptum

Nadi neki tekst objavljen u Danasu – piše mi Cvetičanin – pa za jubilarni broj napiši komentar na njega. A još je bolje – piše dalje – da pronadeš neki zbog koga se kaješ. To jest – koga ne bi napisao takvog kakav je. Počnem, dakle, da preturam po folderu DANAS u kome počivaju ove kolumne – ne volim taj posao, pa sam brzo digao ruke – i odlučim se za tekst Stanje stvari. A kajanja što se tiče – umereno se kajem zbog svake napisane kolumne. Bilo bi mnogo bolje da su okolnosti bile drugačije i da ni jedna nikada nije napisana. Nego da se mi vratimo na Stanje stvari, kobajagi SMS tekst upućen Gospodaru Tadiću uoči prošle ili preprošle nove godine. Evo, cenjeni publikume, šta je tamo pisalo:

Svetislav Basara

„Da vidimo, poštovani predsedniče Tadiću. Univerzitet, pogotovo fakulteti društvenih nauka, u potpunosti u rukama Koštunićinih mudžahedina halk; provincijalizacija i posrbljavanje filozofije, sociologije, psihologije – o istoriji da i ne govorimo – u poodmakloj fazi. Po osnovnim školama veronauku predaju nastavnici članovi ekstremističkih desničarskih grupa. Duhovni, intelektualni i umetnički napori koji nisu u funkciji lažnog «rodoljublja» se za sada tolerišu i još uvek ne kažnjavaju, ali su odgurnuti na krajnju marginu. Istovremeno, nema te «patriotske» jurodivosti i konfabulacije koja ne nailazi na svesrdnu podršku države. Narodni muzej nebeskog naroda ne radi već dugi niz godina. Likovna scena ne postoji. Književna još manje.

Nema ni jednog ozbiljnog časopisa za društvena pitanja. Nepismenost – i još gore – polupismenost šire se na dnevnoj bazi. Jeste možda izvesna uteha što ćemo u nekoj TV seriji po ko zna koji put dobiti Kolubarsku bitku, ali stvar sa kulturom stoji užasno loše. Spin doktori verovatno smatraju da nije probitačno brinuti se o kulturi «dok ne povratimo Kosovo i dok ne nahranimo pola miliona gladnih». Ali ja sve nešto mislim da u pozadini Kosovskog otcepljenja i siromaštva stoji stravično duhovno siromaštvo i još stravičnija nekultura, začete u SFRJotu, razularene za Miloševićevog Vakta, a perfektuirane grandioznim muljavinama lažnog mesije iz Belanovice.”

Ove reči sam mirne duše mogao napisati danas, ne bi bile preuranjene ni pre deset godina, a biće – bojim se – aktuelne i 2021. Da li to znači da sam ja vidovit? Ili da sam na vezi sa prozorljivom baba-Kuranom? Jok, more. To samo znači da je vreme u Srbiji odavno stalo; zanemarite tiktakanja političarskih Tag heura i Constatina Vachersona, gotovo svi dobro znaju o čemu govorim: o prošlosti kojoj se već sto pedeset godina ne dozvoljava da prođe i da postane prošlost, o akumulacionom jezeru opsednutosti izgubljenim ratovima i o značajnim naporima koje “umetnička” i politička elita ulažu u etabliranje duha ojađenosti, gubitništva i zlobe u “narodnim masama”.

Pomenuta gospoda u svemu tome imaju jasnu računicu. Najlakše je vladati suštinski neslobodnim ličnostima, a još je lakše postati “umetnička veličina” unutar populacije koja nema pojma ni o kakvoj umetnosti osim one u službi neprestanog podgrevanja odavno ubudalih nacionalnih pseudomitologema. Može biti da je apšjenje Ratka Mladića Srbiju u formalnom smislu približilo Evropskoj uniji, ali je goreopisano stanje – koje se u međuvremenu ni za dlaku nije promenilo – neprestano vraća na Bliski istok. Odvratno je koliko se ponavljam, ali ponoviću se: neće se, dame i gospodo, stanje stvari ovde promeniti sve dok se umesto serije beslovesnih političkih prevrata ne dogodi preumrljenje i promena kulturnog modela.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ
Краљице Марије 16, 11120 Београд 35
www.mas.bg.ac.rs

У прву годину Основних академских студија школске 2011/2012. године,
Факултет ће уписати укупно 540 студената, а од тога 520 на терет буџета Републике Србије.
ПРИЈАВЉИВАЊЕ КАНДИДАТА обавиће се 22., 23., 24. и 25. јуна 2011. године од 10:00 до 14:30 часова.
ПРИЈЕМНИ ИСПИТ из предмета Математика обавиће се 29. јуна 2011. године у 10 часова.

Тел: 011/3302-205, факс: 011/3302-224, електронска пошта: infoupis@mas.bg.ac.rs
http://www.mas.bg.ac.rs/upis/zastomf.html

Kako je srpski vrh odlučio da UN predloži rezoluciju o Kosovu

Što se tiče naprednjaka Nikolića, koji se tog dana muvao hodnicima sedišta Evropske komisije u Briselu, nudeći se kao „održiva alternativa“ Demokratskoj stranci, nismo sigurni, ali predsednik Tadić je informaciju o tome kakvo će biti mišljenje Međunarodnog suda pravde o Kosovu dobio, kako to već biva, iznenada, dok je s pićem u ruci časkao s najboljim zagrebačkim prijateljem Josipovićem i ekipom srpskih i hrvatskih umetnika, na koktelu u beogradskom restoranu Kalemegdanska terasa, u ponedeljak, 19. jula naveče.

Čitajući na mobilnom telefonu poruku ministra Jeremića, do perfekcije uvežban u javnim nastupima, nije skinuo osmeh s lica. Šta mu je tog trenutka zaista bilo na pameti, ne znamo, mada nešto kasnije, prišao je nekima od gostiju svečanog prijema i tiho rekao: „Dolaze teški dani. Biće udaraca sa svih strana. Najlakše će biti napasti nas“.

Nešto kasnije, oko ponoći, na prvom spratu zgrade na uglu Kneza Miloša i Nemanjine, u kabinetu svog nekada najboljeg gimnazijalca, potom

savetnika, a poslednjih godina šefa diplomatije, predsednik se detaljno obavestio o tome šta je objavio prijateljski izvor iz Suda u Hagu. Nokaut, reč je koja najsazetije opisuje prvi utisak. Sud smatra da deklaracija o nezavisnosti Kosova nije u suprot-

Tadić je informaciju o tome kakvo će biti mišljenje Međunarodnog suda pravde o Kosovu dobio, iznenada, dok je s pićem u ruci časkao s najboljim zagrebačkim prijateljem Josipovićem

nosti s međunarodnim pravom. Izvor informacije naglasio je u propratnoj poruci da odluka nije „crno-bela“ i da je treba pažljivo analizirati. Šta je presudilo da prvi čovek Republike 28. jula donese konačnu odluku da Misija Srbije u UN,

kao neku vrstu odgovora na odluku Međunarodnog suda pravde tačno u 15 časova po ovdašnjem vremenu, a u 9 po njujorškom, podnese na pisarnici Sekretarijata Generalne skupštine predlog rezolucije, kojom bi se osujetio dalji napredak ko-

sovske nezavisnosti - do danas je nejasno. Jovan Ratković je u Briselu proveo dva dana, doneo je u Beograd prve ocene ministara dvadesetsedmorke, koje su bile raznolike, mada je među najkritičnijima bila baronesa Ešton. Ona je tražila da GS UN

pozdravi mišljenje Suda i pozove Beograd i Prištinu na dijalog, u duhu „dobrosusedskih odnosa“. Popodne 27. jula državni vrh Srbije, to jest Tadić i savetnici plus Jeremić, sastavio je tekst rezolucije, nešto izmenjen u odnosu na „tvrdu“ varijantu, i odmah je u Ministarstvo spoljnih poslova pozvano više ambasadora kako bi se upoznali s dokumentom. Mislili su da imaju vremena za konsultacije sa svojim prestonicama. Prepodne 28. jula obavesteni su da će predstavnik Srbije za koji sat otići na pisarnicu UN. Obrazloženje je da je u Beograd stigla informacija da se priprema „albanska“ kontrarezolucija, a prema pravilima GS UN, ako prvi podneti predlog dobije većinu glasova, o drugom se i ne raspravlja.

Britanski ambasador Vordsvort odmah je stupio u akciju, obavio niz telefonskih poziva na brojeve u Ministarstvu i Tadićevom kabinetu, tvrdio je da ne postoji druga rezolucija, da konsultacije nisu završene, da je predsednik u parlamentu jasno rekao da će biti dogovora sa EU, da se

>>>

**INTERNET
GODINU DANA
PO DUPLO
NIŽOJ CENI**

Otvorena strana sveta!

Slušajte muziku, gledajte filmove, igrajte igrice, informišite se, družite se! Surfujte velikim brzinama i pronađite sve što vas zanima.

Uživajte u neograničenom pristupu Internetu godinu dana po 50% nižoj ceni!

Ugovor se zaključuje na 12 meseci.

Prijavite se na 9818, on-line na www.open.telekom.rs ili posetite najbližu poslovnicu Telekoma Srbija.

Telekom Srbija

**Znamo da znate! Ali...
Bavite se svojim poslom,
a transport prepustite nama.
Zašto? Zato što je
AGENT PLUS GROUP**

**prepoznatljivo ime
i sinonim za kvalitet,
profesionalnost
i standard PLUS
u organizaciji prevoza
i logistici u celom regionu.**

**DANAS
je dobro biti u
PLUSU!**

Agentplus

oseća prevarenim, da će čak i Tadić izgubiti poverenje Zapada, da će biti posledica po proces evropskih integracija. Ništa nije vredelo. Prethodne noći i ranije tog jutra, predsednik i šef diplomatije razmotrili su scenarije i posledice podnošenja rezolucije, da bi prvi na kraju prelomio da se to uradi. Vest je nadaleko odjeknula, eho i danas odzvanja.

Od tog trenutka, pa sve do posete šefa nemačke diplomatije Gida Vestervelea Beogradu, 26. avgusta, traje podzemni diplomatski sukob Srbije i moćnih zagovornika kosovske secesije. Jeremić je gotovo tri sedmice proveo u Njujorku, gde je u sedištu UN imao u proseku četiri sastanka dnevno i odakle je, u saradnji s Tadićevim kabinetom, koordinisao aktivnosti u Aziji, Africi i Amerikama. Predsednikovi izaslanici počeli su globalnu trku sa američkim, britanskim, nemačkim i francuskim ambasadorima, ko će pre zakucati na vrata čelnika zemalja egzotičnih imena. Administracije širom Evrope su bile na godišnjim odmorima, a u muslimanskom svetu je ramazanski post, što je situaciju dodatno komplikovalo. I srpski i zapadni zvaničnici klonili su se medijskih nastupa, čime je otvoren široki prostor za spekulacije novinara, garnirane „spinovima“ diplomatskih izvora.

U isto vreme, javile su se pukotine u oba tabora. Italija, zemlja Kvin-te, 4. avgusta je ratifikovala SSP sa Srbijom, odbacujući politiku povezivanja pitanja Kosova i evropskih integracija. Italijani, Portugalci, Mađari i još neki odbacuju predlog Nemačke da 22 članice EU upute zajednički demarš na Tadićevu adresu. Nastojanja da Unija nastupi jedinstveno propadala su i zbog čvrstog stava pet članica da ne žele da priznaju jednostranu secesiju. Ipak, mnogo je teže srpskoj strani. U vladajućoj koaliciji su se ubrzo pojavila ozbiljna premissljanja vredeli ulaziti u okršaj s najmoćnijima. Izjavama se isticao Vuk Drašković, pratili su ga pojedini funkcioneri G17 plus, Ivica Dačić je krenuo da lagano revidira poziciju, a i iz DS nisu stizale baš najjasnije poruke. Tadić, koji je odlučio da se tih dana više bavi mostovima i koridorima, manje Kosovom, dogovara sa savetnicima medijsku strategiju - spustiti očekivanja domaće javnosti, kako se, u slučaju poraza u UN, demoralisanost zbog ishoda procesa u Hagu ne bi pretvorila u lavinu nezadovoljstva koja bi mogla dovesti do pada Vlade. U skladu s tim, Jeremić iz Njujorka poručuje da se obezbeđivanje većine za rezoluciju graniči s nemogućim.

Situacija dobija ubrzanje ulaskom u drugu polovinu avgusta. S jedne strane, uspeh Srbije je nesumnjiv. Mesec dana posle mišljenja MSP, nijedna zemlja nije priznala nezavisno Kosovo. Postaje jasno i da srpski predlog u Generalnoj skupštini, iako verovatno neće dobiti većinu, neće doživeti ni debakl. U tom trenutku, analize govore da bi oko 40 odsto članica UN glasalo za rezoluciju. Vlasti u Prištini, pre svih premijer Tači i šef diplomatije Hiseni, nailaze na žestoke kritike opozicije, Haradinaja i Pacolija. Umesto da se ugleda na „diplomatu na steroidima“ Jeremića, Hiseni sedi u kancelariji i čeka hoće li dobiti faks iz Stejt departmenta, kažu oni. Taj uspeh Srbije, ma koliko bio kratkog daha i sumnjivih posledica, izaziva nervozu i u Vašingtonu, Londonu i Berlinu. Diplomatskim kanalima pristižu jasna upozorenja - eventualna pobeda u UN blokirace Srbiju na putu ka članstvu u EU. A, setimo se, kandidatura je podneta još decembra 2009. i zemlja je u procesu evropske integracije na začelju u regionu.

Prva informacija o dolasku ministra spoljnih poslova Nemačke u Beograd objavljena je 18. avgusta. Poseta je zakazana još pre par meseci, ali jasno je da će rezolucija biti glavna tema. U isto vreme, Ivica Dačić, Božidar Đelić i Zdravko Ponoš šalju poruke da Srbija želi dogovor sa EU i da je to teško moguće, ali ipak najpoželjnije rešenje. To izaziva svakodnevne medijske spekulacije šta bi se u dokumentu

moglo promeniti. Libijsko predsedništvo Generalne skupštine, u dogovoru s Beogradom, zakazuje debatu za 9. septembar, na dan kada će se razmatrati i azerbejdžanski predlog protiv secesije Nagorno-Karabaha.

Na dan dolaska Gida Vestervelea, Dojče vele objavljuje intervju s njim, a poruka je jasna - Srbija može da bira između borbe za Kosovo i evropske perspektive. U razgovorima sa zvaničnicima, od kojih je onaj s Tadićem bio u četiri oka, manje je direktan, mada nije bilo ni potrebe za dodatnim upozorenjima. Među njegovim sagovornicima su i lideri većih parlamentarnih stranaka, sa izuzetkom DSS i radikala. Poručuje da Beograd o Kosovu treba da debatuje u Briselu, ne u UN. Poseta traje pola dana, ali efekti su snažni. Tadić, dva dana kasnije, saopštava da će delegacija Srbije otići u Brisel na razgovore s predstavnicima EU o mogućnosti kompromisnog rešenja za rezoluciju. Nikolić i Vučić pojačavaju pritisak, u isto vreme optužujući „režim“ i zbog nedovoljne saradnje sa Unijom i zbog „daljeg odvajanja KiM od Srbije“, a Velimir Ilić najavljuje miting opozicije u slučaju poraza u GS UN. Domaći analitičari, uključujući one bliske vlastima, sve otvorenije upozoravaju da Beograd mora da se dogovori sa Zapadom.

Diplomska ofanziva se pojačava, gotovo do pucanja. Saopšteno je da šef britanske diplomatije Vilijem Hejg dolazi u Beograd 31. avgusta. Dan ranije, ovde su i ambasadori SAD pri EU i NATO. Britanac je na sastancima s državnim funkcionerima mekši od Nemca, ali, kako neformalno kažu pojedini njegovi sagovornici, deluje kao da je uveren da će samom svojom pojavom izazvati strahopoštovanje. Hejg, poput Vestervelea, najotvoreniju poruku šalje preko medija - najbolji kompromis bi bio da Srbija povuče rezoluciju. Mediji se utrukuju u objavljivanju mogućih opcija za dogovor Beograd - Brisel, a i opozicija odlučuje da pojača pritisak. LDP zahteva da vlast u parlamentu objasni šta bi taj dogovor podrazumevao, kao i da Vuk Jeremić bude smenjen, ali vladajuća većina to glatko odbija. Naprednjaci najavljuju da će u slučaju poraza u UN zahtevati smene Mirka Cvetkovića i Jeremića, i ostavku Tadića. U „obaveštenim krugovima“ spekuliše se da bi šef diplomatije na kraju mogao biti jedina politička žrtva ovog ciklusa kosovske priče. U svakom slučaju, ako predsednik proceni da mora da bira između opstanka Vlade, ili svog ličnog, i funkcije jednog ministra, pa bio on i Jeremić, izbor je jednostavan. Gorak, ali celishodan.

U ovom trenutku, jedina pouzdana informacija o planiranim potezima državnog vrha Srbije jeste da ni sami nisu sigurni šta im je činiti. Prema, naravno, nezvaničnim saznanjima, na Andrićevom vencu trenutno preovlađuje mišljenje da je podnošenje rezolucije bez saglasnosti s Briselom bilo greška, koja sada mora da se ispravi. Ipak, u priču se ušlo „do guše“. Nagli zaokret bi napravio problem sa zemljama kod kojih se mesecima lobiralo, reakcija domaće javnosti je nepredvidiva, iako je velika većina medija „kooperativna“, a opozicija bi dobila nove argumente o neozbiljnosti vlasti. Takođe, problem je kako napraviti dogovor sa Zapadom kojim se ne bi prešla „crvena linija“ nepriznavanja Kosova. Tadićevi prvi asistenti u spoljnopoličkoj areni, Jeremić i Ratković, obojica rođeni 1975, nekada kao mladi srpski intelektualci u dijaspori bliski saradnici, a prelaskom u Beograd ambiciozni konkurenti, po običaju različito gledaju na stvari. Ministar je za tvrdi igru, savetnik za popuštanje. Predsednik želi da ovog vikenda zauzmu zajednički stav, a potom otputuju u Brisel, i pripreme njegov završni sastanak s Ketrin Ešton, planiran za utorak, 7. septembar. Svestan je da je konačna odluka samo na njemu.

Objavljeno 4. septembra 2010.

Sigurni smo da znate! Ali...

STARAGENT PLUS

agent broдача

MAERSK LINE

**za Srbiju nudi Vam uvek kvalitet
PLUS, brzinu PLUS za prevoz Vaše
robe na svim destinacijama u svetu.**

Mi radimo na duge staze i zato je

MAERSK LINE

najveći kontejnerski brodar na svetu.

Da, najveći na svetu!

StarAgentplus

As agent for **MAERSK LINE**

Post Scriptum

Nikola Tomić

Šta se naknadno dogodilo,
šta smo naknadno saznali

Bura događaja u tih mesec i po dana bila je Bizuzetno teška, gotovo nemoguća za praćenje, ma koliko profesionalno bili u nju uvučeni. Neke detalje nam ni sagovornici, sa obe strane, nisu u tom periodu želeli reći. Ili smo dobijali potpuno kontradiktorne informacije, samim tim neupotrebljive za objavljivanje. U narednim redovima, prenećemo ono što za potrebe teksta od 4. septembra ili nismo mogli dovoljno kvalitetno potvrditi (a ispostavilo se kao tačno), ili se, prosto, dogodilo koji dan kasnije.

* Zašto je vlast u Beogradu sve do 19. jula, kada su saznali definitivno mišljenje haškog MSP, „pumpala“ očekivanja javnosti? Pa, zbog toga jer je ljudima iz državnog vrha jedna „prijateljska“ zemlja javila da će stav Suda biti u korist Srbije. To je bila Kina, odnosno njeno Ministarstvo spoljnih poslova.

* Zašto je Beograd iznenada podneo predlog (prve) rezolucije o Kosovu, bez dogovora sa Zapadom? Ambasada Srbije u Londonu dobila je „sto odsto tačnu“ informaciju da se sprema „kontrarezolucija“, koju bi sponzorovala Albani-

ja, uz snažnu podršku Velike Britanije. Da li nas je neko tu prevario? Izgleda. Ko? Onaj kome bi bilo u interesu da uđemo u teški konflikt sa EU i SAD. A to je? To već ne možemo sa sigurnošću znati, ali pogled vuče ka Istoku. I to ne ka Kini.

* Da li je prva srpska rezolucija zaista bila toliko tvrda? Čitalac neka zaključke donese sam, ovde nemamo prostora za analizu. Ali (jedno važno „ali“), neki po svetu su mislili da je suviše – meka. Ovaj novinar je u tom periodu imao priliku da „zaviri“ u neke od depeša specijalnih izaslanika predsednika Tadića i Ministarstva spoljnih poslova. Prema tom, dakle najpouzdanijem, izvoru, Rusi su smatrali da smo mogli da još više zaoštrimo. Njihovo mišljenje su delili Venecuela i Iran.

Ljudima iz državnog vrha jedna „prijateljska“ zemlja javila je da će stav Suda biti u korist Srbije. To je bila Kina, odnosno njeno Ministarstvo spoljnih poslova

* Da li je srpska vlast bila jedinstvena u tom periodu? Nikako. Recimo da su postojala dva „prstena“ nepoverenja, pa i antagonizama. Prvi, uži, na liniji Jeremić – Tadićev kabinet. Drugi, širi, u vladajućoj koaliciji. Kako je pritisak Zapada rastao, opasnost od pucanja bila je sve veća. Dogovor sa EU napravljen je uz protivljenje Jeremića, koji je bio potpuno isključen iz finalne faze pravljenja aranžmana. Dok je on u Njujorku privodio kraju lobiranja za prvobitnu rezoluciju, Tadićevi savetnici, i na kraju on lično, dogovorili su u Briselu nešto potpuno drugo. U vladajućoj koaliciji, Dinkić je od početka bio protiv konflikta sa EU, a ubrzo je na tu poziciju došao i Dačić.

* Kakva je bila pozicija Vuka Jeremića nakon dogovora Tadić - Ešton? Razmišljao je da podnese ostavku čim se vrati iz Njujorka. Danima se lomio, i prelomio da pokuša da ostane predsednikov „najbolji đak“. Istovremeno, nije znao da li će ga Tadić smeniti. Njegovi bliski saradnici, na pitanja Danasa da li će ministar ostati na funkciji, odgovarali su sa „ne znamo, to niko ne zna“. Osim predsednika. A, on je Jeremića zadržao, ali ga je premestio u jednu od zadnjih klupa. Uz upozorenje da ne uzima reč bez dozvole. Što traje do danas.

Propratni komentar

Samo devet meseci kasnije, utisak je da opisana dešavanja pripadaju davnoj prošlosti. Toliko se toga promenilo, a zajednička rezolucija EU-Srbija podneta tog 9. septembra u GS UN, imala je tako snažne posledice, da maltene ne možemo verovati kakav se konflikt vodio, do koje mere je Srbija bila spremna da „zagriže“ u odbrani onoga što je smatrala svojim najvišim državnim interesom.

Ono što u tekstu od 4. septembra 2010, delom i zbog lične neverice, nismo želeli da objavimo, a potonjih meseci nam je iznova potvrđivano, i od „naših“ i od „njihovih“, jeste da su postojale ozbiljne šanse da prva rezolucija Beograda osvoji većinu u Generalnoj skupštini. Međutim, da se to dogodilo, imali bismo nešto što se može definisati kao „istorijska pobeda tragičnih posledica“.

Prosrpska rezolucija u GS UN, usvojena uz jasno i glasno protivljenje EU i SAD, imala bi za neposredni efekat drastično usporavanje procesa evropske integracije, a na duže staze, koliko možemo sagledati, duboko nepoverenje Zapada prema demokratskoj vladi u Beogradu, koje bi se ogledalo i kroz postupanje njihovih vlasti u međunarodnim institucijama, kroz usporavanje bilateralne saradnje s najrazvijenijim zemljama sveta, kroz konstantnu stigmatizaciju Srbije od strane manje ili više uticajnih medija, stručnjaka, nevladinih organizacija, dakle, kreatora zapadnog javnog mnjenja. Bili bismo još dalje nego danas od normalnog sveta.

To bi bila cena pravde (sa znacima navoda, ili bogami bez njih) za koju bismo se tog dana u UN izborili.

Verovatno znate! Ali...

ANCORA PLUS je još jedan član uspešne
GRUPE AGENT PLUS.

Poznata je na tržištu kao uspešan brokerski tim koji organizuje brodski prevoz žitarica, metalnih proizvoda, ruda, đubriva i drugih roba Dunavom, Savom, na Mediteranu i Crnom Moru, kao i njihov prekrcaj u svim rečnim i morskim lukama u okruženju.

Uvek vam je potrebno sigurno SIDRO.

Ancora plus

Lale Đurić velemajstor prijateljstva

Jovan Ćirilov

Post Scriptum

Ovo je tekst prijatelja o prijatelju. Tekst Jovana Ćirilova o Radovanu Laletu Đuriću. Obojicu je list „Danas“ zvanično izabrao kao svoje prijatelje. Ako pravo prijateljstvo podrazumeva odsustvo interesa, onda je uzajamno prijateljstvo mene i lista „Danas“ bez interesa. Ja nisam redovni saradnik, već redovni čitalac lista „Danas“, nisam pozorišni kritičar lista „Danas“, već dobrovoljni i dobronamerni kritičar njihov malih mana. Slično je i Laletovo prijateljstvo sa dnevnikom „Danas“. Sa Radovanom Laletom Đurić sam prijatelj decenijama. Od nekadašnje rane mladosti do sadašnje moje pozne zrelosti.

Najteže je i najlakše pisati o prijateljima koje dugo i dobro poznaješ. Lako jer o njima znaš mnogo. Teško, jer što o njima znaš ne želiš baš sve da поделиš sa drugima. Pisati o prijateljima samo dobro neukusno je, a otkrivati im mane neoprezno je. To se, naravno, odnosi i na Laleta Đurića. Srećom njegove mane su tu i tamo najšarmantnija strana njegove jednostavne i istovremeno složene ličnosti. Pokušaću da to opišem.

Lale je u svojoj mladosti, već pre Amerike, imao američku biografiju. Počeo je od nule. Tamo negde poznih 60-ih godina bio je slikar izvođač u Narodnom pozorištu u Beogradu, sa izletima u Ateleju 212. Kretali smo se u istom društvu. Bila je to neka vrsta boemije, većinom došljaka iz većih srpskih gradova, on iz Niša, ja sa severa Banata, a Olga Bosnić, naravno, iz Bosne, po duhu bliža urbanom Beogradu nego i neki rođeni Beograđani.

Nije bez značaja što je Lale u mladosti bio slikar izvođač. Naučio je tehnologiju upotrebe boje, zatezanje platna na drvenim prečkama, zakucavanje eksera na profesionalni način, rezanje i rendisanje daske i mnoge druge veštine kojima ja ni čestitog glagola ne znam.

Kad sam ga tokom svojih odlazaka u Njujork sretao ili uživao njegovo gostoprimstvo u njegovim prostranim stanovima, redovno sa još prostranijim ateljeima, nalazio sam ga ispred velikih zategnutih platana sa ogromnim četka-

recimo za operu „Trubadura“, već njegove slike na prvi pogled apstraktne orijentacije. Dakle, u nastavku njegove američke biografije u Americi, on je otkrio ono što je on znao, a mi ne - da ima slikarski dar. Po svemu je bio isti onaj stari srdačni Lale, u farmericama i majici, rekao bih i danas u onim iz 70-tih (poznavaoci svetskih brendova kažu da mu je ta odeća na njemu veoma skupa, mada, istini za volju, to ne primećujem). Samo je sad obavezno bio sa cigarom u ruci.

On je kao slikar svakom godinom sve više uspeva. U Americi je merilo umetničkog uspeha i to kako se ta umetnost prodaje. Prilikom jedne od skorašnjih poseta Njujorku pratio sam ga do kabineta nekog milionera usred Sitija, gde

su njih dvojica tražili najbolje mesto za novo platno. Našli ga na elitnom mestu - iznad kancelarijskog stola. U kabinetu je ostala slika, a u Laletovim rukama ček sa dosta nula, koje sam video preko njihovih ramena. Akciju sa svim tim nulama nisu od mene ni krili. Posle ove epizode jasno mi je što Lale kad nedostaje sredstava za neku akciju Niš Art Fondacije, pored pomoći Duvanske industrije Niš u okviru moćne Filip Moris kompanije, bez oklevanja uskoči sa svojim sredstvima.

Deo ovog Laletovom portreta je kako se Lale ponaša sa milionerima, čak su možda i milijarderima, ja se u njih ne razumem. Najpreciznije je reći - ponaša se opušteno, ali i usredsređeno na posao koji sa njima ima. Na prvi pogled je ležeran, a zapravo veoma koncentrisan. Nesumnjivo poznaje neke vrhove današnjeg kapitala.

Lale ima izuzetnu moć zapažanja, uočava na izgled nevažne sitnice, a nikad ne ispušta iz vida ono suštinsko. Ljude proknje na prvi pogled. Prijatelje ceni onakvi kakvu su, oprašta im mane, a voli većinu njihovih vrлина. Sve koje zna od malih nogu, čak i one sa kojima je igrao fudbal na dva golića na periferiji Niša, otkako se ponovo vezao za svoj zavičaj i domovinu, našao bi neki posao. Ali ako ga prijatelj izneveri na poslu koji mu je poverio, on je u stanju da okonča čak i neko svoje najstarije prijateljstvo.

Ima posebnu želju da pomogne mlade. Želi da im stvori prečicu ka uspehu, da ne bi prolazili dug i težak put kakav je on prošao. Zato je, kao predsednik Niš Art Fondacije, inicirao i nas oko toga angažovao, da se već šesti put raspiše konkurs za mlade slikare do 35 godina sa najvećim nagradama u regionu, a bogami i šire. Sada je u toku prvi konkurs za mlade dizajnere. Opet po njegovoj ideji, kojom je zainteresovao i nadležnog ministra Dušana Popovića sa četiri značajna resora, čiji redosled mi služi kao mnemotehnička brzalica - Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede. Ideja je da se obnovi drvna industrija Srbije. Mladi su na osnovu niškog konkursa pisali drame na temu njegovog rodnog Niša. Pomogao je Lale i mnoge srednjoškolve darovite za muziku i slikarstvo u Nišu. Kao mnogi dobrotvori te vrste, Lale je sav na strani života. Svaki događaj, od kojih je najveći otvaranje izložbe mladih slikara, završava se prijemom u nekoj njegovoj omiljenoj kafani ili još češće u prostoru koji je svojim svestranim tehnološkim znanjima pretvorio u galeriju. Tako je u stilu osvajanja postindustrijskih objekata, dve velike radionice Niške duvanske industrije, ličnim zalaganjem i arhitektonskim sposobnostima pretvorio u najveće galerije u Srbiji. Jedna je, Galerija „Srbija“, na Tošinom bunaru na Novom Beogradu, a druga na periferiji Niša u krugu Industriji duvana. U svakoj od njih postoji i kuhinja i sala za prijem, gde se posle otvaranja izložbi sedi duže nego što ja to mogu da izdržim, što obilnu prvoklasnu hranu, što bučnu muziku, što prevelik broj gostiju. Lale me obično zaduži da nekog bitnog zabavljam i obaveštavam šta radimo. Kad kažem da bi ja to rado činio kad bi tom, istini za volju, izvrsnom orkestru naložio katkada i neku malu pauzu. On obično odgovori: „Ti baš hoćeš da mi rasteraš goste!“.

Lale teško prihvata primedbe. Ima refleks kad mu nešto predložiš da tvrdi dijametralno suprotno. Pokušavao sam da nešto postignem tako što sam predložio sasvim suprotno od onog što hoću. Kako je pronicljiv odmah me je provalio: „Lukav si, ti hoćeš suprotno od toga što si predložio“. „Nisam lukav, nego te dobro poznajem“. „Eto vidiš da me ne poznaješ“.

Ključ da razumeš Radovana Đurića nisu ni njegovi najbliži koje sam upoznao. Oni su tako različiti i međusobno i od njega. Posebna je sreća bilo upoznati njegovu majku, sedu gospođu u poznim godinama, tipičnu učiteljicu, istovremeno toplu, odmerenu i odlučnu. Ta starića blagih crta, lepe sede kose, osmehnuta kad ima razloga, u osnovi ozbiljna, kad sam joj doneo stare pesmarice, otpevala je svojim svežim glasom bar deo pesme, ako ne i celu. Sestra mu je muzikolog, izgledom možda slična majci, ali sasvim drugog temperamenta. Brata sam mu video jednom prilikom majčine sahrane, dovoljno samo da uočim da ne liči na Laleta. A najmlađi Đurić, Laletov sin, izgleda kao neki naš

6,5%

UVEĆAJTE SVOJU ŠTEDNJU.

Uživajte u svojoj štednji. Odmah.

Pridružite se prolećnoj akciji štednje Hypo banke! Otvorite svoju štednju do 30. juna po veoma atraktivnim kamatnim stopama. Efektivna kamatna stopa za štednju u evrima je čak i do 6,50% uz isplatu kamate unapred.

• Fiksna kamatna stopa.

• Period osuđenja: do 12 meseci.

www.hypo-alpe-adria.rs Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd Info Centar 0800 303 303

HYPALPEADRIA
SA VAMA. UZ VAS. ZA VAS.

šarmantni momak iz Beograda, tako da se uvek začudim kad ga progovori sa tipičnim akcentom mladog Njujorčani- na umetničke orijentacije, ali i srpski sa njujorškim akcentom. Nikako ne mogu da uhvatim da li je prema njemu popustljiv ili ga vaspitava strogo da ne bi ispao razmaženi sin dobrostojećeg oca. Koliko u magnovenju vidim, ipak bi rekao da je prema njemu zahtevan bar onoliko koliko i prema svima nama, svojim prijateljima.

Lale je veoma obavešten o svemu što se dešava u svetu, a da ne govorim o onom što se dešava u Srbiji i SAD. Naravno voli ekonomske teme. Zna silne statističke činjenice o privredi najrazličitijih zemalja. Poznaje mnoge činjenice iz našeg javnog života, kojima gotovo stručno vlada. Analizira ih vrlo trezveno. Njegovo političko uverenje ne mogu tačno da definišem. O tome nisam ozbiljno razmišljao. Njegova kritičnost prema nedostacima razvijenog kapitalizma nekako je izvorna kao i kritika našeg nesavršenog neokapitalizma. Ne sastoji se od klišea nezavisnih zapadnih intelektualaca nekadašnje nove levice, pa ipak su po šmeku leva. Ne libi se da nama koji ovde živimo katkada predočava primere iz bolje američke prakse. Posebno ga nervira kad se pozivamo na privilegije kulturnjaka u doba realnog i samoupravnog socijalizma, koji je išao, po njemu, morao ići uz obavezne kom-

promise. Nije red pokušati formulisati njegov odnos prema religiji, ali sasvim sigurno je antiklerikalan, uveren da crkva nijedne zemlje nema šta da traži u državnim poslovima.

Iako i ja važim za svetskog putnika koji se lako prebacuje sa jednog kraja sveta na drugi, gotovo je nemoguće nadmašiti njegovu lakoću s kojom se čakskom obre u Beogradu. Katkada mi se čini da neko teže potegne iz Zemuna u Beograd, nego on iz Njujorka u Niš.

Imajući na umu sve što konkretno inicira u Beogradu, koliko pomaže mlade ljude, s koliko entuzijazma napuštene objekte nekadašnjeg industrijskog sveta pretvara u središta nove umetnosti, ne mogu da se otmem utisku da je Radovan Lale Đurić primer pravog i delatnog, a istovremeno nimalo patetičnog odnosa, prema svojoj zemlji i mladima te zemlje. Treba ga čuti kako sad već na šestom otvaranju izložbe mladih, sa njegovom poslovičnom cigarom u rukama, u nekom ležernom stavu, ali ipak stamen sa obema nogama na tlu, govori o onom u šta je uveren, a to je da ova naša zemlja i njeni mladi ljudi imaju perspektivu, jer imaju dar i energiju. Ovaj čovek, čiji sam dar za prijateljstvo iskusio najpre nekada davno, pre mnogo decenija, i sada opet u vreme naše pune zrelosti, pre svega je pokazao da je prijatelj mladima koji dolaze. I u tome je njegova snaga i vizionarstvo.

Američka biografija i pre Amerike, Radovan Lale Đurić na fotografiji Stefane Savić

СИГУРНИ У СВОЈУ СНАГУ

ИСПРЕД СВИХ
по проценту исплате накнаде штета

НАЈВИШЕ
издатих полиса

НАЈВЕЋЕ
финансијске резерве

ВОДЕЋИ
по висини укупне премије

ЛИДЕР
на тржишту осигурања

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

за Ваше добро!

0800 386 286

БЕСПЛАТАН ПОЗИВ

www.dunav.com

1997 **DECENIJA** **Danas** 2007

SUBOTA - NEDELJA, 9 - 10. jun 2007, broj 3540-3541, godina XI, cena 40 din, 30 den, 1.50 KM, 0.7 EUR (CG), 9 kuna, 1.50 USD

www.danas.co.yu

Dallas Records & Virgin & EMI &**THE ROLLING STONES***Čestitaju Danasu deseti rođendan!***Post Scriptum**

Odlučno se sećam: dvobroj Danasa od 9. i 10. juna 2007. godine, kojim je proslavljena decenija izlaženja lista, pojavio se u omotu na čijoj naslovnoj strani su bili Rovingstounsi. Ispod slike benda, koju je snimio poznati fotograf Brajan Rašić (po rođenju Beograđanin, po pasošu Englez), nalazilo se nešto čime se mali broj novina u svetu može pohvaliti i u čemu sam imao privilegiju da posređujem: zvanična čestitka koju su Stounsi uputili redakciji za deseti rođendan. Uz tu čestitku, nalazila se i najava koncerata Rovingstounsa u Budvi (9. jula) i Beogradu (14. jula).

Bilo je to, dakle, pre četiri godine. Tih dana, budvanski koncert je u medijima povremeno bio tretiran kao "evropski Rio" (asocijacija na koncert Stounsa u Rio de Žaneiru, na Kopakabani, 2006). A beogradski, koji je, posle mnogih peripetija, održan na Ušću? Bogu i ljudima sam tada dosađivao pričom da će to, na unutrašnjem planu, biti muzički Peti (ili Šesti) oktobar, a da će na spoljašnjem

Ivan Ivačković

primetno uticati na imidž Srbije i vratiti je na kulturne mape sa kojih je bila izgnana još početkom devedesetih. Dežurni cinik, ciljajući na razočaranost i apatiju što vladaju Srbijom, odmah će kiselo primetiti da sam pogodio kada sam prognozirao da će taj koncert biti nešto nalik Petom oktobru. Jer, dolazak Stounsa nije ukinuo duhovno siromaš-

tvo oličeno u Grand paradama, kao što ni Peti oktobar nije ukinuo materijalno siromaštvo (osim za one koji su tada preuzeli vlast). Ipak, kao što ni srpska politika – koliko god nam se, ovakva kakva je, činila nedostojnom svih onih napora i žrtava iz devedesetih – nije ista, tako nije isti ni srpski zvuk. Ne samo što je bolji u odnosu na devedesete, nego, evo, i prvosveštenica turbo-folka, koja sad, osim uobičajenog nosi i policijski nakit, najavljuje da će na novom albumu pevati "rok i pop", mada u nagodbi koju je postigla sa sudom nigde ne piše da to mora činiti.

Reč je o nastavku procesa tokom kojeg su, od Slobe naovamo, i muzika i politika pretrpele vidne promene. Nemojmo zaboraviti da je Sloba Milošević voleo Plavi orkestar. Onda smo značajno napredovali sa Zoranom Đinđićem koji se pojavljivao na Bajaginim promocijama. Sa Vojom Koštunicom smo se vratili unazad – pričalo se da on voli Igija Popa, ali se ispostavilo da na planeti nema različitijih ljudi. Igi je adrenalin, Voja je leksilijum. I najzad, od kad je Boris Tadić postao neprikosnoven, pominju se samo Idoli. Koji

ipak nisu isto što i Plavi orkestar, ako se razumemo.

Da gurnemo šalu na stranu – gde joj je i mesto – i vratimo se temi: nema, dakle, sumnje da je dolazak Rovingstounsa u Beograd značajno uticao na menjanje skale vrednosti i oštrenje kriterijuma u ovdašnjoj kulturi, kao i da je popravio, i još uvek popravlja, sliku Srbije u svetu. Slede dve činjenice koje potvrđuju prvi i drugi zaključak.

PRVA ČINJENICA: Po prirodi stvari, koncert Stounsa je najznačajniji događaj te vrste ikada održan u Srbiji, jer nas je posetila najveća grupa na planeti. Tog dana, svet je, izgubivši strpljenje, došao kod nas, pošto smo se mi predugo nećkali da se priključimo njemu. Kako je, sa Rovingstounsim, svet došao kod nas i kakvi su bili efekti? Hajde da to malo detaljnije pretrase: Srbija je desetak godina bila izolovana od ostatka globusa, i jedna od najgorih posledica te izolacije jeste nabujali palanački duh. Za vreme izolacije, kako to uvek i logično biva, pobedio je duh provincije, pa su i kriterijumi postali provincijski. Svako je mogao da radi šta je hteo i svaka glupost mogla je da se opravda rečenicom da se "tako radi i u svetu". Ljudi bi, posle te rečenice, poverovali u svakakve bedastoće, pošto više niko nije znao kako svet stvarno funkcioniše.

Takav je, dakle, bio život u Srbiji, i to u svakom segmentu. Muzika nije bila nikakav izuzetak. Naprotiv, stvari su tu stajale još gore nego u mnogim drugim oblastima. Koncert Rovingstounsa na Ušću stavio je tačku na takav poređak stvari i tačku na mogućnost da se besramno laže. Videlo se šta je zaista vrhunski svetski standard. Taj koncert je, naprosto, mera po kojoj se sad sve ravna, impresivna lekcija iz profesionalizma i slavlje svih vrednosti karakterističnih za uređeni deo sveta. Posle koncerta, Dragan Stošić, u to vreme urednik kulture u Danasu, tačno je primetio: "Ništa više neće biti isto, to je sigurno. Kad jedanput doživite sliku visoke rezolucije, teško će vam ubuduće, tako lako, podmetati falsifikate sa različitih krajeva sveta, pa i iz domaće industrije."

Najzad, Rovingstounsi su otvorili vrata i ostalima, pa poslednjih godina u Beogradu ima koncerata kao u Londonu. Reč je, naravno, o tome da su se, posle sloma svetske diskografske industrije, izvođači okrenuli koncertima i počeli da vape za novim tržištima, a mi smo, upravo u tom trenutku, i upravo zahvaljujući dolasku Stounsa na Ušće, stigli na dobar glas. Bio je to početak velikog preokreta kroz koji je Beograd od koncertne provincije, a potom i poslednje rupe na planeti, postao grad u koji dolaze najveće zvezde.

DRUGA ČINJENICA: Do koncerta Rovingstounsa, Srbija je bila na maloj i tužnoj listi evropskih zemalja u kojima ta grupa nikada nije svirala, što su normalni ljudi doživljavali kao civilizacijski poraz (društvo su nam pravili Albanija, Bugarska i neke republike bivše SFRJ). Posle spektakla na Ušću, tokom kojeg smo bar na dva sata bili planetarni centar pop kulture, sa te male i crne liste prešli smo na veliku i

Malo se novina u svetu može pohvaliti čestitkom Stounsa

belu. Možda još nije bila bela šengenska, ali jeste bela i jeste važna. Koncert Rolingstounsa je legitimacija koju moraju da imaju sve zemlje koje pretenduju da budu normalne, legitimacija koja važi uvek i svuda. Zoran Panović je bio u pravu kada je svoj tekst o koncertu završio zaključkom da je "država dobila atest". Zvanična i prijateljska poseta Mika Džegera Beogradu popravila je, dakle, imidž Srbije, upropašćen ne samo sumanutom politikom iz devedesetih, nego i mnogim kasnijim trapavostima, nesposobnošću da se razumeju moderni svetski tokovi, pa i istinskim tragedijama. Srećom, takozvana visoka politika neuporedivo je manje važna od svakodnevnog života, a u tom, svakodnevnom, životu, sada, kad negde otputujete i razgovarate o Stounsi-ma, muzici ili popularnoj kulturi uopšte, ne morate da crvenite i, snebivajući se, objašnjavate kako ta grupa nikad nije svirala u vašoj zemlji.

Ili da to kažemo drugim rečima: rokenrol je najbitnija umetnost savremenog doba i on je tema mnogih razgovora. A Rolingstounsi su, rekostmo li, najveća grupa na planeti i često se pominju u tim pričama. Mada to nekome ko nikada nije napustio srpsku ludnicu zvuči neverovatno, Džeger i Ričards su u svetu neuporedivo bitniji od Karadžića i Mladića. U tom svetu ljudi ne oživljavaju svoja iskustva sa frontova i ulica, nego se prisećaju doživljaja sa koncerata Stounsa. Mene je godinama bilo sramota što sam prepričavao uspomene iz Londona, Beča ili Atine, a nisam imao šta da kažem o svojoj zemlji, pošto u njoj tog koncerta nije bilo. Sada, dakle, stvari stoje drugačije. Ne samo što možemo reći da su Rolingstounsi svirali u Beogradu, nego sa ponosom dodajemo kako je to, čak i za njihove standarde, bio izuzetan koncert. Štaviše, ako je verovati gitaristi Roniju Vudu, najbolji na evropskom delu turneje. A Roni Vud, valjda, zna.

Pa, jeste – reći će onaj cinik sa početka – ali šta sve to vredi kad mi imamo još dublji problem. U Srbiji, gde je sve postavljeno naopako, politika je nalik na šou biznis, političari se ponašaju kao pop zvezde, dok su muzičari najzanimljiviji onda kada su produžena ruka politike. Posle toga, cinik će zaključiti da, u zemlju kao što je Srbija, Džeger ipak nije morao ni da dolazi. I, naravno, neće biti u pravu. Istina je upravo obrnuta: u zemlju kao što je Srbija, baš zato što je takva kakva je, Džeger bi trebalo da dođe ponovo. U stvari, ako je moguće, bilo bi od koristi da dolazi bar jednom nedeljno.

Uvek pobeđuje onaj koji više zna

Najveći živi savremenici: Kardiolog Miodrag Ostojić

Profesor dr Miodrag Ostojić, je čovek impresivne profesionalne biografije. Iza njega je više od 750 zapaženih naučnih radova publikovanih u zemlji i inostranstvu, predsednik je Udruženja kardiologa SCG, šef Poslediplomske katedre iz kardiologije Medicinskog fakulteta u Beogradu, dugogodišnji, prvo dopisni, a odnedavno i redovni član SANU, te član Evropskog i Američkog udruženja kardiologa, specijalizant, a kasnije i profesor medicinskog Bejlor koledža u Hjustonu i najzad, direktor Klinike za kardiologiju Instituta za kardiovaskularne bolesti Kliničkog centra Srbije. Svojedobno je bio student generacije koji se odrekao šahovske karijere i krenuo u medicinske vode da dokuči tajnu života i njegovog savršenog pokretača - srca. Uprkos svemu, ili baš zato, dr Miodrag Ostojić je i danas ostao šarmantni Dorćolac, dečačkog izgleda i duha, koji oduvek poštuje nepisana pravila beogradske kaldrme i njenih šmekera s pokrićem, da je važnije znanje od bilo kog zvanja. I mada je akademik koji, ne svojom krivicom, kviri životni proseki njegovih novih kolega, nije dozvolio da mu nauka onemogući da i dalje ostane vrstan praktičar, uvek podređen pacijentu i njegovoj bolesti.

A kako je i kad sve počelo, kad je Miodrag Ostojić u sebi prepoznao budućeg lekara kome će posvetiti čitav život?

- Za kardiologiju sam se zainteresovao još kao desetogodišnjak, kad sam oboleo od reumatske groznice. Kao što je poznato, ova bolest napada i srce, pa sam često odlazio kod kardiologa na preglede i kontrole. Inače, u mojoj porodici lekar je bio svetinja, kad on dođe u kuću - bolest je netragom odlazila. Tako sam još u osnovnoj školi znao da ću studirati medicinu. Kad sam je, početkom sedamdesetih godina, završio, dvoumio sam se između onkologije, neurohirurgije i kardiologije. Prijatelji su mi omogućili da dođem u kontakt s tadašnjim direktorom Onkološkog instituta, prof. dr Blagojem Neškovićem koji nije bio zadovoljan mojim odgovorom da želim da se bavim ovom granom medicine, jer u njoj ima mnogo neispitanih stvari koje mi daju mogućnost da nešto novo pronadmem. Nisam bio primljen, a on je moj nastup komentarisao: „Mi se ovde godinama mučimo da saznamo kako se ćelija deli, a on bi odmah želeo nešto da pronade. Nije on za nas“. I mada za sebe mislim da nisam čovek koji ne poseduje strpljenje, ovaj komentar mi je ostao u pamćenju do danas, pogotovo kad se naljutim na sebe što nisam nešto uradio više i bolje. Kasnije sam dobio poziv od akademika Božidara Đorđevića direktora kardiologije, kod koga sam kao student polagao ispit iz Interne medicine na IV godini studija, da mu se, nakon diplomiranja, javim ako budem

zainteresovan za kardiologiju. Tako je i bilo i evo me, još uvek sam tu.

Dalje je sve išlo svojim tokom. Mada nekom može da izgleda da je moje profesionalno usavršavanje i napredovanje išlo brzo, to nije tako, ali je sve išlo po redu i na „prvu loptu“. Inače, to je klasična formula za uspeh svakog studenta medicine, ako zaista voli ono što radi i ako želi da se svom budućem pozivu potpuno posveti. Ta „formula“, dakle, glasi: „Ljubav prema poslu, koja u slučaju studija medicine podrazumeva ljubav prema ljudima + potpuna posvećenost + motivacija + nesebični učitelji + talentovani, vredni i lojalni saradnici“. Naravno, potrebna je i sreća da se svi „sastojci“ formule usklade i da sve karike u nizu posluži zdravlje, koje je presudno i za lekare, kao i za „ostatak sveta“, jer mi ni u čemu nismo privilegovani.

Osim toga, u čitavoj mojoj profesionalnoj i životnoj priči imao sam i tajnog saveznika koji me je mnogo toga naučio. Bio je to šah, igra koju sam obožavao i uspešno igrao. Šah mi je doneo mnoge radosti pobeđe, kao i treće mesto u Evropi u juniorskoj konkurenciji u Gronigenu, sad već daleke 1965. Ta čudesna igra me je još nečemu naučila, a to je da je važno šta znate, da bolji pobeđuje i da nema veze ko su vam roditelji, kakvog ste materijalnog stanja. U šahu shvatiš šta je strategija, šta taktika, gde je mesto kombinatorici. Važno je naučiti da se ne pretera, da se ne prekombinuje. Jednostavne i jasne ideje, mada su one nekada i skrivene i teško je do njih doći, vode ka uspehu primenom različitih taktika. Svi ovi principi važe i u životu.

Onda sam na prvoj godini studija medicine ostavio šah, a njegove principe primenio u medicini, odnosno životu. Ali, nikad nisam zaboravio da pobeđuje onaj koji više zna, a ne onaj koji ima veću ili glasovitiju titulu. Šahu dugujem i zahvalnost što sam naučio da postoje i bolji od mene, da to sebi mogu priznam i da njihovom znanju težim bez s poštovanjem, bez imalo posesivnosti. Ova

saznanja prenosim sinu Mladenu, koji je krenuo mojim stopama i kćerki Olgi koja studira menadžment, ali i mojim studentima i mladim kolegama. Osim toga, nije dovoljno samo predavanje ili kurs da nekog nešto naučite, već dugogodišnji zajednički rad i saradnja, gde ličnim primerom i odnosom prema radu omogućujete pozitivnu „identifikaciju“ učitelja i učenika. Zato volim da kažem da sam ja 80 odsto moj učitelj Srećko Nedeljković, a 20 odsto Miša Ostojić. Prihvatio sam gotovo sva njegova moralna, etička i stručna načela. Od njega sam naučio da je bolesnik uvek u pravu, i da smo mi lekari tu radi njega, ne on radi nas. Lako je kada se bolest uspešno leči i bolesnik je vama zadovoljan, ali ima i obrnutih slučajeva, kad bolesnik ne ceni napore doktora i sestara, pa ih omalovažava i potceňuje. To, u doba slabo plaćenih zdravstvenih profesionalaca, teško pada mladim kolegama. Ali ako usvojite aksiom da je „bolesnik uvek u pravu“ i da je njegovo ponašanje najčešće posledica frustracije zbog prisutne bolesti, onda će napori ka njegovom izlečenju ili zalečenju ići u dobrom smeru. To je cena bavljenja medicinom. Samo oni koji saosećaju sa svojim bolesnicima mogu da budu vrhunski doktori, jer bolesnici imaju neverovatan instinkt da „pregledaju“ doktora. Oni nepogrešivo mogu da procene ko je samo hladni profesionalac, a ko čovek koji s njima saoseća i kome će se prepustiti, nadajući se da će im baš on doneti izlečenje i izbaviti ga od bolesti.

Imao sam dosta bolesnika koje sam lečio, neke od njih i izlečio, a mnoge, nažalost - ne. Neki od njih su bili poznati i slavni, a mnogi potpuno nepoznati. Lečio sam svojedobno, u Metodističkoj bolnici u Hjustonu legendarnog boksera Džoa Luisa. Mojim prijateljima iz Jugoslavije slao sam njegove autograme, bio je sjajan čovek, baš kao i moj pacijent, a kasnije i prijatelj, pisac Aleksandar Popović. Tako se čovek, u trenucima opuštanja, priseća mnogih ljudi koji su mu kao pacijenti prolazili kroz ordinaciju, ali i svojih starijih kolega od

U čitavoj mojoj profesionalnoj i životnoj priči imao sam i tajnog saveznika koji me je mnogo toga naučio. Bio je to šah, igra koju sam obožavao i uspešno igrao. Igra jasnih i jednostavnih ideja

Post Scriptum

kojih sam mnogo naučio o struci, ali i o životu. Sećam se najčuvenijeg imena svetske kardiologije i kardiohirurgije Majkla Debejkija, kojeg sam nedavno video u liftu Metodističke bolnice u Hjustoni. I mada ima devedeset i dve godine i dalje dolazi na posao, pomaže svojim kolegama i obolelim. Ostao je skroman i običan čovek, bez obzira na svoju svetsku reputaciju. Pa ipak, najviše sam naučio baš od ljudi s kojima sam ovde radio. Najpre od nastavnika i asistenata Medicinskog fakulteta u Beogradu. Ako bih morao neke od njih da izdvojim, bez namere da umanjim značaj drugih, onda prvo pomislim na moju asistentkinju, za vreme studija na Internoj medicini dr Vukosavu Đurić, kao i na mog „kardiološkog učitelja“, prof. dr Srećka Nedeljkovića, čiji sam đak više od trideset godina. Tu su i akademici Božidar Đorđević, Isidor Papo i Vladimir Kanjuh. Oni su me ubedili da sledim zapis iz „Jevandelja po Matiji“, a ono glasi: „Podi sa mnom, uzmi svoj krst, odrekni se sebe!“ Taj zavet još uvek koristim kao svoj moto i nisam se pokajao (...)

Bliži nam se dva veka od početka srpske državnosti. Pravi trenutak za svođenje računa. Šta nam predstoji u budućnosti naše kardiologije, čemu nas je naučila prošlost?

- Izračunato je u zdravstvenoj ekonomici da se daleko više isplati ulaganje u prevenciju, nego, na primer, u nove sale za kateterizaciju. I Ministarstvo zdravlja i stručna udruženja, kao Udruženje kardiologa SCG, Udruženje za aterosklerozu SCG, Udruženje za borbu protiv gojaznosti, Kardiolška sekcija SLD, imaju preventivne programe koji su inkorporisani u programe evropskih strukovnih udruženja. Naravno da se tu može i više uraditi. Ipak, želeo bih da kažem da je Evropski kongres kardiologa, koji je održan u avgustu ove godine u Beču, otvoren jednim slajdom koji prikazuje promotivnu akciju našeg Ministarstva zdravlja, Instituta za zdravstvenu zaštitu Srbije i strukovnih udruženja povodom svetskog „Dana srca“, u promociji zdrave ishrane održane u Beogradu 2002. Bili smo ponosni na takav tretman na svečanom otvaranju. Navedeni smo kao primer kako treba raditi, a što je pokazalo da mi sve umemo kad hoćemo.

Uz to, predstoji nam, zbog naše zdravstvene situacije, da hitno formiramo Nacionalni institut za kardiovaskularna oboljenja, koji bi obuhvatio sve od preventivnog rada, do lečenja najtežih bolesnika i transplantacije srca. Objedinilo bi se sve najbolje što postoji kod nas, u kardiovaskularnoj medicini. Sredstva koja bi bila potrebna za tako nešto, uključujući i nov prostor i opremu, su oko 50-70 miliona evra, odnosno znatno manje ako bi se koristio neki postojeći prostor i oprema. Sve bi se to višestruko vratilo, ne samo brojem spasenih života nego i direktnom uštedom sredstava od naših bolesnika koji sami plaćaju lečenje u inostranstvu. A da li je tamo bolje nego kod nas? Negde možda i jeste, ali je problem i u tome što je teško nekom objasniti da smo mi još uvek u sistemu gde skupoj opremi ističe garancija u hodniku zdravstvenih ustanova, dok se bolesnici bore za svoj život, a lekari dovijaju da rade na starim aparatima. To je teško razumeti.

Miodrag Ostojić

Između starog članka kojim ste me uvrstili među najveće žive savremenike – hvala vam na tome – i ovoga koji nastaje sada, proteklo je, što se kaže, mnogo vode Dunavom i Savom. Neke su se stvari promenile, neke su ipak istovetne.

Vrlo mi je važno da zabeležimo da je sa životne scene nedavno otišao prof. dr Srećko Nedeljković, koga smo spomenuli u prošlom intervjuu. Ponosno kažem da je on moj medicinski „otac“. On samo fizički nije sa nama, ali njegove ideje i dela i dalje žive. Ostavio je trag, ne samo u mom srcu, nego, više od toga, u našoj i svetskoj kardiologiji. A i u šahu, bio je 42. na svetskoj listi, savezni kapiten pobjedničkih olimpijskih reprezentacija, priznat i kao zaslužni sportista Srbije! Sećajući se njega hteo bih da naglasim da ima puno onih koji ne zaboravljaju svoje slavne i važne prethodnike, i njihove doprinose. Jer, ništa ni ne počinje niti se završava sa nama. Mi u stvari stojimo na ramenima naših prethodnika, a bićemo ostvareni onoliko koliko imamo svojih naslednika.

Naravno, uvek ima ljudi čija razmišljanja ne idu u tome pravcu. Kako mi krštenica nagoveštava, približava mi se administrativno vreme za penziju. Moji dobri roditelji su me orijentisali ka medicini, delom i zbog toga što im je „biti lekar“ značilo biti nezavisan od režima i politike, i njenih zakona. Medicina je u tom smislu zaista jedinstvena profesija. Pokazalo se to kao istina, i mnoge moje kolege kada ih je „stigla krštenica“ nastavili su uspešno da rade kao konsultanti u raznim, svojim ili tuđim, privatnim ordinacijama, pišu knji-

U svakom slučaju sam siguran da ja neću biti u „mirovini“, jer moje ideje, naučna radoznalost i želja da nesto novo naučim nikada neće mirovati

ge... Ima kod nas i primera da su neki zadržani od strane svojih institucija. Ponosan sam na jednoglasnu podršku Katedre za internu medicinu, Medicinskog fakulteta, Univerziteta u Beogradu (100 glasova za, 1 uzdržan) za pokretanje postupka moga izbora u zvanje Profesor emeritus čime bi mi bilo omogućeno da nastavim svoje naučne projekte, od kojih su mnogi međunarodni.

U svakom slučaju sam siguran da ja neću biti u „mirovini“, jer moje ideje, naučna radoznalost i želja da nešto novo naučim neće nikada mirovati. Učenik sam škole čuvenog profesora Majkla Debejkija iz Hjustona, SAD, koji je umro u 100-toj godini i radio do kraja svog života. On, i slični ljudi, a mnogi su bili i pod ovim podnebljem, čija imena bih mogao nabrajati unedogled, žive i rade u sistemima gde ne postoji diskriminacija po godinama života, jer je najvažnije stvaralaštvo tj. produktivnost.

Nasledili smo tzv. „beogradsku kardiološku školu“ koja je bila poznata i priznata kako u velikoj Jugoslaviji, tako i van nje, a kad nasleđite takvo idejno bogatstvo, i sa nesmanjenim entuzijazmom nastavite, onda ste predodređeni pobednik. Jedna od potvrda ovoga je i to što je kardiologija bivše Jugoslavije, predvođena „beogradskom kardiološkom školom“, još davne 1955. godine bila osnivač – molim Vas, obratite pažnju, osnivač - Evropskog udruženja kardiologa, i neprekidno član, uprkos svih sankcija kojima se uslovljavala naša država.

Zato sam veoma ponosan na svu svoju „kardiološku decu“ koju sam školovao, ali od koje sam dosta i naučio, na Klinici i Medicinskom fakultetu u Beogradu: ukupno petnaestak doktora nauka, još pet trenutnih doktoranata kojima sam mentor, 29 magistara kardiologije, šest akademskih specijalista, petnaestak mladih doktora stipendista Fonda Srbije za vaše srce (koji sam osnovao sa svojiim učiteljima Srećkom Nedeljkovićem, i svetski priznatim akademikima Vladimirom Kanjuhom, Miloradom Pavićem, političarima, bankarima, mladim saradnicima...)

Tridesetak mojih saradnika su članovi Evropskog udruženja kardiologa, Američkog udruženja kardiologa, članovi Akademije medicinskih nauka Srpskog lekarskog društva, Odbora za kardiovaskularnu patologiju SANU... Došla je i generacija od petnaestak stipendista Fonda rođenih posle 1980, koja

je, kao prolećni povetarc, donela novu mladost i novi entuzijazam u naš tim. Mudrost da biram prvenstveno sposobne, a ne poslušne uvek me je vodila. Više volim one koji će i da polemišu sa mojim idejama, nego da mi samo povlađuju. Takvi nas oplemenjuju. Nekada se osećam kao Duda Ivković, mada sam i aktivni igrač: barem 3-4 puta mesečno nalazim se i na dežurstvu za akutni srčani udar koji lečimo u salama za kateterizaciju 24 sata, 365 dana godišnje.

U opisanim okolnostima je pitanje moje „zamene“ bespredmetno. Nadam se, a i korisno će biti, da tu zamenu ne odredi „Veliki brat“ kako je kod nas popularno, već da se pita i „Duda Ivković“, i njegov pobjednički tim.

Nemam ideju da ostvarim onaj san o Dorijanu Greju, to jest o večnoj mladosti. Razmišljam kako da smanjimo oboljevanje i umiranje od kardiovaskularnih bolesti u Srbiji, koji je na žalost na trećem mestu u svetu. Ulažemo sve napore i raspoložive resurse na nivou cele države.

U periodu 2008 - 2010. godine unapredili smo lečenje bolesnika sa akutnim srčanim udarom koji se leče u salama za kateterizacije srca tako što je udvostručen broj tih spasosnih intervencija; a početak je i program prehospitalne trombolize od strane ekipa hitne pomoći. Želim da naglasim da se u Klinici za kardiologiju Kliničkog centra Srbije, u dve sale za kateterizaciju srca, uradi barem dva puta više intervencija nego na čuvenim klinikama Mejo u Ročesteru, Minesota SAD, u Klivlend klinik, Ohajo SAD ili Metodističkoj bolnici u Hjustonu, Teksas SAD (gde sam se inače ja obučavao) koje imaju po desetak sala za kateterizaciju i znatno više osoblja. To su vam brojevi skoro za neverovanje: da mi u Klinici za kardiologiju, KCS uradimo oko 2800 intervencija, a oni po 1400 intervencija. Ako bi to preračunali na broj sala za kateterizaciju kojima različite institucije raspolažu, ispada da mi uradimo deset puta više. To vam je pobjeda ideje nad materijom, nešto tako često i brilijantno u šahu.

Zajedničkim naporima i velikim ličnim angažovanjem i entuzijazmom svih navedenih činimo sve da se umiranje i invaliditet od kardiovaskularnih bolesti smanji i da se i po tome približimo evropskim standardima. Srbija se, na žalost, nalazi u epidemiji koronarne bolesti, baš kao što se nalazila i u epidemiji infektivnih bolesti nakon I i II svetskog rata, kada je eminentni akademik Kosta Todorović na nivou države rešavao i rešio problem jasnom strategijom i formirao elitnu infektivnu kliniku. Kardiologiji nije potreban elitizam, ona je već prepoznata i kod nas i u svetu. Sa punim autoritetom tvrdim da imamo vrhunske evropske i svetske kliničke i invazivne – interventne kardiologe širom Srbije, i da uz jasno društveno opredeljenje i celo Srpsko lekarsko društvo može da se ostvari zadati cilj.

Početak ovoga osvrta posvećen je prof. dr Srećku Nedeljkoviću. Završiću ga ukazivanjem na naučnu i životnu vitalnost mog drugog „kardiološkog oca“, akademika Vladimira Kanjuha, čija odanost naučnom radu i životu demantuje sva birokratska ograničenja i papirološke apsurdnosti. To su uzori. U punoj ljudskoj i profesionalnoj zrelosti i ja se onda na neki način osećam da moj život zapravo počinje na istome lekarskom putu kojim idem već više decenija.

Soba 101

Borka Pavićević

U sobi kakva može biti bilo gde, ali na Mediteranu zna biti apsolutno mirno, taj mir i skrovitost stvaraju škurice na prozorima, one boje sunce, jaru, žar iza tišine, tajne i iznutrašnjih mirisa sobe. U takvoj sobi počiva duša u onom stanju koje su Greci nazivali stanjem ataraksije ravnoteže, harmonije, sklada u jednom višem smislu. U nutrimi takve sobe, iza škura, na zidu možete videti sopstvenu ontogenezu. Na zidu prvo šetaju živi, baš oni koji ispod prozora upravo prolaze, a onda se javljaju svi vaši. Na zidu titra slika, prizor zanavek gotovih, završenih, definisanih stvari. Postajete svedok natopljen biografijama i sudbinama ljudi i stvari u prelomu svetla i tame. Mora biti da je renesansa nastala u blagov tami i mirisima mediteranskih soba. U svetu između iznutrašnjosti i spoljašnjosti, sunca i senke, sna i jave, otvorenih i zatvorenih škurica.

A onda slika na zidu počinje da titra, širi se na čitav zid, nema više prostora, nema više vremena, senka filaretni liči na probni test, na zidu je veliki ekran, javlja se lik, delo i glas, on govori ravno i svima svima, glas urla, proziva, sudi, naređuje, komanduje. Zrikavci koje ste do malopre čuli, s tamne smrče, pretvaraju se u čiču pacova, jer je tu, iza ekrana, soba 101, u njoj je najstrašnija stvar na svetu, za vas. Za Vinstona Smita (1984) to su bili pacovi. 1984. je prošla, i 1994. je prošla, i sada već svako zna šta je za njega u sobi sto i jedan i kada će to sresti. Zid-ekran je napukao, iz pukotina curi krv, glas i dalje urla, vozi se, otvara i zatvara, diže ruku, pozdravlja.

U to ime ipak će doći neko ko se seća, neko ko pamti, neko u koga je sećanje i pamćenje upisano u smislu onog boljeg dela ljudske prirode, neko koga će motivisati kristalna kugla u kojoj pada sneg (1984). Jer rat je bio veliko političko, moralno, ali i estetičko pitanje. I postdejtonski period je estetičko pitanje. Demonstracije i protest 1996/97. su estetičko pitanje. Demonstracije i protest bili su lepi. Negativna dijalektika i utopija mora da ima kraj, inače bi, u evoluciji pobedili gubari, a ne čovek, kako bi to Aleksandar Popović rekao.

Objavljeno 29. jula 1997.

Post Scriptum

Tekst kolumne „Soba 101“ objavljen u Danasu jula 1997, nalazi se „ukoričen“ na ulasku u „moju sobu“ u CZKDu, u Birčaninovoj 21. Tačnije, okacili su ga. Jer je, verovatno, CZKD, po mišljenju mojih saradnika, ona staklena kugla Vinstona Smita, suma lepote i smisla, koja ga je i dovela do „Sobe 101“ gde je za svakog od nas nastrašnija stvar na svetu, za svakog od nas, jedinstvena.

Kako samo znaju da kada su torture u pitanju primenjuju uvek nešto sasvim lično, što nikako nije slučaj kada su u pitanju podrška, ili uvažavanje, onda uvek imaju univerzalni princip, onaj koji izoluje „ekstremizam“, tada se dogovaraju i postižu koncenzus, demokratski, onaj koji većina može da prihvati, za koji su obezbedili „podršku“.

Stvar sa oznakom „Soba 101“ dakako je i dijalektička, sa jedne strane tu je opomena šta se može dogoditi ako vas „prevaspitaju“, a sa druge može to dati i snagu da makar malo više na svome istrajete.

Da, recimo ako uđete kao konformist, ne izađete baš kao kapitulat, to bi nekako odgovaralo današnjim shvatanjima izazova slobode. Srazmerno opštim uverenjima da je u vreme Miloševićevog režima sve nekako bilo jednostavnije, znalo se ko je protiv koga, bile su dve strane, dok je danas mnogo teže. Ovakve teze idu nekako sa razočaranošću, sa pominjanjem „uzaludnog šetanja“, lupanja u šerpe i duvanja u pištaljku.

Dakle, ono što je devedeset sedme bio rat (No longer, and not yet), danas su pare,

to što izaziva strah u sobi 101 su pare koje danas nisu više „novac“, ni „materijalna sredstva“, već su pare, oblik svekolike moći, koja zamenjuje svaku politiku i političnost.

Pažljivom analizom ozbiljni ljudi otkrivaju i registruju povezanost između rata i nastavka rata drugim, „apdejtovanim“ sredstvima, parama, međutim ta se veza teško formira kao kolektivna svest, jer je svaki pojedinac obuzet panikom da će se i njemu desiti to, da nema para. Pa otresa sa sebe tu kugu koja ga prokazuje kao nemoćnog, nesnalazljivog i glupog, kugu nemanja para. A kada se definitivno razboli, upadne u apatiju, depresiju, jer se najstrašnija stvar i njemu dogodila, više na sav glas „upomoć“.

I sve više ljudi, gotovo svi ljudi, sem onih koji sateruju u sobu 101, viču „upomoć“. Uzalud. Zato što je ono što je nekoć bio rak, za razliku od tuberkuloze (Suzan Zontag), danas je nemanje para, sramota. Stid je to što su nam prodali patrioti zajedno sa službama, ili patrioti u službi, pa je poniženje sastavni deo nemaštine. Koje se najviše stide deca.

Dakle, ako je nasilje bilo ono čega smo se najviše plašili da će nas zateći u Sobi 101,

Ako je nasilje bilo ono čega smo se najviše plašili da će nas zateći u Sobi 101, u poslednjoj deceniji dvadesetoga veka, onda je to danas strah da nećemo preživeti

HUGO PRAT

Želja da se bude beskoristan

SEĆANJA I RAZMIŠLJANJA

Razgovori sa Dominikom Piřoom

Čovek koji je stvorio legendarni lik Korta Maltezea i sam je postao legenda. U ovoj knjizi obelodanio nam je neke tajne iz svog života...

Detinjstvo je proveo u Veneciji, da bi u Etiopiji, sa trinaest godina, postao vojnik Musolinijeve armije. Sa dvadeset dve godine ukrca se na brod koji će ga odvesti u Buenos Ajres, gde će mu život proticati u crtanju stripova, putovanjima i ludim provodima. Počev od *Keca pika* pa do *Korta Maltezea*, kultnog lika nastalog sedamdesetih godina, nacrtaće blizu sedam hiljada tabli stripa. U potrazi za avanturama više puta će obići svet.

Druge su, pak, vrste bila ona putovanja koja su se odigrala u njemu samom. Kao poznavalac kabale i vudua, istraživač onostranog koji tečno govori šest ili sedam jezika i raspolaže bibliotekom od trideset hiljada knjiga, Hugo Prat je tajanstveni džentlmen iz Venecije koga ćete u ovoj knjizi upoznati kao nekog sebi bliskog, zajedno sa njegovim crnim sestrama, indijanskom rodbinom, ženama, prijateljima, ortacima... i smrću, kao večnom pratiljom.

CENA: 2.160,00 RSD

Posetite knjižare *Glasnika* ili poručite knjige na telefone: 011/ 36-444-52, 36-31-049, faks: 011/ 30-60-393 ili e-mail: prodaja@sglasnik.com

u poslednjoj deceniji dvadesetoga veka, onda je to danas strah da nećemo preživeti, u stvari strah da nema budućnosti.

Tako je strah tranzicionirao iz političkog i ideološkog u ontološko.

Strah se nalazi u očima ljudi koje srećem. Strah da neće naplatiti ono što im se duguje, da će biti iznevereni, izdani, da će im se vrata zatvoriti pred nosom baš onda kada dođu na red, da će doktor nekuda otići kada ih najviše boli, da će im neko oteti, ono što bi hteli, ispred nosa, da će drugi biti brži, pa zato posežu da uzmu pare još dok ih kao kupac držite u ruci, da brzo sednu na slobodno mesto, da se proguraju do nečega oko čega se i drugi guraju, da se uparkiraju, da zauzmu, da se obezbede, da se ograde, da, makar za trenutak, imaju osećaj izvesnosti i sigurnosti.

Izgubićete posao, samo se ti buni pa ćeš videti kuda to vodi, nema nikakve svrhe, šta se time postize, svi su oni isti, gledaj šta drugi rade pa i ti tako, ništa čovek ne može sam, šta vredi da ja to kažem kada

neće i drugi, ne izigravaj budalu, vidiš da svi drugi mirno čekaju, budi pristojan i tolerantan.

Ako je etničko čišćenje radilo na tome da svako pobegne među svoje, e ne bi li se osećao bezbednije, onda se danas bezbednost i izvesnost nalazi unutar partija, državnih institucija, grupacija, korporacija, organizacija, navijačkih timova, u subordiniranim sistemima u kojima se sluša i odgovara na pitanje, u kojima je navažnije da su vaši vama zadovoljni, i unutar kojih ćete moći da kažete: „Nije do mene“.

„Nije do mene“ to znači imati svoje mesto i ne biti sam, slobodan i odgovoran. Nije do mene, znači otarasiti se odmah svih tih što čekaju, što nešto traže, što uznemiravaju, što su dosadni, što su još uvek živi, što su toliko izbezumljeni da samo navaljuju, smetaju, idu ulicama, nadiru, štrajkuju, hoće da rade, da jedu i piju, svašta nešto hoće što mi imamo.

„Nije do mene“ je jedna profana i bedna izrička onih koji danas izlaze iz Sobe 101 u kojoj im je zadat strah da neće preživeti ukoliko su drukčiji, na ma koji način, ukoliko se ne uklapaju, ukoliko ne odgovaraju propozicijama, ukoliko se ne ponašaju po pravilima, ne samo našim, „nije do mene“, već tako traže u procesu priključivanja EU, „nije do nas, do njih je“.

„Djuliji, njoj stavite pacove, ne meni, njoj“, to su reči Vinstona Smita u Sobi 101.

„Nije do mene“, i onda možemo na ručak, ili na večeru“, ili na Zlatibor, Kop...

Milinko Bujišić

Ne pamtim da sam bolje dočekao Novu godinu od ove dve hiljade i pete. Kao i ostali građani, dočekao sam je onako kako se to od nas traži. A traži se da budemo veseli i konstruktivni, jer je nastupajuća godina prelomna za nas, mada u kalendaru stoji da je vrlo prosta. Slavlje je započelo sedam dana pre Nove godine, a završilo se sinoć. Moji intelektualni i duhovni prijatelji i ja obeležili smo ove prelomne dane u podrumu pića "Delirijum tremens", u našem kraju poznatijem kao Zaliv svinja (u daljem tekstu Zaliv). To je ustanova sa vrlo niskim cenama pića, sa više prostorija opremljenih stolovima i klupama koje omogućavaju beskonačno pijenje i spavanje, a i vođenje najozbiljnijih političkih razgovora. Meni je taj prostor od ranije poznat. Moji ukucani su me često ostavljali tu i po nekoliko dana, kao što su i ostale porodice tu ostavljale svoje članove kada bi pošle na neki put ili godišnji odmor. Ostavi te žena tu na nekoliko dana da ne smetaš, a onda dođe, plati račun, "podigne" te, i svi zadovoljni. Mene su moji tu ostavljali kada bi imali neke važne goste i kada su se plašili da ja ne pričam neke gluposti, da nešto politički ne pogrešim ili da ih na drugi način ne obrukam. Poslednji put su me u Zaliv doveli na sedam dana u vreme vanrednog stanja, koje je uvela Ognjena Nataša, poznatija kao Sabljarka (da li po policijskoj akciji Sablja ili po ribi sabljar-

ki, ne znam) i sve je bilo izvanredno dok nas jedne noći ne pokupiše odatle i odvedoše u zatvor pod sumnjom da tu, u podrumu pića, stvaramo političku klimu za delovanje raznih klanova i mafijaških grupa. Pokupili su nas onako pijane i prljave i odveli u zatvor koji je po svemu ličio na taj podrum pića, jedino što nije bilo alkohola. Ali neka pisci vični peru i patnji

Doček u Zalivu svinja

opisuju memljive podrumne, moje je da to što pre zaboravim i da se vratim konstruktivnim diskusijama koje smo vodili u Zalivu tokom prazničnih dana i od kojih će sigurno naš narod i naša vlast imati samo koristi. Ja ću preneti samo diskusije u skraćenom obliku, a zaključke sa ovog "simpozijuma" dostavićemo nadležnim institucijama - skupštini, vladi, predsedništvu.

Bavili smo se, naravno, temama kojima će se svi baviti u narednoj godini. Kosovo je dominiralo, mada su i neki drugi regioni bili u žiži. Mnogi diskutanti nisu spremni da se odreknu Kosova ni za živu glavu, neki su bili spremni da ga prodaju za pare, a bilo je i onih koji su hteli da ga poklone. Oni sa više alkohola u krvi tvrdili su kako nam je duša na Kosovu, stomak u Vojvodini, kako bismo bili goli i bosci da nam nije Sandzaka ili, tačnije, Novog Pazara, i da Srbija ne sme da se odrekne nijednog svog dela, jer bi se time faktički odrekla sebe same. Zahvaljujući tome što nisam mešao pića, u nekim trenucima bio sam mudriji i normalniji od ostalih i insistirao sam na svom poznatom stavu, i mislim da sam u tome uspeo, da Kosovo treba dati isključivo onima koji ga traže i to što pre dok ga još traže, jer može se desiti da nas proglašemo nezavisnim davaoceom i da potpuno odustanu od tražnje. Možete li da zamislite da neko sada kaže da neće Kosovo, da mu ne treba nezavisnost i da je najbolje da živimo zajedno u slozi i ljubavi. Mi bismo odmah rekli da nema sloge i ljubavi bez čistih računa i jasnih podela, da u vreme kada niko ni sa kim ne može na ovim prostorima - što bismo pa mi mogli jedni sa drugima, ubeđivali bismo ih da se podelimo kao dva brata, pa bismo čak dali i više nego što traže. Rečju, daj da bi bilo tvoje. Problem Crne Gore i njene nezavisnosti bio

je mnogo složeniji i oduzeo nam je puna dva dana, a da u potpunosti nismo usaglasili stavove. Dogovorili smo se da diskutujemo u istom sastavu i na istom mestu nastavimo tokom cele godine. Diskusiju je činilo složenijom to što je među nama bilo dosta Crnogoraca, zatim dosta Srba iz Crne Gore, dosta Srba iz Srbije poreklom iz Crne Gore, dosta nas oženjenih Crnogorkama i nas iz mešovitih brakova, gde je jedan od roditelja obavezno Crnogorac. Toliko je tema zapetljana da ne možeš ništa da kažeš a da nekoga ne uvrediš. Ili ćeš pljunuti drugog ili samog sebe - trećeg nema. Ostavili smo problem nerešenim, jer ponekad i nerešen problem može biti bolji od rešenja. Ovdje je sve bolje od konačnog rešenja ma kakvo ono bilo. Oko Studije izvodljivosti za ulazak u Evropsku uniju nije bilo oprečnih mišljenja, pa čak ni disonantnih tonova. Atmosfera je na momente ličila na atmosferu iz skupštine kada su svi plaćeni da isto misle i isto glasaju. Složili smo se da na tome ne treba ništa raditi niti šta potpisivati, već ostati rame uz rame sa Švajcarskom, koja takođe nije član ove privremene zajednice. Dosta se nas pitalo šta bi jedan Nemač ili jedan Francuz dao da može da izađe iz te skalamerije. Što se tiče izbora koji su, svakako, velika tema u nastupajućoj godini, bili smo jako nekulturni i netolerantni u diskusijama, jer smo svi manje-više zastupali mišljenja rukovodstava naših partija. Jedino smo se svi složili da Ustav treba doneti što pre, jer to nas ništa ne košta i ni na šta ne obavezuje, kao i svi dosadašnji ustavi. Ima država koji taj najviši pravni akt i nemaju, pa bolje funkcionišu od nas koji smo ih do sada više puta menjali i usavršavali. Tesnom većinom smo zaključili da izbore ne treba održavati bar još desetak godina, dok ne počne prirodno osipanje naših najboljih kadrova. Ovo zato što se još nije desilo da jedno rukovodstvo toliko liči na državu i država na svoje rukovodstvo, kao što je to slučaj kod nas. Ne daju znake života ni država ni vlast. Od toga je samo gore kad nešto rade. Na kraju smo, svi članovi Zaliva, zaključili da odemo na molitveni doručak preko okeana i da sve ovo prezentiramo nadležnima, da se založimo da dobijemo podršku za naša mišljenja i da na taj način olakšamo našim državnim institucijama brže usvajanje ovih zaključaka.

Objavljeno 4. januara 2005.

Post Scriptum

O dričem se teksta „Doček u Zalivu svinja“ Taj tekst na neki način odslikava jedno vreme i nas u tom vremenu, u kome smo bili bačeni na dno društvene lestvice, a da toga nismo bili svesni. Moram ovo da uradim i zbog velikih neprijatnosti koje i dan-danas imam zbog ovog teksta.

Niti naš podrum pića „Delirijum tremens“ više liči na svinjski zaliv, niti mi više ličimo na sami sebe. Naizgled, ništa se nije promenilo, a zapravo, promenilo se sve. Mi i dalje pijemo, ili, tačnije, ne trezimo se, i dalje spavamo u podrumu pića i po okolnim poljanama, i dalje raspravljamo o ozbiljnim političkim temama, počev od Kosova pa do Evropske unije, ali ne trošimo naše penzije i sva druga socijalna davanja u podrumu pića, niti nam porodice gladuju zbog našeg alkoholizma, kako su ranije mislile, već su postale svesne da gladuju zbog opšte situacije u društvu.

A šta se desilo. Ništa. Jednostavno, pametni ljudi iz političkih stranaka, kao i biznismeni koji stoje iza stranaka, odnosno, iza sebe, shvatili su da samo pijani ljudi za njih mogu glasati, pa su se okrenuli nama, kao najvažnijoj ciljnoj grupi, i počeli su veliki deo novca da ulažu u naše piće, kako se ne bismo otreznili do izbora. U ovoj predizbornoj godini ne znam da je se neko za svoje pare napio. Kao pametni ljudi oni ne idu više u agitacije među seljake i radnike, među studente i drugu intiligenciju, jer znaju da svi ti ljudi dolaze u podrumne pića i da se tu odvija pravi život, znaju da mi u piću nalazimo sve ono što u stvarnom životu nemamo.

Ujutru, onako mamurne i nikakve, u život nas vraća podrumdžija saopštenjem da možemo da pijemo koliko hoćemo i šta hoćemo jer toga dana sve plaća ta i ta stranka. Pošteni, kakve nas bog dao, mi ceo taj dan posvetimo analizi rada te stranke, njenim uspesima na svakom planu; veličamo njenog lidera i sve poslanike

i ministre te stranke i na pravi način se odužimo za sve piće koje smo popili.

I sve bi ostalo na tome i na toj strani da ne stigne nova narudžbina pića od druge stranke kojoj se na isti način odužujemo. Svima njima, kao i nama, je jasno da ćemo glasati za onoga koji bude plaćao više pića. Jasno je svima i to da trezni ljudi ne izlaze na izbore već gledaju samo svoja posla. Koliko pića toliko glasova, ili, što se kaže, kakvo pečenje takvo rešenje. Svi sve obećavaju. Ako bi se bar deo obećanja ispunilo, u dogledno vreme svaka ulica i svaki seoski sokak imaće po jedan podrum pića i po jednu narodnu kuhinju i sve bi bilo besplatno. Naše je samo da pijemo, da jedemo i da glasamo za najboljeg, a najbolji je onaj ko najviše dadne. U večernjim satima, kad smo u punoj formi, mi organizujemo tribine na razne teme. Nema više kao ranije da svako priča o svemu što mu padne na pamet, već biramo teme u dogovoru sa strankama.. Kratke uvodne napomene uglavnom podnosi poneki poslanik ili istaknuti

član stranke, a onda mi razvežemo jezike, pa kad rakija progovori ima šta i da se čuje. Desilo se nedavno da je jedan poslanik posle tribine ostao sedam dana sa nama u podrumu, a vodili su ga samo kad je trebalo da se glasa. Moram da pohvalim jednog biznismena koji nas je ispoštovao kao retko ko. Avansno je platio piće za sve tako da smo jedva za dva meseca popili tu ogromnu količinu. Ništa od nas nije tražio osim da se svim raspoloživim sredstvima borimo protiv ulaska u Evropsku uniju. Tvrdio je da je to stav svih poslovnih ljudi jer, navodno, kad se bude prešlo na evropska pravila igre, niti će oni moći nešto da rade, niti će sadašnji lideri moći da se bave politikom, niti ćemo mi moći da pijemo kako smo do sada pili. I sa mnogo manje pića bi nas uverili da za nas tamo nema života. Još kad smo saznali da tamo nema ovakvih podruma pića i da se rakija ne može sipati iz buradi... Kako se izbori približavaju, nama je sve bolje i bolje. Živeli do izbora!

Štedim da sutra ne brinem.

NKS od 5,3 do 5,8%
za deviznu štednju na 6 meseci
NKS = EKS

NKS od 5,9 do 6,3%
za deviznu štednju na 12 meseci
NKS = EKS

Nedelja štednje
traje celo leto!

Beograd: 011 395 22 66
011 395 22 63
Novi Sad: 021 215 51 02
021 215 51 03
www.moskovskabanka.rs

Moskovska banka Beograd

Banka svetske metropole

Onda je meni u posetu došao moj prijatelj koji već deset godina živi u Italiji. Javio se telefonom čim je stigao i onda je Dobrila rekla: "Gojko, to će ti biti prva poseta posle više godina": Ja sam rekao: "Jeste, ali je zato zvanična i to iz Evropske zajednice". Dobrila je pitala: "Kakve to veze ima, šta fali mojim posetama?" Ja sam rekao: "Sve su na lokalnom i regionalnom nivou". Dobrila se naljutila što sam to rekao, pa sam morao da nastavim: "Vidiš Dobrila, ja imam međunarodne kontakte, za razliku od tebe i tvoje familije koji živite u izolaciji od celog sveta". Dobrila je onda rekla: "Ne znam samo kakve koristi mi imamo od tvojih veza sa inostranstvom". Ja sam rekao: "Imaćemo, i to uskoro". Onda se čulo zvono na vratima, bio je to moj prijatelj. Njegov nadimak je Tutsi. Po onom filmu. To je dobio slučajno, pošto je jednom stavio periku, našminkao se i opljačkao jednu prodavnicu, isto slučajno. Ali to je bilo davno, sada je uspešan čovek u Italiji koji živi od socijalne pomoći, razveden je, ima dvoje dece i ne plaća alimentaciju, a radi i još neke slučajnosti. I onda sam ja otvorio vrata i Tutsi je vukao kolica sa flašom viskija od pet litara. Ja sam se potresao i zagrenuo. Flaša je stajala u kolicima i mogao si samo da je nagneš, imala je neki mehanizam, i da onda sipaš viski u čašu. Bio je to najfascinantniji poklon koji sam ikad dobio. Dobrila je rekla: "Nikada ništa seljačkije nisam videla". Onda je Tutsi poklonio Dobrili neki parfem pa ga je ova strasno zagrlila iako parfem nije imao ni pola litre. Ja sam posle gurao kolica s viskijem po kući i vikao da sam Mika Hakinen. Onda smo Tutsi i ja razgovarali o problemima života u Italiji. Posle smo razgova-

Srđan Valjarević

Kako su Dobrila i Gojko doneli životnu odluku

rali o problemima u Srbiji. Onda smo se složili da su u Italiji problemi manje strašni. Onda smo se Dobrila i ja susreli pogledima. To je nešto značilo. Tutsi se izviniio i otišao je u ve-ce. Dobrila i ja smo ćutali. Nešto se dešavalo među nama, nešto neobično. Tutsi se vratio u sobu, Dobrila ga je pitala: "Je li Tutsi, jel' ti nama možeš da pomogneš?" Tutsi je znao na šta je Dobrila mislila. Rekao je da može. Dobrila i ja smo se ponovo pogledali, i to je opet nešto značilo. Onda sam ja pitao: "Tutsi, je l' to sigurna stvar?" Tutsi je rekao: "Gojko, ti znaš da se ja ne šalim sa takvim stvarima". Ja sam ga ponovo pitao: "Tutsi, ozbiljno te pitam, jel' tu sve legalno i sigurno?" Tutsi je rekao: "Slušajte me ljudi, nemojte da

vam sve ponavljam, što se mene tiče počnite sa pakovanjem". Opet smo se pogledali, Dobrila i ja. Onda je ona rekla: "Je l' to tako izgleda?" Ja sam pitao: "Ne znam na šta misliš?" Dobrila je rekla: "Pa na to kad ljudi odu odavde?" Ja sam rekao: "Verovatno". Onda sam ustao, otišao sam u kuhinju i doneo kriglu, i onda sam sipao viski u tu kriglu. Onda sam se kucnuo sa Dobrilom: "Živeli Dobrila, ipak smo ti mi tužna priča". Onda sam se kucnuo sa Tutsijem: "Živeo Tutsi, mogao si i manju flašu da doneseš kad si već znao da ćemo odmah da se pakujemo, ovako, moraću pripit u Evropu".

Objavljeno 11. septembra 1999.

Post Scriptum

-----Original Message -----

From: [srđan.valjarevic](#)

To: [Radivoj.Cveticanin](#)

Sent: Sunday, May 22, 2011 2:48 AM

Subject: Re: Cveticanin, Danas 5000

Rade,

Šaljem ti tri teksta koja sam odabrao, pa sad ti uzmi koji ti odgovara. Što se mene tiče, Gojko i Dobrila se nikada nisu vratili u Srbiju, a gde su i šta rade, nemam pojma. U poslednjem tekstu je opisan njihov odlazak, i tu se za mene završava svaka priča o njima. Nisam imao dovoljno vremena da se njima opet bavim, možda bih nešto i dodao, ali moguće je i da ne bih. Ljudi su otišli, i neka tako ostane. Nadam se da im je dobro, gde god da su.

Pozdrav,
Srđan

p.s. vidimo se kad se vratim iz Francuske

ЗАВОД ЗА
УЦБЕНИКЕ
Кућа знања

www.zavod.co.rs

Београд
Обилићев венац 5
011/2638-405
011/2630-763

Косовска 45
011/3227-088
Памотићева 1а
011/3224-706

Краља Милана 19
011/3235-409
Вукасовићева 50
011/3594-835

Нови Сад
Сремска 7
021/6624-433
Матице српске 1
021/417-625

Ниш
Трг краља Александра 3
018/511-428; 524-536

Косовска Митровица
Владе Тетковића 1
028/425-111

Holbruk - Danasov autor

Gordana Logar

Ričard Holbruk, američki diplomata bio je svojevrsna „internacionalna ličnost“ zahvaljujući ulozi upornog pregovarača od Pariza do Vijetnama (1968.) preko dejtonskih o Bosni (1995) do sadašnjih nezavršenih u Avganistanu. List Danas i naša izdavačka kuća Dan Graf svim karakteristikama, epitetima i angažmanima opisanim i izrečenim ovih dana povodom njegove smrti može dodati i da je Holbruk bio „naš autor“.

Godine 1998. tek što je u Americi izašla Holbrukova knjiga o Dejtonskim pregovorima. Na našu molbu ispisanu na listiću istrgnutom iz novinarske beležnice i predatom mu pre ulaska u avion na odlasku iz Beograda: da se odrekne autorskih

prava koje ne bismo mogli da platimo, a hteli bismo da knjigu objavimo, brzo je došao odgovor iz Njujorka. Holbruk se odrekao autorskih prava, a knjiga „Put u Dejton“ (u originalu „To end a war“) pojavila se veoma brzo u našoj biblioteci „Pogovor“. Posebnu notu ovom srpskom izdanju dalo je obraćanje samog autora pod naslovom „Čitaocu“.

„Put u Dejton“ nije bio tek prevod knjige već prošireno izdanje prvog američkog originala. Umesto kratkog uvoda koji smo tražili dobili smo dvadesetak potpuno novih, dopisanih stranica. Najveći deo odnosio se na iskustvo Holbruka kao ambasadora SAD u Nemačkoj sa naglašenim osvrtom na pokušaje i upornost Nemaca da sa

svog naroda skinu senku kolektivne krivice za nedela fašizma. U sklopu toga je i jedna sasvim lična porodična priča o ulozi njegove majke koja je krajem 30-ih godina prošlog veka, dobro procenjujući šta će se desiti, izbegla sa porodicom iz nadolazećeg užasa Trećeg rajha. Treći dopisani deo bio je o naporu SAD i međunarodne zajednice da reši grčko-tursku krizu. Iz svega dopisanog bilo je jasno da šalje poruku i Srbiji i regionu o putevima do boljih dana između zaraćenih strana. Dobri odnosi Holbruka i naše redakcije zapravo su počeli sumnjom u njegovo uverenje u proleće 1995. u Vašingtonu da će moći lako da postigne sporazum sa Radovanom Karadžićem o prestanku ratnih dejstava. Do tada to nije pošlo za rukom ni takozvanoj Kontakt grupi. Pošto se ispostavilo da je bio u pravu, Borba, u kojoj je tada radila većina osnivača Danasa, „zaslužila“ je ekskluzivnu vest za vrh strane, „pored glave“ - da je napravljen prvi korak u pregovorima ka miru. Pozvao je na kućni broj i tražio da tada kao glavni urednik Borbe dođem u Ambasadu SAD u Beogradu uveče u „pet do deset“ (!). Tamo je mahao papirom koji su potpisali Milošević, Ka-

radžić i Patrijarh Pavle. „Uspelo je uprkos vašoj sumnji“ rekao je, mršteći se, a zatim s osmehom prihvatio odgovor „naravno kad ste ih prethodno bombardovali“. Posle ovog nazovimo ga dijaloga o motivu potpisa Radovana Karadžića imao je običaj da sam pozove redakciju telefonom da čuje kako procenjujemo neke događaje. Najavio je „off the record“ i posetu „albanskim naoružanim grupama na Kosovu“ da vidi ko su. Poslednji put smo se čuli povodom navodne garancije Karadžiću da neće ići u Hag. Upitao je: zar stvarno misliš da bi tako nešto moglo da se dokaže? Bilo je jasno da Holbruk, tvrdoglav, vešt, uporan, ali i majstor manipulacije, ne bi o tome ostavio neki „zapis“. Inače nije voleo priču „o sofi kod Miloševića“ govoreći kako ovdašnja štampa samo to objavljuje kao da se pregovori negde vode stojeći. Sada kad ga zovu „novi Kisindžer“ vredni zapisati šta je Kisindžer o knjizi rekao: „Bez obzira da li se sa Holbrukom slažete ili ne njegova knjiga spada u one koje se moraju pročitati.“

Objavljeno 14. decembra 2010.

Poslednji put smo se čuli povodom navodne garancije Karadžiću da neće ići u Hag. Upitao je: zar stvarno misliš da bi tako nešto moglo da se dokaže?

Post Scriptum

Iako su prošle godine od kako se nismo čuli, a zatim je nažalost neumitni odlazak Ričarda Holbruka zauvek omeo takvu mogućnost, nekako se čini da bi posle konačnog privođenja pravdi Ratka Mladića možda ipak njujorški telefon zazvonio na ovoj strani.

Kao što se desilo prilikom postavljanja Biljane Plavšić za predsednicu Republike Srpske. Tada je rekao: „Objasni koja je razlika kad je reč o šovinizmu, čak rasizmu, između nje, Karadžića i Krajišnjika?“ Polovičan odgovor je bio: „Izgleda da je tačno da jedina nije korumpirana, da je s te strane čista“. Složio se da to „može da bude prednost u tom okruženju“. Čestim pozivima ove vrste i kad više nije bio u Stejt departmenu (inače je na više visokih funkcija služio svim demokratskim predsednicima od Kenedija do Obame) razlozi su bila dešavanja u Bosni i Hercegovini. Uvek je ponavljao, na primedbe o Dejtonskom sporazumu, da „Dejton nije završen“ „sve dok ne budu u Hagu Karadžić i Mladić, i nije se ustručavao da prizna da je krajnje razočaran „američkim vojnim liderima“, kako je govorio u proleće 2001. prilikom duge šetnje po Njujorku, koji su su bez velikih napora mogli da uhapse Karadžića, a nisu. I dok je Mladića nazivao „masovnim ubicom“, za Karadžića je tvrdio da je „rasistički vođa“ i da je kao takav opasan, pošto je bio centralna figura protiv stvaranja jedne

demokratske, multietničke države kakva bi, držao je, trebalo da bude Bosna. Sve što bi bilo drugačije smatrao je da nije u skladu ni sa duhom ni idejom ni tekstem Dejtonskog sporazuma, osim ako ga neko namerno ne objašnjava drugačije. Baš taj prilaz je bio jedan od razloga za Holbrukovu ljutnju, kad je Karadžić u Hagu tvrdio da ima neku vrstu obećanja da do Tribunala neće stići. Posebno se ljutio kad je i iz Danasa tražena izjava o tom „sporazumu“. Verovao je da se savršeno zna u našem listu da to ne može biti tačno. Podsetio je tim povodom na susret u ambasadi SAD u Beogradu (detalj spomenuti i u tekstu pored ovoga povodom Holbrukove smrti) gde je garancije tražio pre svega od Miloševića, koji je na potpis zatim obavezao Karadžića i kao neku vrstu pečata sigurnosti upotrebio i Patrijarha Pavla.

Nije izostalo ni podsećanje na razgovor u Njujorku iz 2001. kad je rekao i da je jedan od onih koji savršeno poznaje Miloševića i njegove ciljeve i da je veoma zadovoljan što je u Hagu, da podržava izjavu Kolina Pauela da će SAD sada pomagati Srbiji, ali da je to samo taktika, a ne realna politika SAD koja bi podrazumevala hapšenje Karadžića i Mladića bez odlaganja. Govorio je da što se kasnije to desi pomirenje će biti teže, jer će dezintegracione snage u međuvremenu u Bosni i „okolini“ veoma ojačati. Tada je kao tačke nesigurnosti na Balkanu i potrebu da se ovaj deo sveta ne gurne u drugi plan „baš zbog bezbednosti Evrope i zemalja u regi-

Holbruk bi bio zadovoljan što je Mladić u Hagu

onu“ označio Kosovo, ali i Makedoniju. Danas bi verovatno bio zadovoljan činjenicom da je Mladić u Hagu, ali znajući ga dobro, sigurno bi rekao da je pravda zadovoljena čak i ako je zakasnela, mada bi možda priznao da je Dejton ostao, i možda će ostati, nedovršen, bar što se duha i cilja tiče. Uprkos svemu što se zna o njemu, rado je isticao da „oružje bez diplomatije“ ne dobija rat. Ovaj prilaz u poslednje vreme mu nije mnogo pomogao da bude popularan u Obaminoj administraciji upozoravajući da bi Pakistanu trebalo dati prvenstvo u politici SAD i čak pregovarati sa talibanima, što je, kako tvrde neki komentatori danas, posle smrti i Bin Ladena (koju takođe nije doživeo), nešto što je bilo Holbrukovo „balkansko iskustvo“ i što bi Vašington trebalo da sledi kao da je Holbruk još živ.

Ne tako retko, ranije (Jutarnji list, na primer), ali i ovih dana poneko još pita kako je moćni Holbruk imao toliko poverenja u novinare Danasa, što je počelo još od Borbe iz devedesetih, a zatim je obeleženo posebno objavljivanjem „Put u Dejton“ koji je promovisao u Medija Centru u Beogradu ambasador Kristofer Hil. Zanimljivo je da je Hil toga dana popodne imao zakazan razgovor sa Miloševićem, ali je posle vesti o juturnjoj promociji, dojurilo u Medija centar službeno lice iz Kabineta i otkazalo susret, bez objašnjenja i vidno uzbuđen Hilovom „misijom“ u Danasu. Najverovatnije je „tajna“ poverenja između lista i političara „diplomatske snage ekvivalentne hidrogenskoj bombi“ (Stroub Talbot) bila u odsustvu ustezanja da se polemise sa njegovim procenama, što je znao da ceni.

Svetska nagrada Danasu

Ljubljana - Beogradski nezavisni dnevnik Danas je na svetskom kongresu Međunarodnog pres instituta (IPI) u Ljubljani primio najveću svetsku nagradu za nezavisne medije "Pionir slobode medija 2002". Tim povodom je u kongresnom centru ljubljanskog hotela "Union" održana ceremonija predaje kristalne statue predsedniku Upravnog odbora i uredniku Danasa Radomiru Ličini, koju mu je uručio Johan Fric, direktor IPI.

Objasnujući razloge za dodelu ove nagrade, Johan Fric je rekao da je Danas, iako pod pritiskom tadašnjih srbijanskih vlasti, uspeo da pruži čitaocima nepristrasno viđenje događaja u Srbiji.

- U bivšoj Jugoslaviji pre petnaestak godina nije bilo mnogo onih kojima se dopadala grupa novinara okupljena u tadašnjoj beogradskoj Borbi. Oni su prvi podigli glas protiv politike Slobodana Miloševića i upozoravali šta će do-

neti plima nacionalizma, mržnje i okrivljavanja drugih za sve probleme koji su tada postojali. Ovi novinari, i mediji koje su oni u međuvremenu stvorili i pokrenuli, a Danas je jedan od njih, bili su stalna meta progona, napada i pretnji - rekao je Radomir Ličina primajući ovo visoko priznanje.

Novine su izdržale pretnje, administrativne probleme i cenzure tokom Miloševićevog rata protiv nezavisnih medija, te u oktobru 1988. godine bila zabranjena od strane srpskog Ministarstva za informisanje, zbog kršenja dekreta o specijalnim merama.

Nagradu su Radomiru Ličini uručili Hugo Bitler, predsednik IPI i glavni i odgovorni urednik Noje Cirher cajtunga i Kris Vels, potpredsednica Fridom Forum. Objasnujući njenu dodelu, Johan Fric je rekao da je Danas, iako pod pritiskom tadašnjih srbijanskih vlasti, uspeo da pruži čitaocima nepristra-

sano viđenje događaja u Srbiji. Novina je izdržala pretnje, administrativne probleme i cenzure tokom Miloševićevog rata protiv nezavisnih medija, te u oktobru 1988. godine bila zabranjena od strane srpskog Ministarstva za informisanje, zbog kršenja dekreta o specijalnim merama.

U julu 2000. godine, obrazloženje je u saopštenju Međunarodnog pres instituta, dopisnik lista Danas Miroslav Filipović, osuđen je na sedam godina zatvora zbog špijunaže i širenja lažnih informacija u seriji članaka o Jugoslovenskoj armiji na Kosovu, a oslobođen je u oktobru 2000. nakon što je predsednik SRJ postao Vojislav Koštunica.

Danas je predvideo da će se i nova vlast u odnosu prema medijima ponašati slično prethodnoj, što je ubrzo i potvrđeno. Zbog pisanja o Koštunici Danas je više puta verbalno napadan, ali je ipak nastavio da

obezbeđuje slobodne i nezavisne informacije za svoje čitaoce u Srbiji, BiH, Makedoniji i Crnoj Gori", rekao je na kraju obrazloženja IPI za visoku nagradu listu Danas, direktor IPI-a Johan Fric.

Godišnju nagradu nezavisnim medijima IPI je osnovao 1996. godine u čast pojedincima i organizacijama koje se bave stvaranjem uslova za delovanje slobodnih i nezavisnih medija. Sponzor nagrade je Freedom Forum iz Sjedinjenih Američkih Država, međunarodna fondacija posvećena slobodi štampe i govora. Prva nagrada "Pionir slobode medija" dodeljena je 1996. godine Ruskoj televiziji i od tada je dobijaju mediji, čiji je doprinos slobodi pisane i izgovorene reči u jednoj godii ocenjen najvišom ocenom. (Beta)

Objavljeno 18. maja 2002.

Radomir Ličina

Post Scriptum

Više od deset godina 'nove', post-Miloševićevske ere na medijskoj sceni u Srbiji mogle bi biti dovoljno dug period za tvrdnju da je nepovratno prošlo doba koje se moglo nazivati i herojskim i tragičnim kad je o medijima reč. Ipak, jedna rasprava u beogradskom hotelu Kontinental, održana pre oko tri nedelje povodom desete godišnjice delovanja Misije OEBS u Srbiji, još jednom je otkrila ružno naličje brojnih zakletvi u demokratiju i poslužila kao svojevrsno zvono onima koji žele da čuju. Osnovno, sasvim svedeno pitanje debate - da li je stanje u medijima sada gore nego devedesetih? - nije se, doduše, odnosilo samo na Srbiju, već i na većinu zemalja bivše SFRJ, ali se samo vrlo naivni ili sasvim pristrasni mogu usuditi da kažu da je bilo koja od njih, pa i Srbija, pozitivan izuzetak.

Čak i za one što su manje-više upućeni u medijske prilike na prostoru koji se sada definiše kao 'jugosfera', bilo je fascinirano da čuju koliko u čitavom balkanskom regionu ima istih ili sličnih, uvek negativnih primera: netransparentno vlasništvo, prljav novac, političari i tajkuni u istom kolu, sve šira i 'raznobojnija' skala pritisa, sve ugroženija sloboda izražavanja i ogromno nezadovoljstvo novinara koje nema ko da kanališe i fokusira... Najblaža izrečena ocena: Nismo u devedesetim, ali nismo daleko odmakli!

Ili, nešto određenije...

...U Srbiji medije kontroliše sprega partija, izvršne vlasti i kriminala. Država je još suvlasnik vrlo uticajnih medija... Sve je više novinara pod stalnom policijskom zaštitom... Medijske poslanike napadaju i oni koji su zaduženi da brinu o ljudskim pravima... Vlastima odgovara 'legalistička' giljotina nad glavom svih medija...

...U Crnoj Gori mediji su danas daleko manje slobodni nego 90-ih. Mnogi nezavisni mediji prešli su na stranu režima jer zavise od marketinških prihoda. Sudski procesi se pretvaraju u farsu, jer mediji po pravilu gube sporove... Politika i kriminal imaju monopol u medijima (u državnoj Pobjedi, na primer, paket akcija ima

Politika i kriminal imaju monopol u medijima (u državnoj Pobjedi, na primer, paket akcija ima i Darko Šarić)... Glavni neprijatelji medija su vlast, pravosuđe i novac...

i Darko Šarić)... Glavni neprijatelji medija su vlast, pravosuđe i novac...

...U Bosni se danas svi smeju kad se pomenu nezavisni mediji. Za 15 godina je zaboravljen i pojam borbe za nezavisnost medija... Mediji su često pokriće za neki drugi, 'pravi' biznis. Više se ne da prepoznati šta je PR, a šta novinarstvo...

Javna debata u beogradskom Kontinentalu može za ovu priliku biti dopunjena citatima iz jednog drugog hotela,

zagrebačkog Vestina, gde su krajem januara ove godine najistaknutiji hrvatski novinari pred kolegama iz SEEMO i IPI najčešće tamnim bojama ilustrovali medijsku sliku u ovoj zemlji: ...Hrvatska nikad u istoriji nije imala manje slobodnih novinara... Postoji komplot između političara i tajkuna. Imamo berluskonizaciju medija bez Berluskonija... Čudi li, onda, što rastuću apatiju među novinarima na ovom prostoru prati sve očitije i rasprostranjenije odsustvo profesionalne solidarnosti? I da li je samo u Hrvatskoj nemoguće zamisliti generalni štrajk novinara?

Medijska scena je puna neprijatnih istina i u okviru mnogo širem od bivše SFRJ. Samo tokom 2010, saopštio je

društvenoj realnosti, gde samo ozbiljniji incidenti dospevaju u javnost.

Iz svega ovog, iz naših gorkih iskustava s promenama medijskih zakona u Srbiji, iz porođajnih muka kroz koje već mesecima prolazi ovdašnja medijska strategija, nije teško zaključiti da se naša i mnoge druge države u regionu i dvadesetak godina nakon takozvanih demokratskih promena još suočavaju s ozbiljnim problemima koji suštinski dovode u pitanje njihovu demokratiju. Iako su slobodni mediji preduslov za postojanje svakog slobodnog i demokratskog društva, politički, pravni i ekonomski uslovi u kojima deluju mediji u ovim zemljama postaju sve teži, a katkad i otvoreno neprijateljski. U takvom okruženju ne može opstati jednostavna istina da sloboda štampe nije cilj za sebe, već put ka cilju koji se zove slobodno društvo. To pokazuje i da ne postoji vrhunac slobode štampe koji može biti osvojen jednom završeno i da se nijedna sloboda ne podrazumeva sama po sebi.

Naši su Napoleoni odavno prestali da se plaše 'neprijateljskih' listova, ne samo zato što njih ima manje od četiri, već i zato što su mnogi novinari, urednici, mediji i njihovi vlasnici i posle svih 'demokratskih' promena ponovo, poslušno i relativno brzo, prihvatili da slušaju glas svojih (novih) gospodara. I da revno razdvajaju žito od kukolja, a potom štampaju ili objavljuju ovo drugo. To jednostavno ne može doneti ništa dobro, Ni za društvo, ni za 'biznis', a najmanje za profesiju i slobodu medija.

MESTO KOJE VOLIŠ DANAS SAČUVAJ ZA SUTRA

MESTO
KOJE
VOLIM!

Svako od nas ima omiljeno mesto. Tačku u Srbiji koja nam je važna, kojoj se rado vraćamo, jer je deo nas, naših uspomena, duhovnosti i inspiracija za budućnost.

Predloži mesto koje voliš, bilo da je to kulturno-istorijski spomenik, ambijentalna celina, ili neka druga znamenitost i povećaj šansu da se ono sačuva od zaborava. Predlog možeš dati do 30. septembra

- na sajtu www.mestokojevolim.rs,
- na broj telefona 011 310 88 10,
- ili putem **dopisnice** u ekspoziturnama Banca Intesa.

Od svih predloženih lokacija stručna komisija će napraviti uži izbor od 10 mesta za koje ćeš moći da glasaš do 30. novembra. Mesta koja budu dobila najviše glasova, Banca Intesa će obnoviti za nas i generacije koje dolaze.

Za više informacija o projektu, poseti www.mestokojevolim.rs.

Partneri na projektu:

BANCA INTESA
Mislimo unapred sa Vama.

Članica INTESA SANPAOLO

Post Scriptum

Kako nam je suđeno

Od svih tužbi i presuda svakom pravom danasovcu ostaje nezaboravna ona od petka, 12. marta 1999. Glumica Ljiljana Blagojević, u ulozi gradske sekretarke za kulturu SPOvske beogradske vlasti, „osetila“ je „povredu ličnosti“ u kritici izrečenoj na sednici „Vlade za Beograd“, (DS). Pritom, „povredena ličnost“ nije presavila tabak protiv SPOu opozicionih Demokrata, odnosno, protiv Gorice Mojović koja ju je prozivala zbog smena upravnika u Beogradskom dramskom i Jugoslovenskom dramskom, nego je tužila Danas zato što je preneo delove saopštenja sa pomenute sednice. I bi suđenje – ako se tako može nazvati farsa apsurda koju kao da je skicirao Dušan a realizovao Siniša Kovačević.

Stavom da se protiv optužbi koje je Lj.B. iznela ne možemo i ne želimo braniti, jer bismo time Procesu i Zakonu dali privid legalnosti i normalnosti, objašnjavao sam u ime Danasa izvesnoj Snežani Zec, sudiji za prekršaje, (dakle, ne sudiji pravog suda, nego službenici gradske uprave kojoj je zadato da presuđuje!), šta su novine i kako se proizvode informacije. Dajući pomenutoj personi vremena da shvati sav apsurd sekretarkinog dramoleta, nadugo i naširoko govorim o značaju Brehta u istoriji pozorišta 20. veka sa poentom: Miloš Krečković, upravnik Beogradskog dramskog, jedini je u Srbiji, predstavom i izložbom na najvišem umetničkom nivou, obeležio stogodišnjicu Brehtovog rođenja, a Lj.B. ga je em smenila, em nas tuži što smo to objavili.

Persona Zec, nevine face koja odaje utisak punog razumevanja bar za očigledno, gotovo sve predloge advokata odbija kao „nerelevantne za odlučivanje u ovoj stvari“. Ali, začudo, prihvata moj predlog da se lično obratim tužiteljki „ne kao gradskom sekretaru nego kao prijateljici, dramskoj umetnici koju poznajem duže od dvadeset godina“. Sa osećanjem zgađenosti ali ne žaleći ponos, ja molim LJ.B. da povuče tužbu i tako spreči donošenje presude koja može značiti uništenje lista Danas. Kazao sam: Ljiljo, zapamti, odustajanjem od tužbe sprečićeš da 120 porodica, koliko imamo saradnika, ostane bez posla, plata i honorara, hleba... I ti, i ja imamo decu! ... Napiši demanti, sve ćemo objaviti!

Trenutni efekat: „sudija“ je skrušeno oborila pogled, daktilografkinji suza u oku, tužiteljci se trese brada dok gleda nekoga u sudnici iza mene. Osvrnem se i vidim Sinišu Kovačevića, dramskog pisca i tužiteljkinog muža koji joj odmahuje glavom. Ne, sekretarka neće povući tužbu! „Ja ne mogu da odustanem od suđenja, izrečena je gomila laži i malicioznih i tendencioznih tvrdnji. Ovih dana gostujem po pozorištima u Srbiji i doživljavam

Rade Radovanović

uvrede i zvižduke. Moja ćerka ima problema u školi sa nastavnicima. Teško će koje pozorište staviti na repertoar tekstone moga supruga Siniše Kovačevića jer će sutra biti prozivani da to rade da ih ja ne bi smenila...“ Ponudeni demanti umetnica u ulozi sekretarke za kulturu - ne prihvata. Zanima je samo presuda jača od svakog demantija! I tako, tog 12.marta 1999, duže od pet sati!

Po famoznom Zakonu o informisanju presudu dobismo već sutradan, u subotu ujutro, kao da je bila napisana još početka ove sudanije. Rešenjem „sudiji za prekršaje Zec Snežane“, preduzeće DAN GRAF, kao pravno lice, i Grujica Spasović, kao glavni i odgovorni urednik, „odgovorni su za zloupotrebu slobode javnog informisanja objavljivanjem neistinitih informacija... u tekstu „Gradska vlast protiv kulture“ ... „pa se na osnovu navedenog propisa kažnjavaju“ : Okrivljeno pravno lice, preduzeće DAN GRAF, novčanom kaznom od 250.000. dinara, a okrivljni Grujica Spasović, glavni i odgovorni urednik lista Danas, novčanom kaznom od 150.000 dinara „koju kaznu je dužan platiti u roku od 24 časa od donošenja rešenja“. (Da bi se shvatila realna visina kazne - DM je na crnom tržištu tih dana bila 9 – 10 dinara.)

I dok Mitrović, Spasović, Ličina, Andrejić, Huber i ostali lupaju glavu kako i od koga da se pozajme pare, naš prijatelj, advokat Nikola Barović, objašnjava da se plaćanje kazne još uvek može izbeći ako tužiteljka LJ. B. izjavi da odustaje od tužbe. Još jednom se ponižavam pozivajući umetnicu telefonom na kuću. Javi mi se umetnik Kovačević i likujućim tonom prepunim oduševljenja izrazi svoje najiskrenije zadovoljstvo što smo kažnjeni. „Bio bi još srećniji da je kazna veća ali...“. Zapamtio sam njegov (pod)smeš kada sam mu objasnio zašto ih zovem. „Kako ne shvatati, ja želim da budete uništeni!“

Inter je život, ostalo su sitnice

Kao što postoji „smrt u diskoteci“ („Rubinov“ vinjak i „BIP“ pivo), tako postoji i „smrt u kladionici“ (klađenje na Inter iz Milana), takozvano „čišćenje“. Toliko utakmica i toliko zgužvanih tiketa. Toliko bačenih para. Ali, šta вреди, ljubav je slepa. Ni prošlonedeljni poraz naših „plavo-crni“ dečaka na „San Siru“ od gradskog rivala Milana (0 : 1) nije nas otrezno. Da sutra u Ivanjici u Kupu UEFA igraju Javor i Inter (što uopšte nije nemoguće), mi bismo opet, kao ljubavne kamikaze, ponovo odigrali, na primer, „iz nule u dvojku“. Do poslednje pare za Masima Moratija, gazdu čete male, ali odabrane. Čete koja bi možda ponekad mogla da svrati i kod pape, za blagoslov, kol'ko da razbije maler. Pa da i mi, ako treba, osveštamo kladionicu (ako njen gazda to već nije uradio). Da i nas jednom, na ovu besparicu, sunce ogreje. Obraćam se onoj armiji mazohista koja u hazarderskom srcu nosi „plavo-crnu“ boju dok baulja po kladionicama, tim bogomoljama nesrećnih, širom Srbije, uporno bacajući i poslednju crkavicu na ovaj tim, najčešće iz iracionalnih razloga. Da li je to ljubav? Strast? Porok? Možda bi Moratiju jednostavnije bilo da otvori žiro račun u nekoj od ovdašnjih banaka (na primer u „Komericalnoj“), pa da mu, kao pravi donatori, direktno uplaćujemo doprinos, a ne da nam ovako kladionica uzima „proviziju“.

Ali, ljubav prema Interu, iako je „došla tiho, nezvana, sama“ nije ona „prva ljubav“ Đorđa Balaševića. Moja prva ljubav (i druga majka) bila je i ostala Crvena Zvezda

Ali, ljubav prema Interu, iako je „došla tiho, nezvana, sama“ nije ona „prva ljubav“ Đorđa Balaševića. Moja prva ljubav (i druga majka) bila je i ostala C. zvezda. Ali, pošto sam valjda na vreme prevazišao fudbalski „Edipov kompleks“, imam nesebično pravo da delić neizmerne ljubavi jednog „tifoze“ darivam još nekome (a da to nije „Javor“ iz Ivanjice). Logično je bilo da to bude neko iz Zvezdi srodnih, „ciganskih“, klubova: Milan ili Barselona, na primer. Ali, eto, ljubav je igra svetlosti i senki, najčudnijih obrta i nelogičnosti. Stvarno, ne znam kada me je zadvojila Interova sisa, ali sam siguran da je „skidanje“ s nje uzaludan psihoterapeutski posao. To me i plaši. Jer, dođeš u situaciju u kojoj je bio Miroslav Labus: Kao član si Demokratske stranke, a opet si i u G17 Plus. Na kraju s nekim moraš da se oprostiš. Uplašeni da zbog Intera ne ostavim Zvezdu (suštinu, život...), malo je falilo da uhvatim put pod noge i pravac Ivanjica, tamo gde se priviđa. De se kuje gvožđe.

Na teren grđi od onog Mladosti iz Lučana. Da se dokažem. Ako treba u vatru, onda u vatru. Ali, kad toliko volim Zvezdu, što se onda toliko sekiram zbog jalovosti milanskih „delija“? Znam, greh je, ali njegovo priznanje je prvi korak do iskupljenja. Navijam. I Inter je život, nasuprot sitnicama. Da paradoks bude veći, Inter je na najgori mogući način ušao u moj život. I to baš protiv Zvezde, valjda u proleće 1981. U Milanu je bilo „aktivnih“ 1 : 1. Srebrenko Repčić je dao gol, ako me pamćenje služi u 75. minutu. Znam da je Altobeli promašio penal. U revanšu na „Marakni“ grotlo. Kiša, blato. U školi su bili skraćeni časovi. Utakmica je počela u 17 i 30. časova. Zvezda je odobrila i TV prenos. Dramatičan glas Petra Lazovića: Muraro, levo krilo Intera, otprilike u 13. minutu, pokopao je sve nade. Do kraja je ostalo 0:1. Te godine Inter je stigao do polufinala Kupa šampiona. Ispao je od Real. U Madridu 2:0 za Real, u Milanu 1:0 za Inter.

Sezone 1988/99. Inter sa jakim kostumom; nemačkom udarnom iglom (Mateus, Breme) i opakim Italijanima (Zenga, Serena, Berti, Bjanki, Mandolini) osvaja „skudeto“. Od tada traje post, a sa njim i naša kladioničarska agonija. Posle Mundijala u Španiji (1982) Juventus pravi prvi „drim - tim“ kakve poznajemo u današnjem, turbo, obliku. Stiče „crna trojka“ - Platini, Bonjek, Rosi. Ništa

to nije bilo u odnosu na potonju holandsku kaznenu ekspediciju u Milanu (Gulit, Rajkard, Van Basten). Na tom tragu, u Inter 1990. stiže i Jirgen Klinsman i „plavo-crni“ prave nemački, (svetski prvaci 1990. u Italiji), pandan „letećim Holandancima“. U sezoni 1990/91. Inter je prvo rutinski izbacio evropsku „peticu“ - Partizan iz Kupa UEFA, zatim osvojio isti kup i to u italijanskom finalu sa Romom. U Milanu je bilo 2 : 0 za Inter, a u Rimu 1:0 za Romu.

Nemci su se polako razilazili, a okosnica tima 1993. postao je Denis Berkamp, plus Bergomi, Berti, Bjanki. Ali, slabo je to bilo u odnosu na moć kojom je raspolagao večni rival. Naime, Milan je te sezone bio prvak Italije, a uzeo je i Ligu šampiona deklasirajući u finalu Barselonu (4:0). Gol je tada dao i Dejan Savićević. Za utehu, Inter je, uprkos provlačenju kroz iglene uši tokom cele sezone, uspeo da osvoji Kup UEFA, pobeđivši u finalu austrijski Salzburg (oba puta po 1:0). Kup UEFA,

Zoran Panović

Inter je osvojio i 1998. U finalu (samo jedna utakmica) žrtva je bio Lacio (3:0). To je već tim sa Ronaldom, plus Zamorano, Zaneti, Bergomi... Bio je te sezone Inter i jesenji prvak u kalču, ali je na kraju skudeto osvojio možda nikada lošiji Juventus.

Stigao je i Vijeri kao centarfor. U stvari, poslovna politika Intera uvek se oslanjala na mega - transfere: dovođenje zvezda tipa Ronaldo, Vijeri, Krespo, kojima je asistiral masa takozvanih „prolaznih igrača“ (Jorgatos, Almeida, Taribo Vest...) koji su se kao na ringišpilu rotirali između, uglavnom, Lacia, Parme i Intera. Posebna pažnja posvećena je i trenerima. Na primer, 1998. na klupi je sedeo Đidi Simoni, dobar trener, ali bez autoriteta. Od aktuelnog trenera, Argentinca Hektora Kuperu teško da je bolji mogao da dođe. Čovek je Valensijer dva puta doveo do finala Lige šampiona. Ali, šta vredni Kuperov pedigree, kada je Ronaldo u ovom klubu pokazao za nijansu više od Pančeva koji je takođe stigao na „San Siro“ posle Barija. I naravno, propao.

Prošle godine trebala nam je pobeda protiv Lacija (kome ništa nije trebalo). Naivno smo se nadali da Morati ništa neće prepustiti slučaju. Otvorili smo dušu i džepove. Odigrali i čekali poslednji sudijski zvižduk razmišljajući kako da potrošimo pare. Inter je, ničim izazvan, izgubio 4 : 2 i raspršio puste, sirotinjske, snove.

Čini se da ove godine, bez balasta Ronaldove harizme i „primicača“ nikad nismo bili jači: Vijeri, Krespo, Rekoba, Toldo, Kanavaro, Di Bjađo, plus „prolazni“: Koko, Almeida, Materaci... Ali, opet nekako ide traljavo. Da li je u pitanju prokletstvo kluba koji nikada nije imao ono što se zove „svoja igra“, već je tu „svoju“ bazirao na razbijanju, opstrukciji, „tuđe“. Ta „filozofija“ fudbala počinje od vremena kada je na Interovoj klupi sedeo legendarni Španac Helenio Herera, čovek koji je izmislio „katenaco“, „katanac“ ili „bunker“. Tog dekadentnog stila Inter, po inerciji, ne može da se oslobodi do dana današnjeg. A, to košta. I živaca i para. Teško je voleti klub koji podseća na groblje fudbalera, klub koji u punoj snazi može da primi sramotno tuce golova od Milana (sećate se onih skorašnjih 6:1?) i da Berlusconi priredi radost veću nego što je Partizan priredio Tuđmanu (valjda je Sparta osvežila sećanja?).

Šta li ćemo uraditi u Ligi šampiona (početak, pobeda protiv Njukasla, daje nadu). Opet se prebiram po džepovima. Za Moratija do poslednje pare. Zvezdo, oprosti!

Objavljeno 30. novembra 2002.

Post Scriptum

E, lako je sad navijati za Inter: Prvak Evrope, dupla kruna u Italiji. Doduše, prošle godine. Ali, ni ova sezona nije bila toliko tragična. Naprotiv. Nakon Murinja, maltene sa istim timom, izvesno ispušavanje ipak je bilo logično. Mada, Benitez je uzeo kup klupskog prvaka sveta, a njegov naslednik Leonardo kup Italije i drugo mesto u Kalču. Evo, tu pored, tekstualnog dokaza ko je bio uz crno plave kad je bilo najteže. Pet titula u Italiji tada su delovale kao fatamorgana. Danas kao satisfakcija. Kao konačno pronađeni unutrašnji mir. Ma koliko voleli neroazure, bili smo i grešni prema njima u tim danima velike depresije. Čak smo pomislili da je Moratijeva skupa igračka ukleta. Međutim, ispostavilo se da su Juventus i Milan nameravali rezultate. „Kalčopili“ je pokazao da ne smemo biti sujeverni. Da iza onoga što smo zvali ukletost, stoje ponekad moćni Modri i Galiani – Juventusovi i Milanovi veliki meštri.

Korice buduće Panovićeve knjige

Tek nam je muka od njih koji za Inter danas navijaju „samo zbog Dekija“. Pa, nije Inter Sakramento kad se za njega u gluvo doba noći navijalo zbog Divca i Stojakovića. Gde ste bili kad su ga trenirali Lučesku i Zakeroni, kad su igrali Jorgatos i Taribo Vest, i kad nisu pomagali ni Ronaldo, Bađo, Zamorano i Simeone. Dugo je gazda Morati tražio dobitnu kombinaciju, ne štedeći milione. Iako je evropski vrh osvojen tek kupovinom Milita, Eta i Snajdera, i naravno pod komandom Murinja, ne treba zaboraviti da su prokletstvo na terenu skinuli Ibrahimović i trener Manćini koji je pripremio teren za Murinja.

Imao sam sreću da gledam uživo Milita u sezoni života, ali i ove godine kad je uspevao da promaši prazan gol sa tri metra. Murinjev Inter je s Militom dosegao slavu onog Grande Intera Helenia Herere. Milito je odlučujućim golovima u tri utakmice doneo triplu krunu Interu. Veliki kapiten Havijer Zaneti podigao je i „ušatog“ u Madridu. Protekcionizam lopte, što bi rekao Radomir Antić. Zato će se moja naredna knjiga njemu u čast zvati „Biti Milito!“

ČESTITAMO!

Svim novinarima, čitaocima i poštovaocima dnevnog lista „Danas“, povodom 5.000-tog broja, upućujemo najsrdačnije čestitke!

„Danas“ se izborio za autoritet ne samo svedoka i prenosioca istine o našoj i opštoj svakodnevnici, nego i vrsnog analitičara svega onog što se dešava sa nama i oko nas.

Želimo vam da zahvaljujući poštovanju najviših standarda novinarstva, na bazi dokazane analitičnosti, pravdoljubivosti, odgovornosti prema čitaocima i posvećenosti istini, toleranciji i uvažavanju, čuvate stečeno poverenje, povećavate broj čitalaca i da nastavite da tražite puteve za bolje sutra svih nas zajedno.

KOMERCIJALNA BANKA

Meni najbliža

Post Scriptum **Monika Seleš, ekskluzivno za Danas**

Trijumf i poraz, na isti način

Miodrag Isakov Moniki Seleš: „Ja sam svojevremeno pisao za „Danas“ o Tebi i tvojim uspesima kao ponosni sugrađanin i kolega i prijatelj Tvoga oca. Bila nam je to tada velika uteha za sve naše neuspehe. I ohrabrenje. Dokaz da se može, da i mi možemo. A opet, pokazalo se da to nije baš tako lako. Sada, povodom jubilarnog izdanja tih novina, zamolili su me da napravim ovaj intervju, što sam dragovoljno prihvatio. Evo nekoliko pitanja povodom kojih bi čitaoci, verujem, voleli da čuju nešto od Tebe.”

MI: Dugo se o Vama i od Vas nije čulo u Srbiji i Vojvodini, pa Vas molim da nam kažete nešto više o sebi danas. Kako živite, čime se bavite?

MS: Završila sam sa igrom profesionalnog tenisa i sada sam prilično zauzeta sa treniranjem male dece u tenisu i pisanjem knjige. Počinjem da pišem drugu knjigu koja će zauzeti moje vreme u sledećih godinu dana. Istovremeno se trudim da uživam u životu jer je profesionalni tenis okupirao moj život od moje 6-te godine.

MI: Pratite li zbivanja u „zemlji tenisa“, čemu ste i Vi značajno, ako ne i odlučujuće doprineli?

MS: Ne gledam više puno tenis na TV-u jer sam preokupirana drugim stvarima, kao što sam rekla, to mi je bio ceo život i sada se trudim da se posvetim drugim stvarima.

MI: Ovde su svi euforični povodom poslednjih uspeha Novaka Đokovića, baš kao što smo se nekada dičili Vašim. Kako to Vama izgleda sa ove distance, i vremenske i geografske?

MS: Ranu Novakovu karijeru je fantastično pratiti i njegova igra ove godine je stvarno fenomenalna, posebno činjenica da nije izgubio meč tako dugo kad ima Nadala i Federera za protivnike.

MI: Do juče svi smo se zaklinjali i u Jelenu Janković i Anu Ivanović, a sada smo razočarani i nepravedni prema njima, mada su i dalje u vrhu svetskog tenisa, što nije ni malo, a ni lako. Kako biste to prokomentarisali imajući u vidu i sopstveno iskustvo?

MS: Svako ko je igrao profesionalan tenis zna da teniska karijera ima svoje uspone i padove. Jelena i Ana su postigle puno uspeha u ranoj karijeri i ispred njih je lepa budućnost.

MI: Imate li neki savet za njih dve?

MS: Na osnovu mog iskustva mogu samo da kažem, najvažnije je da ostaneš fokusiran na zadatak pred sobom i da stalno veruješ u sebe.

MI: A za nas?

MS: Ja nisam u poziciji da dajem savete.

MI: Nedavno ste posetili Vaš Novi Sad u kojem dugo niste bili. Kakvi su Vam utisci? Jesmo li se mnogo promenili?

MS: Jako lepo je bilo, ja ga s vremena na vreme posetim i svaki put vidim da se Novi Sad menja.

MI: Stvarnost ume surovo da se obračunava sa uspomenu iz detinjstva, kako su prošle Vaše?

MS: Ja sam imala fantastično detinjstvo, moje uspomene su sve pozitivne i na to vreme

gledam kao na jedno od najlepših perioda u mom životu.

MI: A kako se nosite sa uspomenu na sportsku karijeru i sve ono što ide uz uspeh i slavu? Pomažu li u takozvanom normalnom životu?

MS: Kroz tenis naučiš toliko puno drugih stvari van terena, kako da se suočiš sa porazom, razočar-

Ne gledam puno tenis, preokupirana sam drugim stvarima

renjem. Stekla sam disciplinu kroz tenis i naporan rad. To mi je puno pomoglo u celom životu i stvarno sam jako srećna da sam pronašla tenis u mladim godinama i da sam ga toliko zavolela.

MI: Na osnovu svih Vaših iskustava iz vanserijske karijere, šta je ono najvažnije što posle svega ostaje kao trajna vrednost?

MS: Kad sam prvi put igrala na Center Court na Wimbledonu, sa 15 godina, pre nego što sam izašla na teren, videla sam izreku koja mi se

Monika Seleš kaže da nije njeno da deli savete

urezala u pamćenje i uvek bih je se setila pre nego što bih izašla na neki meč ili se suočila sa bilo kakvim izazovom.

Ona savršeno objašnjava šta je trajna vrednost. Izreka ovako glasi:

“If you can meet with Triumph and Disaster and treat those two impostors just the same” by Rudyard Kipling

“Ako možeš da se suočiš i sa Trijumfom i Katastrofom na isti način, da te dve varalice tretiraš jednako”, Radjard Kipling.

Monika Seleš a iz Novog Sada

Uskoro objavljenoj knjizi Stiva Flinka (SAD) „Najveći teniski mečevi“, u kojoj je antologijski izbor dvadeset najvećih mečeva odigranih u XX veku, Monika Seleš zastupljena je sa dva meča. Jedan je ono famozno finale sa Štefi Graf na Rolan Garosu, a drugi je jedan meč odigran sa Hingisovom. O Monikinoj sportskoj monumentalnosti već je govoreno onoliko, a ova relativno nova činjenica kao da baca u zasenak sve što je o njoj dosada rečeno. Monika je postala institucija, njena popularnost skoro da ne opada uprkos godinama u tenisu koje je ostavila iza sebe. Pogledajte njen sajt i njene fan-klubove, knjige i članke koji se o njoj pišu. Poredjenja sa tom magijom gotovo da nema. Monika je jedna, i jedina, njena sjajna zvezda zasijala je na ovom našem nebu i ostavila na njemu neizbrisiv trag.

Monika Seleš je priča sa srećnim krajem o tome kako nije lako biti Novosađanin, jer se to ne postaje rođenjem, već se to postaje trajno i uvek iznova, neprestanim dokazivanjem najpre sebi, a onda i drugima. Ili još preciznije, da bi bio Novosađanin

ili novosađista, kako to tobož ironično, a zapravo samozaljubljeno, vole sebi da laskaju uobraženi starosađani, moraš stalno pobeđivati. Sebe i naročito one druge, pri čemu je svaka pobeda nad palanačkim mentalitetom (a to su manje-više svi ostali sugrađani, mada Novi Sad naravno nije palanka) mnogo značajnija i draža od bilo kog svetskog trijumfa, kojih uzgred ni nema baš. (Pored Monike samo još nekolicina koje uglavnom namerno niko ne pamti, kao što je, na primer, Bojan Cingi, jedini momak sa ovih prostora koji je, ne tako davno, preplivao Lamanš i koji danas u malom iznajmljenom lokalnu sam priprema i služi odličan „giros“. U istom lokalnu nekad čuvenog „Orača“, u kome je, opet, najradije sedeo Mika Antić, koga se Monika i danas verovatno bolje seća od mnogih Novosađana.)

Očigledno, kao i sve lepe priče sa hepi endom ni ova nema kraj.

Ipak, postoji samo jedno mesto gde je Monika Seleš od Naše Male Mo izrasla u sportistu sveta. Samo joj je ovde plavi čuperak jedva virio iznad

Mile Isakov

teniske mreže. Samo je ovde reket bio veći od nje, ili bar duži od obeju ruku, samo je ovde sanjala kako sveukupnoj teniskoj imperiji uzvraća udarac. Sve ostalo je samo ostvarenje tog sna. Sna iz Ulice kestenova na čijem pločniku još stoje otisci njenih stopala koje je kredom, na prvom času iz lekcije „kako uspeti i ostati“, nacrtao njen i naš Karolj Seleš. Treba ih samo, u mnoštvu koraka koji su u međuvremenu prešli i gazili preko njih, prepoznati.

Monika Seleš je još skakutala na jednoj nozi u pauzi setova u Dunavskom parku kada je osvojila „Orange Ball“, jednu od prvih i najdražih titula. Kada je kao sedamnaestogodišnjakinja u anketi „Asošijeted pressa“ proglašena za najbolju sportistkinju sveta, setila se, iz Sarasote, bašte u predgrađu svog grada, gde je na improvizovanom terenu pobeđivala samu sebe. I

dvorišta Đoleta Balaševića u kojem je jedno vreme dodatno trenirala, kad joj drugde nisu dali dovoljno sati. I poslala razglednicu, naravno. Zvezde koje je kasnije dostigla, su one iste zvezde nad njenim gradom. Ona ih je samo dohvatila. U Americi, jer tamo su kanda bliže. Mala Mo je, još malo, pa veteran teniskog sporta. Ni mi koje je ostavila u ovom gradu, još i više nismo mladi. I ona i mi smo u međuvremenu prošli svoje uspone i padove, otrpeli svaki nož u leđa, odlazili i vraćali se da bismo zauvek ostali Novosađani. Što je u gradu u kojem je rođena Monika Seleš najteže postići.

Autor je potpredsednik Vlade Srbije i predsednik Reformista Vojvodine

Objavljeno 14. decembra 2002.

Ruku u vatru stavljam za Novaka Đokovića

Kada je daleke 1949. godine počinjala da udara lopticu na terenima JNA u Beogradu, Jelena Genčić nije ni sanjala da će jednog dana imati u svojoj kolekciji 32 titule najbolje teniserke Jugoslavije. Iako istoričar umetnosti, kao penzioner, više od 20 godina radila je kao reditelj RTS sve do bombardovanja i, između ostalog, napravila seriju zapaženih emisija o narkomaniji. Sportom se, kako kaže, bavila celog života iz hobija, a osim velikog uspeha u tenisu, šesdesetih godina je nizala i velike uspehe kao golman rukometne reprezentacije, sa kojom je 1957. godine na Svetskom prvenstvu u Frankfurtu osvojila bronzanu medalju. Bila je 15 godina savezni selektor ženske teniske reprezentacije i danas je još uvek u vodama belog sporta.

- Više od pola veka sam u aktivnom tenisu, proputovala sam pola sveta, i kao savezni kapitan imam velika iskustva. Moj životni stav je bio da ja to svoje iskustvo prenesem na mlade. To nije samo zbog toga što u naše vreme nije bilo trenera, snalazio se ko je kako umeo, već što mi toliko imamo talentovane dece, a u stvari nemamo stručan kadar, profesionalan kadar, iz prostog razloga što je većina otišla napolje, kao i mnogi mladi kvalitetni ljudi. Ne samo da bi zaradili, već i da bi mogli da ostvare dobre rezultate, jer šta vredi kad imate u glavi program, kad to ne možete da ostvarite. Do pre 10 godina treniralo se po dva sata dnevno, a danas bez 4 sata i kompletnog stručnog tima vi ne možete da se nadate nikakvom velikom rezultatu. To podrazumeva i trening sa trenerom i fitnes, kondicioni

trening, razgovor sa psihologom po potrebi, apsolutno celo biće profesionalno mora da je orijentisano ka svemu tome. Poslednjih deset godina kod nas se dešava da među pravim talentima retko ko ima mogućnosti da sve može da priušti, da ima teren, pa trenera, masažera, psihologa, nutricionistu, i da plus razmišlja o edukaciji, koja, ja sam definitivno za to, mora da bude obavezna - priča o današnjem komplikovanom trenutku u kom se nalazi naš tenis.

***Da li je oduvek u tenisu bilo teško stići do vrha?**

- Naravno. Uvek je bilo potrebno mnogo ulaganja, mnogo žrtve, a najveći problem i onda i sad je finansijske prirode. Da bi se jedan veliki rezultat postigao potrebno je mnogo ulaganja, jer tenis je jako skup sport. Svuda u svetu postoje dva načina finansiranja, jedan su bogati roditelji a drugi stvaranje pulova, koji ošacuju na turnirima nekog talenta i ulažu u njega, i naravno posle očekuju povraćaj novca. Pulovi mogu da budu pri državi, kao što je bilo u Nemačkoj, Švedskoj, Rusiji. U Češkoj, dok je bilo pulova bilo je i velikih igrača, a sad kad ih više nema, nema ni velikih čeških igrača.

***Šta se dešava kod nas, da li su roditelji jedini finansijeri, ima li pulova kod nas?**

- To je ono što kod nas nova teniska asocijacija mora da napravi, jer mi smo imali toliko talenata koji su jednostavno nestali. Oni iskoče u juniorskoj konkurenciji i sad kad bi trebalo da se dokažu u seniorskoj i da u prve dve tri godine pokažu dobar rezultat nema ih nigde. Pitaju me u svetu gde su naši, kažem im da nema para.

Ljiljana Bukvić

Zato verujem u ovu novoformljenu tenisku asocijaciju Jugoslavije na čelu sa Bobom Živojinovićem, koji vrlo dobro zna šta znači pul u tenisu, šta znači novac, šta talenat, šta znači organizacija. Problem finansiranja je pitanje kojim ona treba da se bavi. Verujem da će oni da urade nešto dobro, jer su teniseri. Prošli su kroz tu tenisku golgotu, znaju šta znači imati uslove i nemati ih. I zato oni koji znaju šta je tenis treba da budu u upravi, dok sam apsolutno protiv toga da roditelji budu u upravama. Njima je mesto uz decu, da im pomažu kako god znaju i umeju, ali ne da budu u upravama, ima ko to zna i treba da radi, to vam kažem iz iskustva.

***S obzirom na to da smo uvek imali nekog tenisera u samom vrhu svet-skog tenisa, kao što je trenutno Jelena**

Ja sam samo za Moniku Seleš i sad za Novaka Đokovića mogla da kažem da će biti u vrhu

Samsung
GALAXY S II
1.2GHz

1 din
uz PRENESI I SURFUJ 3000

**MINUTI, PORUKE I
NEOGRANIČEN INTERNET,
ONDA KAD POŽELIŠ DA
IH ISKORISTIŠ.**

**SAMSUNG GALAXY S II UZ
NOVE PAKETE PRENESI I SURFUJ!**

Samsung Galaxy S II sada može biti tvoj po sjajnoj ceni uz nove Telenor pakete **PRENESI I SURFUJ**. Odaberi ovaj telefon i istraži svet u kome mogućnosti nemaju kraj. Uživaćeš u minutima, porukama i **neograničenom Internetu**, a sve što ne iskoristiš možeš da preneseš u naredna tri meseca. Poseti Telenor prodavnicu!

Osnovna mesečna pretplata za paket PRENESI I SURFUJ 3000 iznosi 4.490 dinara mesečno. Cene uz ugovornu obavezu od 24 meseca.

Kontakti centar: **063 9000**
www.telenor.rs

generelni
sponzor
olimpijskog
tim

telenor
Dobre stvari pokreću svet.

Dokić, ima li trenutno velikih talentata, koji bi mogli da postignu slične rezultate?

- Ima. U ženskoj konkurenciji to je Ana Ivanović iz Crvene Zvezde, ona je sad u Švajcarskoj i naša je najbolja juniorka, tu je i Jelena Jovanović. Prve godine kad sam držala kamp na Kopaoniku, gde sam imala idealne uslove, otkrila sam Novaka Đokovića, koji je tek počinjao, imao je 6,5 ili 7 godina. Posle kampa došao je u Partizan, ali na žalost nije radio sa drugim trenerima, jer niko kod nas nije spreman da ulaže u igrača sedam, osam godina. Imala sam tada 11 -12 igrača koji su bili na našoj rang listi, ali sve što je dobro kod nas se brzo urniše. Sa Đokovićem i danas radim, ali zbog godina ne mogu da mu budem sparing partner, i pošto ovdje nema sa kim da radi, pozvala sam Nikolu

analiziram, ali i ona je sve podredila tenisu, ali još uvek nema kompletnu ekipu oko sebe. Zašto? Ona bi već mogla i morala da je ima. Razgovarajući sa Navratilovom, Grafom, išla sam dosta po turnirima, svi imaju programe, višegodišnje programe. Postavi se cilj i sve se zna, moj program za Noleta je na nekih 150 strana, tačno se zna šta se radi drugog februara sledeće godine, e to je program. Sastanci sa psiholozima, teniseri imaju problem, jede im se slatko, oči vam velike, sve biste pojeli a nutricionista kaže ne i vi morate da slušate. Visoka je cena koju plaćaju teniseri. Mi samo znamo da kažemo kad podignu pehar, vidi koliko je zaradio, a ne pitamo se kroz šta je sve trebao da prođe do toga, ne pada taj novac njima sa neba, sve se to zaradi. To je samo mali promil igrača koji imaju tu sreću da podignu pehar,

Novak Đoković sa devojkom Jelenom u Kanu

Pilića i rekla mu: Nikola, prihvati ovo dete, ovo je sjajan talenat, i on ga je prihvatio. Đoković je prošle godine bio prvak Evrope u svim konkurencijama, sad ima 15 godina i trenutno je u Majamiju na Oranž bolu do 18 godina, gde je juče (9. decembar - p.u.) napravio iznenađenje pobedivši prvaka Amerike. Retki su oni koji imaju potencijal da budu šampioni, ja sam samo za Moniku Seleš i sad za Novaka Đokovića mogla da kažem da će biti u vrhu. Treba da imate nešto u sebi, to se oseti, ruku u vatru bih mogla da stavim za Novaka da će da uspe.

***Znači, osim finansijskog ulaganja, potrebno je da se mnogo više kockica složi da bi neko postigao odličan rezultat? I kakav je odnos u muškom i ženskom tenisu, ko lakše stiže do vrhunskog rezultata?**

- Bitna je uloga trenera, kod nas ih je tako malo dobrih, svi su otišli napolje, ne mogu svi da rade iz čistog entuzijazma kao ja sad. Bitna je dosta i uloga roditelja, oni mogu dosta da pomognu deci kao što je to činio otac Monike Seleš, ali mogu i da odmgnu, kao što je bio slučaj s Tatjanom Ječmenicom. Ona je isto bila veliki talenat, ali sad je više nigde nema. I naravno, možda je najbitnija uloga stručnog tima oko igrača. Evo na primer, Jelena Dokić, nisam je gledala uživo kako igra i zato ne volim da komentarišem i

a hiljade njih ima tu istu želju. Svima je podjednako teško, možda je za nijansu lakše u ženskom tenisu, jer one već sa 15 godina stasavaju u profesionalce, kod muškaraca to dolazi nešto kasnije i zato je potrebno više novca, jer duže traje. Ali konkurencija i kod jednih i kod drugih je veoma jaka. Teško se prolazi na svetsku scenu. Kod dobije vajld kartu i to dobro uradi, sponzori to vide, i onda je prolaz omogućen. Pojedinci potpisuju ugovore sa sponzorima, koji određuju ko može da igra za reprezentaciju. Monika Seleš zato nikad nije igrala za reprezentaciju, postoji pravilo da 36 meseci ne može da igra za svoju novu zemlju, to je problem i sa Dokićevom, ona sad i da hoće ne može da igra za reprezentaciju, jer je igrala za Australiju. To nije pravilo naše asocijacije, ni Dokića, već pravilo Svetske teniske federacije.

***Ko prema vašem mišljenju od današnjih vrhunskih teniserki igra lep tenis?**

- Dopada mi se kako igra Lindzi Devenport, nema veze što je visoka, zatim dve Belgijanke Klajsters i Enan, igraju glavom a to je jako bitno, jer samo tako i mogu da se pobeđe „snagatorke“. Mislim da će se lep, onaj pravi tenis ponovo vratiti na terene.

Post Scriptum

Kada je pre devet godina u razgovoru za naš list rekla da će Novak Đoković jednog dana biti najbolji na svetu, Jelena Genčić je bila toliko ubeđena da će to da se desi i da je jedino pitanje koje se postavlja, kada. Delovalo je malo verovatno, jer Đoković je tada imao tek 15 godina. U profesionalce je ušao godinu dana kasnije, a tek četiri posle toga osvojio prvi turnir. Sada kada je dete, koje je ona otkrila kako udara lopticu na terenima na Kopaoniku, na pragu ostvarenja sna, Jelena Genčić se smeška i kaže da je to samo logičan sled svega onoga što su nekada radili. „On nijednog trenutka nije zaboravio naše razgovore, na čemu hoćemo da radimo, šta treba da se uradi, koliko da se žrtvuje. Novak je

zna koliko su učinili za njega. Ali isto tako zna da vrlo često oni mogu da budu veliki teret u odlučujućim momentima u jednom meču. Pa videli smo to kada je nedavno na turniru rekao: Dosta je više, nisam dete, imam 23 godine. Onog momenta kada se oslobodio tog pritiska počeo je da igra dobro“, tvrdi ona.

Pričajući o Novaku iz ovih poslednjih godina, kaže, kako su neki tvrdili da njegovo vreme dolazi tek za tri ili četiri godine. Ona je znala da je njegovo vreme došlo sada. Sad mogu da se zaborave i neki pogrešni potezi iz prošlosti. „Mislim da je pogrešan potez bio angažovanje Pjatija za trenera, jer je Novak tada bio bukvalno sparing partner

Puškin i klasična muzika

Tajna Novakove dobre igre velikim delom je i u načinu na koji je vežbao udarce još kao mali. „Obožavao je Puškina i klasičnu muziku i često smo pričali o tome i vizuelizirali, o tome šta vidi kada sluša muziku. Vizuelizacija je jako važan segment mentalnog treninga, da unapred osmislite u datom trenutku koja ćete dva ili tri poena unapred da odigrate. Ne samo da ih osmislite, već da vidite rezultat. To smo vežbali kroz muziku“, kaže Genčićeva.

izuzetna individua i jako dobro zna kako sam da se motiviše. Postavio je sebi cilj da bude najbolji i on će to uraditi. Ja sam predvidela da će on to uraditi još u 17-oj, ali se to nije desilo iz objektivnih razloga, zbog nedostatka para“, kaže za Danas ova bivša teniserka i selektorka ženske teniske reprezentacije Jugoslavije, ali i uspešan lovac na talente.

U bašti kafica na Banjici, nedaleko od mesta gde smo razgovarali pre devet godina, evocirajući uspomene na Đokovićeve početke Jelena Genčić se sa osmehom seća vremena provedenog s njim. Ali i toga, kako uopšte nije bilo lako. „Umesto deset mogao je igra dva turnira godišnje. Roditelji nikad pred njim nisu spominjali problem novca, hteli su da ga poštede toga, ali on je to osećao. Grdne muke su imali da pronađu osnovna sredstva. Odem ja kod Srđana Đokovića i kažem da nam trebaju karte za Pariz, a znam da nema, i da može da skupi za jednu. Onda kažem Novaku da on odluči koga će da povede, da li mamu, tatu ili mene. On dođe sutradan i kaže da je odlučio da ide tata. On je odlučio i bio srećan zbog toga“, kaže ona.

Ta njegova odlučnost se i danas vidi na terenu. „Psihološki je bio pod velikom pritisijom. Ne krivim roditelje, on ih ceni, voli i

Ljubičiću. Loš potez je bio i uzimanje Martina kao trenera za voleje i servise. Tu je možda izgubio godinu dana. Vajdu su uzeli kao privremeno rešenje, ali to je bilo najbolje jer ga je Novak zavoleo i to savršeno funkcioniralo“, ističe Genčićeva.

Sve ovo Genčićeva priča kao neko „sa strane“, jer Novaka nije videla dugo. „Nisam ga videla jako dugo, ima tri i po godine. Ali ja ga čekam, doći će. Hiljadu posto će doći i znam da je on siguran da ga ja čekam“, kaže.

Nije bila ni na tribinama ovog proleća u Beogradu kada je osvojio turnir, iako je, kaže, volela to više od svega. „Htela sam da ga vidim uživo kako igra, ali pomislila sam da će to, znajući kakav je emotivac, uticati na njegovu igru, i zato nisam otišla“. Zato bi, međutim, dala sve da može da ga na Vimbldonu gleda kako podiže i ljubi pehar. „Dok je bio mali zajedno smo sanjali titulu na Vimbldonu jer to je Meka tenisa. I ovaj niz što ga nazivaju istorijskim je više zanimljiv medijima, igračima to ne znači mnogo. Pa eto, Lendl je deset godina bio prvi na listi i kad se povlačio iz tenisa rekao je da bi dao devet godina za jednu titulu na Vimbldonu“, kaže Genčićeva. I zato bi, ako dobije englesku vizu, više od svega volela da ga vidi sa peharom. To joj je najveća želja. I ubeđena je da će se to desiti ove godine.

Sve smrti Kraljevića Marka

Manastir Svetih Arhandela u Varoši iznad Prilepa dominira prostranom kotlinom u kojoj se kasnije razvio grad. Sa široke terase jednog od dva konaka koje su u devetnaestom veku podigli prilepski esnafi pruža se pogled na ogoljene stene i nekadašnje podgrade Markovih kula, tvrđave koja je bila na vrhu planine. Po svojoj prilici to je staro kulturno mesto, budući da se ispod današnje crkve, podignute u drugoj polovini trinaestog stoleća, nalaze ostaci starijeg, možda delimično i pećinskog hrama čiji su zidani delovi stradali u zemljotresu. Freska na zapadnoj fasadi manastirske crkve

Prilep, grad ispod Markovih kula, u vreme druge, socijalističke Jugoslavije bio je poznat i po pivari. Prilepska pivara tada nije, kao danas, proizvodila "Mirindu" i "Seven-up" - bila je u celoj Makedoniji, "pa i šire" - kako to vole da kažu naša televizijska lica - poznata po etiketi "Krali Marko". Na njoj je, koliko se sećam, u crvenoj silueti bio prikazan srednjovekovni junak na svom podjednako čuvenom konju Šarcu. Šarac je, istina, bio pre ljubitelj vina (1/2 pije, 1/2 Šarcu daje...), ali u nedostatku vina, za letnjih omorina, ni pivo nije loše osveženje. Kada sam nakon više od sedam ili osam godina

Mileta Prodanović

prikazuje Kraljevića Marka sa otvorenom krunom koju mu na glavu, iz segmenta neba, stavlja Božja ruka, sa mačem i ukrštenim lorosom, što je svega stotinak godina ranije bila isključiva privilegija vizantinijskih vasilusa. Ispod svih ukrasnih delova kostima protkanih biserima je bela odežda koja se jasno ističe na purpurnoj pozadini freske. Baš uz pomoć njegove bele odore ta slika je i preciznije datirana - nastala je posle 1371. godine kada je njegov otac, kralj Vukašin, naslikan kao pandan sa desne strane ulaza u crkvu, poginuo u Maričkoj bici - bela odežda je u srednjem veku na našim prostorima bila znak žalosti.

Marko je nasledio znatno smanjenu oblast svog oca - nakon smrti braće Mrnjavčević gotovo svi susedi su iskoristili priliku i zaposeli po deo njihovih oblasti; Markov domen ostao je ograničen na zapadnu Makedoniju gde je vladao kao turski vazal sa prestonicom u Prilepu. Ispunjavajući vazalske obaveze Marko je i poginuo, 1395. godine, u boju u kojem je bio na strani turskog oružja a naspram hrišćanskog - u bici na Rovinama protiv vlaškog vojvode Mirče.

ponovo došao u Prilep, zapazio sam da tog piva više nema. Nestale su i reklame koje su nekada krasile noviji deo grada, sve samoposluge i kioske. Na njihovom mestu sada je naslikana kruna i natpis "Kronenbier".

U narodnoj epici Kraljeviću Marku glave nisu mogli da dođu ni Musa Kesedžija, Demo Brđanin, Mina od Kostura, Turci, Crni Arapi, prirodni snagatori i natprirodne sile, raznorazni - kako bi to Vinaver rekao - "feodalni džambasi"... Verujemo da bi se Vukašinov sin snašao i sa nekakvim tevtonskim vitezom, u slučaju da ga je sreo, ali, evo, vidimo da je konačno poklekao pred tevtonskim kapitalom. Središnji lik južnoslovenske narodne epike umro je najmanje tri puta - u desetercu kada je po savetu b'jele vile pogledao u bunar i video sudbinu, u bici na Rovinama i treći put, pre nekoliko godina, kada je sa proizvodne trake sišla poslednja boca piva "Krali Marko".

**Objavljeno kao dopisnica
oktobra 1997.**

Post Scriptum

Različiti su motivi nastanka pojedinih umetničkih dela ili, ako hoćete, pojedinih tekstova objavljenih u štampi. Treba verovati da je jedan od važnih razloga i uživanje u pisanju. Tome treba priključiti i proketo verovanje da bar nešto od tog zadovoljstva može biti preneto i na čitaoca. Kratko rečeno - to je bio moj motiv.

„Dopisnica“ u Danasu je odlično smišljen okvir za relaksirajući zaključak heterogenog odštampalog tkiva dnevnih novina. I obično mučnog dana koji stoji iza nas. Od časa kada se pojavila bila je veoma široko postavljena platforma za različite autore i pristupe. Brzo i lako sam se uklopio u pravila te rubrike, razapete između novinsko-izveštačke i književno-putopisne kategorije. Odgovarala mi je korelacija slike i napisanog, ta simbioza koja pruža neverovatne mogućnosti. Često sam, u trenutku kada bih snimio neki bizaran detalj, već imao osnovnu zamisao teksta.

Biću sasvim otvoren - Makedonija je prostor nekadašnje države koji je najbliži mom srcu. Boravak u likovnoj koloniji sredinom devedesetih iskoristio sam da bolje upoznam prilepski kraj. Probio sam se do teško dostupnih tragova drevnih civilizacija, planinskih vrhova, sjajni domaćini organizovali su i posetu Pološkom manastiru do kojeg se stiže samo čamcem, dugom plovidbom veštačkim jezerom na Crnoj reci.

Iako nisam pasionirani pivopija znao sam za popularnu etiketu „Krali Marko“. I, moram priznati, začudio sam se što ga nema u prilepskim prodavnicama i kafanama. Ponegde se, doduše, na fasadama zatvorenih ugostiteljskih objekata, mogla videti oronula reklama sa karakterističnom siluetom konjanika. Kada bih upitao prolaznike gde se može naći uglavnom bi odmahнули rukom. Poneko bi dodao - propalo... Nemci potukli naše...

Ali, takozvana tranzicija u istočnoj Evropi jeste vreme čudnih obrta. Kada sam na poziv redakcije da odaberem neki od svojih starih tekstova i snabdem ga komentarom, ovlaš pregledao internet zaključio sam da je Krali Marko po drugi put vaskrsao. Dakle, ne samo u Srbiji Radoja Domanovića, već i u njegovom prestonom gradu. I to sada ne u staklu,

već i u plastici! Dakle, sada imamo Kraljevića i obličju dvolitarske „krmače“. Nazovimo to drugom fazom tranzicije, osvešćivanjem marketinških stručnjaka da „brend“ nastao u davno vreme socijalizma, 1966. godine, itekako ima mesto u svesti (i podsvesti) potencijalnih potrošača dvadeset prvog veka. Reklamne kampanje za obnovljeno prilepsko pivo sada u prvi plan stavljaju tradicionalni koncept neustrašivosti epskog junaka (i sugerisano je - onih koji kupe i konzumiraju ovaj proizvod). Dakle, sa ekrana se može čuti: Vistinskiot junak...

**U narodnoj epici
Kraljeviću Marku glave
nisu mogli da dođu ni
Musa Kesedžija, Demo
Brđanin, Mina od
Kostura, Turci,
Crni Arapi, prirodni
snagatori i natprirodne
sile, raznorazni - kako
bi to Vinaver rekao -
"feodalni džambasi"...
ali, evo, vidimo da je
konačno poklekao pred
tevtonskim kapitalom**

ili Krali Marko - pivo za junaci!
Kratki tekstovi u novinama moraju biti duhoviti, nalik na muzičke spotove. Pišući svoje priloge za „Dopisnicu“ nisam mnogo brinuo o statusu putopisne forme u odmakloj tehnološkoj eri. Tačno je da je ona potkopana samom činjenicom da drugi, znatno brži mediji donose svaki kutak planete u naše domove, na naše ekrane. Ali to otvara mogućnost da se pomeri težište putopisa. Oni sada manje obavestavaju, a više promišljaju, odlaze mnogo dalje od stvari koje opisuju. Upravo ta forma mikroeseja i jeste ono što je obezbedilo dugovečnost ovoj rubrici „Danasa“.

U najljepšem listu
Danas
srećan jubilej
želi **UNIVERZAL BANKA**

Na osnovu člana 83. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS“ br. 76/05, 100/07, 97/08, 44/10), člana 68. Statuta Univerziteta „Singidunum“ i Odluke Senata Univerziteta od 03.03.2011. godine, Univerzitet Singidunum raspisuje

KONKURS ZA UPIS STUDENATA NA AKREDITOVANE OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE za školsku 2011/2012. godinu

POSLOVNI FAKULTET

Studijski program:

POSLOVNA EKONOMIJA

Upisuje 600 + 180 DLS studenata

Izborne opcije:

- ▶ FINANSIJE I BANKARSTVO
- ▶ RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA
- ▶ OSIGURANJE
- ▶ POSLOVNA INFORMATIKA
- ▶ BRENDIRANJE I DIZAJN

Studijski program:

MARKETING I TRGOVINA

Upisuje 300 studenata

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd
Telefon: 011 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

FAKULTET ZA INFORMATIKU I RAČUNARSTVO

Studijski program:

INFORMATIKA I RAČUNARSTVO

Upisuje 80 studenata

Bulevar Zorana Đinđića 44, 11070 Novi Beograd
Tel. 011/31 21 563, 31 21 349
www.singidunum.ac.rs

OPŠTI USLOVI UPISA:

Opšti uslovi za upis su završena srednja škola i položen prijemni ispit, odnosno ispit za proveru sklonosti i sposobnosti.
Rang lista prijavljenih kandidata utvrdiće se prema sledećim merilima:
-uspeh u srednjoj školi (zbir prosečnih ocena svakog razreda srednje škole pomnožen sa 2) vrednuje se sa maksimalno 40 bodova
-rezultat postignut na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za proveru sklonosti i sposobnosti vrednuje se sa maksimalno 60 bodova

FAKULTET ZA TURISTIČKI I HOTELIJERSKI MENADŽMENT

Studijski program:

TURIZAM I HOTELIJERSTVO

Upisuje 300 + 90 DLS studenata

Izborne opcije:

- ▶ TURIZAM
- ▶ HOTELIJERSTVO
- ▶ GASTRONOMIJA

Ul. Danijelova 32, 11000 Beograd
Telefon: 011 30 94 094
www.singidunum.ac.rs

FAKULTET ZA MENADŽMENT

Studijski program:

INŽENJERSKI MENADŽMENT

Upisuje 180 + 60 DLS studenata

Izborne opcije:

- ▶ UPRAVLJANJE KVALITETOM
- ▶ INDUSTRIJSKI DIZAJN
- ▶ MENADŽMENT ENERGETIKE
- ▶ MENADŽMENT Ljudskih Resursa

Bulevar Zorana Đinđića 44, 11070 Novi Beograd
Tel. 011/31 21 563, 31 21 349
www.singidunum.ac.rs

**ZAJEDNO
DO USPEHA!**
Pretprijave za upis su u toku!

WWW.UPIS.SINGIDUNUM.AC.RS